

สาร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

เนื่องในวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงกลาโหม ครบรอบ ๑๑๕ ปี

วันจันทร์ที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๕

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า

โปรดกระหม่อม ให้สถาปนากระทรวงกลาโหมขึ้นเมื่อ ๘ เมษายน ๒๔๓๐ ด้วยทรงเล็งเห็นว่า กิจการทหาร จำต้องปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสม เพื่อรองรับต่อทุกสถานการณ์ทั้งในยุคสมัยนั้นและในอนาคต โดยจะต้องเป็นหลักประกันเอกราช อิสรภาพ และอธิปไตยของชาติ กระทรวงกลาโหมจึงได้เจริญก้าวหน้ามาโดยลำดับบรรลุผลดังพระราชประสงค์ ซึ่งจะต้องเทิดทูนไว้เหนือเกล้าเหนือกระหม่อมให้ดำรงคงอยู่ไว้ตลอดไป ในโอกาสครบรอบ ๑๑๕ ปีนี้ ผมขอส่งความปรารถนาดีมายังข้าราชการทหาร ทหารผ่านศึก ทหารกองประจำการ พนักงานและลูกจ้างในสังกัดกระทรวงกลาโหมทุกท่าน

บทบาทภาระหน้าที่ของกระทรวงกลาโหมต่อสถานการณ์ที่ผันแปรได้อย่างรวดเร็วในปัจจุบันและในอนาคต จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ความสามารถเท่าทันต่อทุกระดับของสถานการณ์และสามารถกำหนดวิถีของสถานการณ์ มีอุดมการณ์มุ่งมั่นปฏิบัติภารกิจให้บรรลุ เพื่อประโยชน์ด้านความมั่นคงของชาติ การกำหนดแนวทางการปฏิบัติตามนโยบายเบญจวิถี ๕ ประการ เป็นกรอบทิศทางการดำเนินงาน เพื่อการประสานความร่วมมือร่วมใจที่จะทุ่มเททรัพยากรของชาติที่มีอยู่อย่างจำกัด ท่ามกลางภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจและปัญหาทางสังคมที่มีอยู่หลากหลายในปัจจุบัน ให้กองทัพสามารถดำเนินงานไปสู่เป้าหมาย สร้างพื้นฐานให้พี่น้องร่วมชาติได้ร่วมกันต่อสู้และพัฒนา เพื่อความผาสุกสงบสันติ และความมั่นคงที่มีเสถียรภาพยั่งยืนตลอดไป

ในโอกาสนี้ ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย ตลอดจนพระบารมีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ ได้โปรดดลบันดาลพระราชทานพรให้ข้าราชการทหาร ทหารผ่านศึก ทหารกองประจำการ พนักงานและลูกจ้างในสังกัดกระทรวงกลาโหม ตลอดจนรวมถึงครอบครัว ประสบแต่ความสุขความเจริญตลอดไป รวมทั้งขออัญเชิญพระราชพรารภท่ายหนังสือพระราชนิพนธ์ “พระมหาชนก” ที่ว่า “ขอจงมีความเพียรที่บริสุทธิ์ ปัญญาที่เฉียบแหลม กำลังกายที่สมบูรณ์” เพื่อเป็นหลักชัยในการดำรงชีวิตสืบไป

พลเอก

(ชวลิต ยงใจยุทธ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระบรมราชปริชาญาณอันล้ำเลิศ
พระองค์ทรงแลเห็นว่ากิจการทหารเป็นหลักประกันที่มั่นคงที่สุดของเอกราชแห่งชาติไทย

และเพื่อให้เอกราชอิสภาพของชาติมั่นคงโดยสภาพ

จึงต้องดำเนินบริหารพระราชอาณาจักรด้วยความรอบคอบ

และการทหารนั้นก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะเป็นหลักประกันให้แก่ประเทศชาติ

ทรงมีพระราชดำริว่า ก่อนที่จะจัดการทหารให้เป็นหมวดหมู่ และเป็นกองทัพนั้นว่า
จะต้องหาสถานที่ให้ทหารอยู่อย่างดีและถูกต้องตามสุขลักษณะเยี่ยงต่างประเทศเขา

เมื่อทหารมีที่อยู่อาศัยเป็นสุขทั้งไพร่พลและตัวมูลนายแล้ว

ก็ย่อมเป็นกำลังอันมั่นคงแก่ประเทศชาติ เมื่อได้ทรงพระราชดำรินี้แล้ว

จึงโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าหมื่นไวยวรนาถ คือ จอมพลเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี (เจิม แสง-ชูโต)

เป็นผู้ดำเนินการจัดตั้งโรงทหารหน้าขึ้น

ต่อมาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รวบรวม

กรมทหารบกและกรมทหารเรือเข้าด้วยกันโดยขึ้นสังกัดกับกรมยุทธนาธิการ

เมื่อ ๘ เมษายน ๒๔๓๐

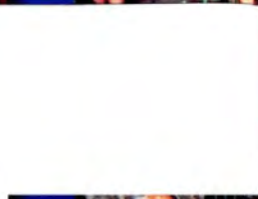
แต่เนื่องจากการจัดหน่วยที่มีลักษณะเป็นกรมมีจุดอ่อนที่เป็นอิสระไม่ขึ้นต่อกัน

จึงทรงจัดระเบียบบริหารราชการใหม่ โดยยกฐานะกรมเป็นกระทรวงยุทธนาธิการ

จนกระทั่งถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

จึงได้เปลี่ยนกระทรวงยุทธนาธิการเป็นกระทรวงกลาโหมตราจนถึงปัจจุบัน

สิ่งพิมพ์รัฐบาล

พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และคณะ
เยือนกองกำลังรักษาสันติภาพสหประชาชาติ ประจำติมอร์ตะวันออก เพื่อตรวจเยี่ยมกองกำลัง ๙๗๒
ไทย/ติมอร์ตะวันออก ตามหนังสือเชิญของ นาย SERGIO VIEIRA DE MELLO ผู้แทนพิเศษ
เลขาธิการองค์การสหประชาชาติ เมื่อ ๑๓ - ๑๕ มี.ค.๕๕

พลเอก สัมพันธ์ บุญญานันต์ ปลัดกระทรวงกลาโหม รับมอบเครื่องแบบทหารเรือ และเครื่องประกอบเครื่องแบบพลเรือเอก จาก พลเรือเอก ประเสริฐ บุญทรง ผู้บัญชาการทหารเรือ ในโอกาสที่ได้รับพระราชทานยศ พลเรือเอก ณ ห้องรับรองปลัดกระทรวงกลาโหม เมื่อ ๒๔ ก.พ.๔๕

พลเอก สัมพันธ์ บุญญานันต์ ปลัดกระทรวงกลาโหม รับมอบเครื่องแบบทหารอากาศและเครื่องประกอบเครื่องแบบพลอากาศเอก จาก พลอากาศเอก ปอง มณีศิลป์ ผู้บัญชาการทหารอากาศ ในโอกาสที่ได้รับพระราชทานยศ พลอากาศเอก ณ ห้องรับรองปลัดกระทรวงกลาโหม เมื่อ ๒๖ มี.ค.๔๕

วารสาร หลักเมือง

ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๑๓๓ เดือนเมษายน ๒๕๔๕

เจ้าของ : สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

๖๔
๐๓
๘-๒
๒๕๔๕ ๒-๒

- ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ : พล.อ.วันชัย เรืองตระกูล, พล.อ.อ.สุวิชัย จันทร์ประดิษฐ์, พล.อ.ประเสริฐ สารฤทธิ
พล.อ.ไพฑูริย์ เอมพันธ์, พล.อ.ยุทธศักดิ์ ศศิประภา, พล.อ.ธีรเดช มีเพียร, พล.อ.ธวัช เกษรียงกูร
- ที่ปรึกษา : พล.อ.สัมพันธ์ บุญญานันต์, พล.ร.อ.ปรีชา พวงสุวรรณ ร.น., พล.อ.ธรรมนุญ กุลประดิษฐ์
พล.อ.อ.พีระไพศาล รัตนทัศนีย์, พล.อ.อุ๊ต เบื้องบน, พล.อ.สุธี จรุงพร, พล.อ.ปกครอง นาดเสี
พล.อ.อุทัย ชินวัตร, พล.อ.ประทีป ศิริพันธ์, พล.อ.สมชาติ สดลนันทน์, พล.ท.ทวีป จันทร์โรจน์
พล.ท.วิจิตร ชัยฤกษ์, พล.ท.วิทยา ทับแสง, พล.ท.โกญจนาท จุณณะภาต, พล.ท.ทวน อานันท์
พล.ท.เอนก สิทธิวงศ์, พล.ท.อำพล คู่มทอง, พล.ท.บุญเกิด วาดวารี, พล.ท.วิวัฒน์ รัชตะนันท์
พล.ท.กัธร ชื่นบุญ, พล.ต.บุญชัย ถาวรเศรษฐ, พล.ต.พรลีน พงษ์สุวรรณ
พล.ต.ทรงเกียรติ ส่งเจริญ, พล.อ.ต.อนุรักษ์ โพธิ์อุบล, พล.ต.ผ่านไผ่น อินทรทัต

- ผู้อำนวยการ พล.ต.ประวิทย์ เฉลิมสุข
รองผู้อำนวยการ พ.อ.วิทยา บุญญาจันทร์
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ พ.อ.จรัญ สารสิทธิ์, พ.อ.พีระพงษ์ ไตบุญมี
กองจัดการ
ผู้จัดการ พ.อ.พิชิต หงสะมัด
ประจำกองจัดการ พ.อ.สิทธิพร ศรีสุขไช
พ.อ.หญิง สุทธิรักษ์ บางบุญฤทธิ์, พ.อ.ภาณุ โรจนวสุ
พ.ท.ยศ ชุมสาย ณ อยุธยา, พ.ท.หญิง วิวรรณ วรวิศิษฐ์อำรง
น.ท.พันธ์ประพงศ์ คงรอด, พ.ท.หญิง กัลยกร นาควิจิตร
ร.อ.พงศ์ธรรค โพธิรัตน์
เหรียญก พ.ท.ธวัช นิโรธ
ผู้ช่วยเหรียญก ร.อ.พลพัฒน์ อาชวานนท์
ฝ่ายกฎหมาย
พ.ท.ชัยเดชา ฉันทานุรักษ์, น.ต.สุรัชย์ สลามาเต๊ะ
ฝ่ายพิสูจน์อักษร ร.อ.หญิง ณพร เต็มวิเศษ ร.น.
ร.อ.หญิง รสสุคนธ์ ทองใบ ร.น.

- กองบรรณาธิการ
บรรณาธิการ พ.อ.เดชา เขมกระศรี
รองบรรณาธิการ พ.อ.นเรศน์ มีลาภ
ประจำกองบรรณาธิการ
น.ท.พรหมเมธ อติแพทย์ ร.น., พ.ท.แรงภูมิ เหมะทัฬพะ
พ.ท.หญิง ใจทิพย์ อุโฬพานิช, พ.ท.หญิง ฉันทนา กรสมิต
น.ท.วิรัตน์ ชาญชัยพิชิต, น.ต.สายชล ประมวล ร.น.
ร.อ.สุเทพ ศิริธรรม, ร.อ.ธนะศักดิ์ ประดิษฐ์ธรรม
ร.อ.สมปอง คงทน ร.น., ร.ท.วินัย คำบุญมา
ร.ท.หญิง วิชชุดา เอมพันธ์, ร.ท.วัฒน์สิน ปัตตี ร.น.
ร.ท.ชาตบุตร ศรธรรม, ร.ท.วัฒน์ชัย อัจจิมารังษี
ร.ต.ชุมศักดิ์ สมไร่ชิง
ฝ่ายประสานงาน
พล.ต.ปริญญา วีระประสิทธิ์, พ.อ.หญิง พงษ์รุจี ศิริวัฒน์นะ
พ.อ.พงษ์สุระ ปิยะวรรณ, พ.อ.หญิง พูลศรี รัตมี

ข้อคิดเห็นและบทความที่นำลงในวารสารหลักเมืองเป็นของผู้เขียน มิใช่ข้อคิดเห็น
หรือนโยบายของหน่วยงานของรัฐ และมีได้ผูกพันต่อทางราชการแต่อย่างใด
สำนักงานเลขานุการสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม
กระทรวงกลาโหม ถนนสนามไชย กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐ โทร. ๐-๒๒๒๕-๘๒๒๒

unussarakarn

วาระสารหลักเมือง ฉบับเดือนเมษายน ๒๕๔๕ ที่ท่านถืออยู่ขณะนี้ เป็นฉบับพิเศษ เนื่องในโอกาสครบรอบ ๑๑๕ ปี แห่งการสถาปนากระทรวงกลาโหม ทั้งยังเป็นโอกาสที่วาระสารหลักเมือง จะมีอายุครบ ๑๒ ปี คณะผู้จัดทำจึงได้พยายามปรับปรุงและเพิ่มเติมเนื้อหาสาระเพื่อให้สอดคล้องกับ โอกาสสำคัญดังกล่าว ซึ่งภายในเล่มจะประกอบด้วยบทความต่างๆ ที่น่าสนใจ เริ่มตั้งแต่ **บทสัมภาษณ์ พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม** ในโอกาสวันที- ระลึกคล้ายวันสถาปนากระทรวงกลาโหม ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจ อาทิ การนำนโยบายเบญจวิถีมาให้ทุก- ส่วนราชการของกระทรวงกลาโหมและเหล่าทัพยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ปัญหา เรื่องยาเสพติดที่กระทรวงกลาโหมให้ความสำคัญและร่วมมือกับรัฐบาลแก้ไขอย่างจริงจัง.....สำนักงาน- ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศกระทรวงกลาโหม ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทิศทางในการปฏิรูประบบ บริหารการจ้ดการรวมทั้งการปรับโครงสร้างกองทัพให้เป็นเอกภาพ มีความสอดคล้องไปในทิศทาง เดียวกัน.....เรื่องรอบกระทรวงกลาโหม ของ พลโท ผ่านโผน อินทรทัต ซึ่งนำเสนอถึงประวัติความเป็นมา ของสถานที่ ถนน สะพาน คลอง ที่สำคัญรอบบริเวณกระทรวงกลาโหม

นอกจากนี้คณะผู้จัดทำยังได้รับเกียรติจาก พลเอก พิจิตร กุลละวณิชย์ ซึ่งได้นำเสนอบทความเรื่อง **รำลึกถึงเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี** โดยกล่าวถึงเกร็ดประวัติตลอดจนผลงานที่ท่านทำงานโดยใช้ความ เสียสละเป็นที่ตั้ง เพื่อยังประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติและบ้านเมืองสมควรที่อนุชนรุ่นหลังจะนำมาเป็นแบบ- อย่าง ซึ่งคณะผู้จัดทำหวังว่าคงจะได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี และหากท่านผู้อ่านมีความคิดเห็นอย่างไร ในการที่จะช่วยพัฒนาและปรับปรุงวาระสารเล่มนี้สามารถเสนอแนะมาได้ที่ กองประชาสัมพันธ์ สำนักงาน- เลขาธิการสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม โทร.๐-๒๒๒๕-๘๒๖๒, โทร.ทหาร ๕๒-๕๒๐๑๐

ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๑๓๓ ประจำเดือนเมษายน ๒๕๕๕

หลักเมือง

ฉบับพิเศษ ครอบคลุม ๑๒ ปี

สารบัญ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สมศรี ตั้งตรงจิตร	๑๐
ศาลาว่าการกลาโหม กองประวัติศาสตร์และพิพิธภัณฑ์ทหาร กรมยุทธศึกษา กองบัญชาการทหารสูงสุด	๑๔
รำลึกถึงเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี พลเอก พิจิตร กุลละวณิชย์	๒๒
สัมภาษณ์รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ในโอกาสวันระลึกคล้ายวันสถาปนากระทรวงกลาโหม ประจำปี ๒๕๕๕	๒๕
รอบกระทรวงกลาโหม พลโท ผ่านโชน อินทรทัต	๓๓
กระทรวงกลาโหมเพื่อประชาชนและของประชาชน รองศาสตราจารย์ สุพัตรา สุภาพ	๔๔
พึ่งตนเองก้าวใหม่ของกองทัพไทยและเทคโนโลยีป้องกันประเทศ ๒๐๐๒ พลเอก ขวสิริ ยงใจยุทธ	๕๒
๕ เมษายน ๒๕๕๕ ครอบรอบ ๑๔๖ ปี วันคล้ายวันประสูติ พลตรี พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม นางสาว ศรีวรรณ ศรีประสิทธิ์ กองประวัติศาสตร์และพิพิธภัณฑ์ทหาร กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด	๕๗
สำนักงานยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศกระทรวงกลาโหม พันเอก เฉลิม คูหาวิชานันท์	๖๐
เรื่องของที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม พลเอก ไก่ทอง ไพธัญญ์	๖๘
ครุฑสงกรานต์วันขึ้นปีใหม่ของไทย พลเอก สายหยุด เกิดผล	๗๗
กำเนิด “ทัพบาตร (กองทัพพม่า)” ตอนที่ ๔ พลตรี นิพัทธ์ ทองเล็ก	๘๓

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ปรับปรุงภาวะโภชนาการในเด็ก โครงการพัฒนาเด็กเล็ก โครงการเกษตรอาหารกลางวัน เพื่อให้ประชากรในเยาว์วัยของประเทศได้เติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพ พร้อมๆ กับด้านการศึกษา โดยทรงรับเป็นองค์อุปถัมภ์โรงเรียนต่างๆ กว่า ๒๐๐ แห่ง ทรงส่งเสริมการศึกษาอีกหลายโครงการ ทั้งยังทรงศึกษาและนำเอาศาสตร์ใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ เช่น การใช้ประโยชน์จากภาพถ่ายดาวเทียมในการศึกษาเพื่อการจัดทำแผนที่ การใช้ประโยชน์ด้านข้อมูลในการจัดสร้างระบบสารสนเทศ งานด้านการสำรวจข้อมูลจากระยะไกล

ด้วยพระปรีชาสามารถทางด้านอักษรศาสตร์ที่ทรงมีพระประวัติการศึกษาดีเด่น งานพระราชนิพนธ์ต่างๆ ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองจำนวนมากจึงแพร่หลายออกมาสู่สายตาประชาชนได้ชื่นชมกันถ้วนหน้า จากการที่ทรงเป็นนักคิดนักเขียนมาตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ ศึกษาในระดับประถมโรงเรียนจิตรลดา พระราชนิพนธ์ต่างๆ ของพระองค์นั้นจะมีผู้ขอพระราชทาน เพื่อนำไปพิมพ์ เพื่อจำหน่าย และเงินรายได้ที่ทูลเกล้าฯ ถวายนั้นก็ได้ทรงนำไปใช้ในด้านการกุศลต่างๆ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงมีพระราชภาระในฐานะองค์อุปถัมภ์องค์กร มูลนิธิ สมาคมต่างๆ อาทิทรงดำรงตำแหน่งอุปนายกผู้อำนวยการสภาภาษาไทย สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย สมาคมนิสิตเก่าอักษรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ มูลนิธิสายใจไทยฯ มูลนิธิชัยพัฒนา ฯลฯ

แม้ว่าจะทรงมีพระราชภารกิจมากมาย

แต่ในด้านการศึกษาค้นคว้ารู้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ยังทรงใฝ่พระราชหฤทัยในการศึกษาอยู่เสมอ โดยจะเสด็จฯ ไปต่างประเทศ เพื่อการศึกษาในระยะเวลาสั้นๆ และทรงนำสิ่งนั้นมาประยุกต์ใช้ประโยชน์ในประเทศ และเมื่อระหว่างวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ถึง ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๔ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จฯ ไปประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ตามคำเชิญของมหาวิทยาลัยปักกิ่ง ณ กรุงปักกิ่ง ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง เพื่อทรงศึกษาภาษาจีน ทั้งการอ่าน การเขียน และสนทนาตลอดจนงานด้านศิลปวัฒนธรรมของจีน ซึ่งการพูดและการเขียนภาษาจีนนั้นพระองค์ท่านได้ทรงศึกษากับพระอาจารย์ในประเทศไทย มาจนสามารถมีพระดำรัสและทรงเขียนได้อย่างคล่องแคล่วแล้ว การเสด็จฯ ครั้งนี้ก็เพื่อทรงฝึกฝนหาความชำนาญเพิ่มเติม

ระหว่าง ๑ เดือนในประเทศจีน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงศึกษาภาษาจีนทั้งการพูด การอ่าน การเขียน ซึ่งพระอาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่ถวายการสอนต่างก็ชื่นชมในพระปรีชาสามารถของพระองค์อย่างยิ่ง ได้ทรงบรรยายเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของไทยความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนต่อผู้บริหารระดับสูง คณาจารย์ นักศึกษาและสื่อมวลชนกว่า ๒๐๐ คน เป็นภาษาจีนอย่างถูกต้อง ทรงได้รับการถวายพระเกียรติจากนายกสภามหาวิทยาลัย โดยกล่าวสดุดียกย่องในพระปรีชาสามารถว่า ทรงเป็นผู้ที่ใฝ่รู้ มีพระวิริยะอุตสาหะในด้านการศึกษาอย่างแท้จริง ชาวจีนชื่นชมในพระองค์ จากการศึกษาปฏิบัติพระองค์อย่างเป็นกันเองและเสด็จฯ

ทรงเยือนจีนถึง ๑๓ ครั้ง และทางมหาวิทยาลัยปักกิ่งจะยินดีมาก หากพระองค์จะกลับไปศึกษาอีก โดยจะเก็บที่ประทับไว้ถวายการรับรองตลอดเวลา จากนั้นนายกสภามหาวิทยาลัยได้ทูลเกล้าฯ ถวายปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ และประกาศนียบัตรแด่พระองค์

ระหว่างประทับที่กรุงปักกิ่ง นอกจากจะทรงศึกษาในมหาวิทยาลัยแล้ว สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงปฏิบัติพระองค์ตามหลักสูตรตลอด เช่น การออกพระกำลังด้วยการรำไทเก๊ก เสด็จฯ ไปทรงทัศนศึกษาตามสถานที่สำคัญในด้านการวิทยาศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ทรงบรรยายเรื่องเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมของไทยให้นักศึกษาระดับปริญญาตรีปริญญาโท ของมหาวิทยาลัยปักกิ่งฟัง ตลอดจนทรงกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนว่ามีความสัมพันธ์มายาวนานนับแต่โบราณก็มีการติดต่อซื้อขายกันโดยทางไทยส่งเครื่องถ้วยชามสังคโลก ส่งทำเครื่องเบญจรงค์ มีความเข้าใจซึ่งกันและกันเสมือน

พี่น้องคนจีนที่อยู่ในประเทศไทย ก็มีความเข้าใจกันดี

แม้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จะทรงงานหนักเพียงใด แต่พระองค์มิได้ทรงเหน็ดเหนื่อยย่อท้อแต่อย่างใด ทรงมีพระจริยวัตรอันงดงาม บางวันจะเห็นว่า ทรงออกงานติดต่อกันหลายงาน จนประชาชนเกรงว่าจะทรงเหนื่อยและประชวรไป แต่พระองค์ก็ทรงรักษาพระพลานามัยอย่างดี

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงห่วงใยในด้านการศึกษานักเรียนเยาวชนในประเทศ ได้พระราชทานข้อแนะนำการศึกษาแก่โรงเรียนในพระอุปถัมภ์ และทรงติดตามผลงานอย่างใกล้ชิด

เพื่อให้เยาวชนได้มีความรู้ มีความก้าวหน้าในการศึกษา ได้เสด็จฯ ไปทรงตรวจเยี่ยมโรงเรียน ตำรวจตระเวนชายแดนในจังหวัดภาคต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้

วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพได้มีหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ร่วมกันจัดงานเฉลิมพระเกียรติโดยเป็นวัน “สายใจไทย” และ “วันอนุรักษ์มรดกไทย” โดยทางกรมศิลปากรได้จัดงานสัปดาห์อนุรักษ์มรดกไทย ด้วยการจัดนิทรรศการและการแสดงนาฏศิลป์ โขนละคร ณ ล้งคีตศาลาตลอด ๗ วัน นอกจากนี้ สมาคมมูลนิธิต่างๆ ยังจัดรายการพิเศษทางสถานีโทรทัศน์และมีการจัดงานกุศลต่างๆ อย่างพร้อมเพรียง

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

เจ้าตายนายตาย รวมกำลังทั้งสิ้นเกือบ ๓๐,๐๐๐ คน (หากหักจำนวนพวกที่ส่งออกไปประจำตามหัวเมือง ทำงานจรต่างเมือง และไพร่เลขที่ขาด/หนีทัพแล้ว จะมีกำลังทหารในพระนครประมาณ ๒๐,๐๐๐ คน มิได้ขาด)

เดิมได้จัดที่พักนอนของไพร่พลทหารที่เข้ารับราชการไว้ ๓ แห่ง คือ

๑. เฝ็งรอบนอกกำแพงพระบรมมหาราชวัง ตั้งแต่ต้นนอกกำแพงประตูวิเศษไชยศรี จนถึงป้อมเผด็จดัสกร

๒. เฝ็งรอบนอกกำแพงพระบรมมหาราชวัง ตั้งแต่ต้นนอกกำแพงประตูวิเศษไชยศรีไปทางตะวันตก จนถึงป้อมอินทรีรังสรรค์ ตรงข้ามกับท่าพระ

๓. เฝ็งหน้าพระที่นั่งสุทไธสวรรย์

ใน พ.ศ. ๒๔๒๔ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชดำริว่า ทหารที่เหลือประจำรักษาพระนครมีจำนวนน้อย ไม่พอแก่การป้องกันบ้านเมืองในยามฉุกเฉิน ทั้งในปีนั้นจะต้องจัดงานใหญ่ถึง ๓ งาน คือ งานพระเมรุ

สมเด็จพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้ากรมฯ เพ็ชรรัตน งานแสดงมหรสพของชาติ และงานสมโภชพระนครครบ ๑๐๐ ปี ณ ท้องสนามหลวง ซึ่งต้องการกำลังไพร่พลทำงานโยธาและรักษาการณ์มากกว่าเดิมหลายเท่า จึงโปรดเกล้าฯ ให้รับคนสมัครเข้ารับราชการในกรมทหารหน้าอีก ๕,๐๐๐ คน การที่จำนวนทหารเพิ่มมากขึ้นเช่นนี้ ทำให้เฝ็งพักที่มีอยู่เดิมซึ่งใช้สำหรับพักผ่อนหลับนอนที่แสนจะคับแคบอยู่แล้วไม่เพียงพอ ต้องจัดการควบคุมกันให้ไปพักอาศัยอยู่ตามศาลาในพระอารามหลวงต่างๆ เช่น วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม วัดราชบูรณะ

วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

พระที่นั่งสุทไธสวรรย์

พวกไพร่เลขที่ขึ้นบังคับบัญชาอยู่กับเจ้านายชั้นสูงต่างๆ เมื่อเจ้านายผู้บังคับบัญชาตายลง ไพร่เลขเหล่านี้ก็ลอยตัวขาดที่พึ่ง ต้องรับมารวมจัดขึ้นเป็นหน่วยหนึ่งต่างหาก

เป็นต้น แต่การแยกกำลังกระจัดกระจายออกไปหลายที่หลายแห่งย่อมไม่สะดวกต่อการควบคุมและฝึกหัดอบรมอย่างใกล้ชิด จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เร่งปลูกสร้างโรงหลังคาจาก ให้ทหารพักชั่วคราวที่ตำบลปทุมวัน เมื่อสร้างเสร็จให้ทหารสมัครใหม่ไปรวมพักได้ประมาณ ๑,๐๐๐ คน ส่วนที่เหลือคงอาศัยอยู่ตามวัดต่างๆ ตามเดิม

เมื่อจัดงานฉลองพระนครและการพระศพเสร็จแล้ว ท้องสนามหลวงอันเป็นที่จัดงานเต็มไปด้วยสิ่งปฏิภูมเป็นต้นเหตุของอหิวาตกโรคระบาดขึ้นในหน่วยทหารหน้า แพร่ระบาดไปสู่ราษฎรทั่วพระนคร ผู้คนป่วยเจ็บล้มตายและอพยพโยกย้ายไปอาศัยอยู่ที่อื่นเป็นจำนวนมาก ทหารสมัครใหม่เสียชีวิตหลายร้อยคน พวกที่รอดพ้นจากโรคภัยบังเกิดความหวาดกลัวโรคและเมื่อเห็นชาวบ้านหนีออกไปนอกเมือง ตลาดร้านค้าบ้านช่องในเมืองเงียบเหงาวังเวง จึงพากันหลบหนีกลับไปอยู่บ้านเป็นอันมาก เพื่อเป็นการบำรุงขวัญมิให้ทหารหนี จึงโปรดเกล้าฯ ให้คุมทหารที่เหลือหลบโรคภัยไปพักอยู่ที่ป้อมผีเสื้อสมุทร จังหวัดสมุทรปราการเป็นการชั่วคราว

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระปริวิตก ในการที่ต้องสูญเสียกำลังทหารไปในครั้งนั้นมาก จึงมีพระราชกระแสรับสั่งให้เจ้าหน้าที่ตามออกไปรวบรวมทหารที่แตกหนีไปกลับเข้ากรมกองโดยด่วน เมื่อกวาดต้อนทหารกลับมาได้มากแล้ว เห็นว่าการที่จะแยกควบคุมกระจายเป็นหลายที่เช่นแต่ก่อน เกรงจะควบคุมให้เป็นระเบียบเรียบร้อยไม่ให้มีการหลบหนีได้ยาก

เจ้าหมื่นไวยวรนาถ ผู้บังคับการกรมทหารหน้า จึงได้เที่ยวตรวจตราหาทำเลที่ทางที่จะสร้างเป็นโรงทหารหน้า สำหรับควบคุมและเลี้ยงดูทหารจำนวนมากให้เป็นการเรียบร้อยได้ และเห็นว่าข้างข้าวหลวงเก่าเก็บข้าวสะสมในยามศึกสงคราม ๗ ฉาง ซึ่งปรักหักพัง โครงและพื้นผุหลุดหายหมดแล้ว มีต้นไม้กิ่งไม้และเถาวัลย์ขึ้นปกคลุมจนมืดขวาง ประกอบกับรอบบริเวณซึ่งเป็นวังเจ้านายเดิมหลายกรมล้วนแต่ชำรุดทรุดโทรม เพียงมีสภาพดีกว่าฉางหลวงเล็กน้อย เนื่องจากมีคนอาศัยทำความสะอาดอยู่บ้าง เป็นพื้นที่ขนาดใหญ่กว้างขวาง อาณาบริเวณด้านตะวันออกตั้งแต่ข้างข้าวหลวงเลียบบไปตามริมคลองตลอดจนถึงสะพานข้างโรงสีกว้าง ๓ เส้น ๑๐ วา ส่วนยาวตั้งแต่ศาลหลักเมืองไปจดฉางหลวงริมคลองตลอด ยาว ๕ เส้น เหมาะสมที่จะจัดตั้งโรงทหารได้เป็นอย่างดี ผู้บังคับการกรมทหารหน้าจึงให้ช่างถ่ายรูปพื้นที่และทำแผนผังหยาบๆ ชีตวงให้เห็นอาณาเขตพื้นที่ที่ต้องการกับให้นายกราช ช่างรับเหมาก่อสร้าง เขียนแบบแปลนตึก ๒ ชั้น และ ๓ ชั้น ประกอบการพิจารณาอย่างละเอียด รวมทั้งให้คิดงบประมาณการที่ก่อสร้าง ทำให้แน่นอนหนาสำหรับใช้เป็นตึกหลายๆ ชั้นได้ด้วย โดยกะไว้ว่าเมื่อสร้างเสร็จตามแบบแปลนแล้วจะสามารถรวบรวมเอากรมทหารหน้าเข้าไว้ได้ทั้งหมด สำหรับเป็นกำลังในการรักษาความสงบในพระนคร

ในขั้นต้น เจ้าหมื่นไวยวรนาถ ผู้บังคับการกรมทหารหน้า ได้นำแบบตึก ๒ ชั้น พร้อมราคาค่าก่อสร้างเป็นเงินประมาณ ๕,๐๐๐ ซึ่ง

(๔๐๐,๐๐๐ บาท) นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายและกราบบังคมทูลชี้แจงตามเหตุที่จำเป็นทุกประการ เมื่อได้ทอดพระเนตรแบบแปลนแล้ว มีพระราชกระแสรับสั่งว่า “เวลานี้เงินของแผ่นดินก็ได้น้อย แต่ทว่าเป็นความจำเป็นแล้ว ข้าก็จะยอมตามความคิดของเจ้า ให้เจ้าจัดแจงทำสัญญากับนายกราชเสีย เพื่อจะได้ทำที่เดียว แต่ข้าจะต้องเอารูปถ่ายของข้าและวังเจ้านายที่ทูลดิโรมนีไว้ก่อน เพื่อจะได้ให้หรือกับกรมสมเด็จพระท่านดูด้วย ถ้าเมื่อว่าท่านทรงขัดขวางไม่ทรงยินยอมและเห็นชอบด้วยแล้ว จะได้เอารูปถ่ายนี้ถวายให้ทอดพระเนตร และทูลชี้แจงให้เข้าพระทัย”

หลังจากนั้นอีกไม่กี่วันเจ้าหมื่นไวยวรนาถได้นำแบบแปลนตึก ๓ ชั้น และประมาณการค่าก่อสร้างเข้าไปทูลเกล้าฯ ถวายให้ทอดพระเนตรอีก พร้อมทั้งกราบบังคมทูลพระกรุณาว่า ที่ดินซึ่งอยู่ในกำแพงพระนครที่ใหญ่เท่าที่นำกราบบังคมทูลนี้หาได้ยาก เมื่อบ้านเมืองเจริญขึ้นแล้ว ที่ดินก็จะมีราคาสูงขึ้นอีกมาก เป็นที่น่าเสียดายหากจะไม่เลือกที่ตรงนี้ จึงให้เขียนแบบตึก ๓ ชั้นขึ้น ด้วยหวังจะบรรจุก่อสร้างให้ได้ถึง ๑ กองพลน้อย ทั้งนี้ได้ให้ช่างก่อสร้างประมาณการก่อสร้างอาคารให้มั่นคงแข็งแรง รับขนาดและน้ำหนักอาคารได้ถึง ๓ - ๔ ชั้น ไว้แล้วในแบบตึก ๒ ชั้น ที่นำกราบบังคมทูลในตอนแรก ดังนั้นหากจะเพิ่มความสูงขึ้นอีก ๑ ชั้น ก็จะมีเงินขึ้นอีกไม่มากมายเพียงใด สมควรก่อสร้างเป็นตึก ๓ ชั้น ที่เดียวจะเป็นประโยชน์นอก

ประการ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเห็นชอบตามที่เจ้าหมื่นไวยวรนาถกราบบังคมทูลทุกประการ และโปรดเกล้าฯ ให้สร้างโรงทหารหน้าตามแบบฉบับหลัง

เจ้าหมื่นไวยวรนาถผู้บังคับการกรมทหารหน้าได้ทำสัญญาจ้างนายกราชให้ดำเนินการก่อสร้าง โดยเริ่มรื้อถอนโรงเรือนเก่าๆ ออกแล้วลงมือสร้างตึกโรงทหารหน้าใน พ.ศ.๒๔๒๕ พิธีวางศิลาฤกษ์รากตึกได้จัดเป็นพิธีหลวง กำหนดทำพร้อมกันกับพระราชพิธีวางศิลาฤกษ์วังสระปทุม ในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศและวังท่าช้าง ในพระเจ้าน้องยาเธอพระองค์เจ้าสวัสดิโสภณ (กรมพระสวัสดิวัตน์วิสิษฐ ในรัชกาลที่ ๗)

โรงทหารหน้าที่สร้างในครั้งนั้นนับว่ามีขนาดใหญ่โตกว้างขวาง สามารถบรรจุกำลังทหารอาวุธ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะ เสบียงอาหาร และโรงครัว ไว้ได้ครบถ้วนตามความตั้งใจ มีรายละเอียดดังนี้

ด้านหน้า (ทิศตะวันตก) ตอนกลางที่เป็นมุข ๓ ชั้น ชั้นบนเป็นที่เก็บสรรพอาวุธ และพิพิธภัณฑสำหรับเครื่องทหารต่างๆ ชั้นกลางเป็นที่ประชุมนายทหาร ชั้นล่างเป็นที่ฝึกหัดฟันดาบ

ตึก ๓ ชั้นด้านขวา (ทิศเหนือ) ชั้นบนเป็นห้องพักนายทหารและพลทหาร แบ่งออกเป็นตอนๆ ละ ๑ กองร้อย เฉพาะห้องนายทหารกันภายในตอนกองร้อยไว้ส่วนหนึ่งต่างหาก ชั้น-

* จอมพล เจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี, ประวัติการของ จอมพล และมหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี (เจิม แสง-ชูโต) พระนคร : โรงพิมพ์ศรีหงส์, ๒๕๐๔ หน้า ๑๑๒.

กลางเป็นที่ประชุมอบรมทหาร ชั้นล่างเป็นคลังเก็บครุภัณฑ์และยุทธภัณฑ์ หน่วยที่อยู่ในตึกนี้ได้แก่ ทหารปืนใหญ่ โรงพยาบาลทหาร โรงม้า และโรงฝึกม้า หน่วยสัตวรักษ์ โรงรถพระที่นั่ง-เทียมม้าเทศ ต่อจากตึกนี้ไปทางด้านเหนือดัดแปลงโรงม้าเก่าเป็น ๒ ชั้น ชั้นบนให้ทหารม้าพักอาศัย ชั้นล่างเป็นที่ไว้ม้า

ตึก ๓ ชั้นด้านซ้าย (ทิศใต้) จัดแบ่งแต่ละชั้นเป็นที่พักของทหาร เก็บสัมภาระ และอาวุธหน่วยทหาร ที่อยู่ในตึกด้านนี้ประกอบด้วย ทหารราบและทหารช่าง ปลายสุดของตึกสร้างเป็นหอนาฬิกาใหญ่สูง ๕ ชั้น ชั้นล่างเป็นเครื่องสูบน้ำ และโรงงานของทหารช่าง ชั้นที่ ๒ เป็นที่เก็บยุทธภัณฑ์ ชั้นที่ ๓ เป็นถังเหล็กเก็บน้ำใสสำหรับใช้ได้ทั่วโรงทหารทั้ง ๓ ชั้น โดยฝังท่อน้ำอยู่ตามฝาผนัง ชั้นที่ ๔ เป็นหน้าปัดนาฬิกา มองเห็นได้ ๒ ด้าน ชั้นที่ ๕ ซึ่งเป็นชั้นบนสุด เป็นที่ของทหารรักษาการณ์มีไฟฟ้าและโทรศัพท์พร้อม

ทุกชั้นของตึกมีบันไดอยู่ที่มุมตึก ข้างบนได้เป็นห้องสำหรับถ่ายปัสสาวะ บันไดละ ๒ ห้อง และมีท่อน้ำไหลสำหรับล้างไม่ให้มีกลิ่นเหม็น ตามมุมสนามหญ้าสำหรับฝึกหัดทหารนั้น มีที่สำหรับถ่ายปัสสาวะมุมละ ๔ ที่ กับตั้งโรงสูบน้ำขึ้นที่ท่าช้าง มีเครื่องสูบน้ำด้วยไอน้ำประจำอยู่ ๒ เครื่อง

ด้านหลัง (ทิศตะวันออก) มีสระน้ำให้ทหารอาบ ชักเสื้อผ้า และหัดว่ายน้ำ ๑ สระ ต่อจากสระเป็นชั้นบนเป็นฉางสำหรับเก็บข้าวสารกันเป็นห้องๆ ถัดจากฉางข้าวเป็นโรงครัวประกอบอาหารเลี้ยงทหาร ใต้ครัวมีห้องใต้ดิน ๓ ห้อง ใช้เก็บน้ำที่กรองสะอาดแล้วสูบขึ้นไปเก็บไว้ในถังสูง สำหรับสูบใช้ในหน้าแล้ง

รอบพื้นที่ ๓ ด้าน ปลูกกอไผ่สีสุกเป็นแถวกันแสงแดดตอนบ่ายและเย็น ที่จะส่องเข้าไปถึงเฉลียงรอบโรงทหารชั้นใน

การก่อสร้างอาคารใช้เวลา ๓ ปี เมื่อใกล้เสร็จเรียบร้อยใน พ.ศ. ๒๔๒๗ เจ้าหมื่นไวยวรนาถ

มีความหมายว่า ขอใ้พระมหากษัตริย์เจ้า พร้อมด้วยปวงทหารจงมีชัยชนะ ยั้วความเจริญใ้สำเร็จใ้ในแผ่นดินเทอญ

จึงได้ทำหนังสือทูลเกล้าฯ ถวายขอพระราชทานนามโรงทหารหน้าแห่งนี้เพื่อประดับที่หน้ามุข ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระราชหัตถเลขาตอบว่า “อย่าใ้ชื่อพิสดารอย่างไรเลยใ้ใ้ใช้นามว่า โรงทหารหน้าเท่านั้น และใ้มีศักราชที่สร้างขึ้นไว้ด้วย”^๓ ต่อจากนั้นทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯใ้ เจ้าหมื่นไวยวรนาถไปเฝ้าสมเด็จพระสังฆราช (สา) วัดราชประดิษฐสถิตมหาสีมาราม นำกระแสพระราชดำริที่ต้อองพระราชประสงค์คาถาสำหรับประจำตารกรมทหารหน้า สมเด็จพระสังฆราชได้ทรงผูกคาถาใ้ทรงเลือก ๔ บท ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรง

เลือกคาถาบท “วิเศษวา พลวาทูปี ฤฎฐู สาเรตุ วุฑฒิโย” ประจำตารกรมทหารหน้าและที่ประดับบนยอดตรงจุฑาธิปไตย

ค่าก่อสร้างตัวโรงทหารหน้าในครั้งนั้นเป็นเงินทั้งสิ้น ๗,๐๐๐ ชั่ง (๕๖๐,๐๐๐ บาท) กับได้มีการสร้างและซื้อเครื่องตักแต่งประดับประดาภายในตลอดจนอุปกรณ์เครื่องใช้ในกิจการทหาร เป็นเงินประมาณ ๑๒๕ ชั่ง (๑๐,๐๐๐ บาท) เมื่อเสร็จเรียบร้อยจึงได้หาวันมงคลสำหรับประกอบพิธีเปิดโรงทหารหน้า ซึ่งโหรหลวงกำหนดฤกษ์ไว้ในวันศุกร์ แรม ๑๑ ค่ำ เดือน ๘ ปีวอก รัตนโกสินทรศก ๑๐๓ ตรงกับวันที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ.๒๔๒๗

^๓ จอมพล เจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี ประวัติการของ จอมพล และมหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี (เจิม แสง-ชูโต) พระนคร โรงพิมพ์ศรีหงส์, ๒๕๐๔ หน้า ๑๓๗

ต่อมาเมื่อตั้งกรมยุทธนาธิการแล้ว ได้มีการกราบบังคมทูลพระกรุณาขอใ้เอานามโรงทหารหน้าออก เปลี่ยนเป็นกรมยุทธนาธิการ แต่ไม่ทรงโปรด ใ้คงไว้เป็นที่ระลึกของกรมทหารหน้า จนกระทั่งตั้งกระทรวงกลาโหมขึ้น จึงเปลี่ยนเป็นใ้ว่ากระทรวงกลาโหมแทน ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ในตอนเช้าของวันประกอบพิธี เมื่อได้มหาพิชัยฤกษ์ เวลา ๕ โมงเช้า พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินไปทรงกระทำพระราชพิธีเป็นปฐมฤกษ์ในการเปิดโรงทหารหน้า แล้วทอดพระเนตรตามที่ต่างๆ และการซ้อมวิธีประลองยุทธ์อย่างใหม่ของกองทหารทุกเหล่า เป็นที่พอพระราชหฤทัย จากนั้นทหารในกรมทหารหน้าก็ได้เข้าประจำในโรงทหารใหม่ของตน

ต่อมาใน พ.ศ.๒๔๓๓ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชดำริว่า คำภาษาอังกฤษที่เรียกใช้โรงทหารหน้าว่า แบร์ริค (Barrack) เป็นภาษาต่างประเทศฟังไม่ใคร่รู้เรื่องกัน ประกอบกับเมื่อวันที่ ๑ เมษายนของปีนั้นเอง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกฐานะกรมยุทธนาธิการขึ้นเป็นกระทรวงยุทธนาธิการ แล้วได้ให้เข้าไปตั้งกองบัญชาการอยู่ในโรงทหารหน้าแห่งนี้ จึงทรงขนานนามใหม่ว่า ศาลายุทธนาธิการ ในวันที่ ๒ เมษายน

อีก ๒ ปีต่อมา ในวันที่ ๒ เมษายน พ.ศ.๒๔๓๕ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ กำหนดหน้าที่ กระทรวงกลาโหมเป็นกระทรวงราชการทหาร ส่วนกระทรวงยุทธนาธิการลดฐานะลงเป็นกรมบังคับบัญชาทหารบก และใน พ.ศ.๒๔๓๗ โปรดเกล้าฯ ให้ย้ายที่ว่าการกระทรวงกลาโหมจากศาลาลูกขุนใน ออกมาอยู่ที่ตึกหลังกลางด้านหน้าของศาลายุทธนาธิการ จึงเปลี่ยนชื่อเป็น ศาลาว่าการกลาโหม ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา.....

หนังสืออ้างอิง

- กระทรวงกลาโหม. ที่ระลึกวันสถาปนากระทรวงกลาโหม ๘ เมษายน ๒๔๓๐-๘ เมษายน ๒๔๙๖ พระนคร. โรงพิมพ์อักษรประเสริฐ. ๒๔๙๖.
- เจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี, จอมพล. ประวัติการของจอมพล และมหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี (เจิม แสง-ชูโต). พระนคร. โรงพิมพ์ตรีหงส์. ๒๕๐๔.

รำลึกถึงเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี

พลเอก พิจิตร กุลละวณิชย์

ดร:ดรจว กลาโหมในปัจจุบันเดิมนั้นเป็นที่ตั้งของกรมทหารหน้า เฝอญผมเองได้มีโอกาสไปอ่านประวัติของท่านเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี (เจิม แสง-ชูโต) ในระหว่างที่ไปรบอยู่ที่เมืองลาวรวมทั้งได้ศึกษาค้นคว้ามาก่อนหน้านั้นว่า ใครบ้างที่คุมกำลังไปรบที่ไชยบุรี จึงได้ทราบว่ามี ๒ หน่วยกำลังรบ คือ

๑. หน่วยของเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี ไปปราบฮ่อ ปี ๒๔๑๘ - ๒๔๒๐ และอีกครั้งหนึ่งคือปี ๒๔๒๘

๒. หน่วยที่ ๒ เป็นของ พันโทหลวงสุรณรงค์ ดูเหมือนจะไปจากนครสวรรค์

๓. หน่วยของผมเป็นหน่วยที่ ๓ ที่เป็นหน่วยกำลังรบโดยจัดเป็นกองรบเฉพาะกิจ และเพื่อให้ทหารมีความฮึกเหิม ผมจึงได้ทำหนังสือมาถึงทายาทของเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี คือ คุณโชมพัตร เรื่องสุข และ คุณยงศิลป์ เรื่องสุข ซึ่งขณะนั้นยังมีชีวิตอยู่ เพื่อขอภาพของเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรีไปสักการบูชา เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้บรรดาทหารที่ทำการสู้รบ แต่แทนที่เขาจะส่งภาพมาให้ เขากลับส่งรูปปั้นครั้งตัวของท่านพร้อมกับชีวประวัติที่ท่านเขียนเองมาให้ ผมไปอยู่ที่ไชยบุรี ๓ ปี ได้อ่านชีวประวัติของท่านอยู่ทุกวัน จึงได้ทราบว่ากระทรวงกลาโหมนั้นแต่เดิมเป็น

กรมทหารหน้า ซึ่งเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรีเป็นผู้ริเริ่มก่อสร้าง มี Blue Print เป็นพิมพ์เขียว ที่ฐานรากของกระทรวงกลาโหมเป็นขุมมัดเป็นแพเพื่อไม่ให้เลื่อนเหมือนอย่างการสร้างอาคารในสมัยก่อนๆ ซึ่งแต่เดิมการสร้างอาคารในสมัยโบราณเขาจะไม่ใช้เสาเข็ม

เจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี ท่านเป็นผู้มีความสัจย์ซื่อและมีเกร็ดประวัติที่น่าสนใจอยากให้คนในกระทรวงกลาโหมได้รับรู้ คือเมื่อใน ร.ศ. ๑๑๒ นั้น เราทำท่าจะรบกับฝรั่งเศส พระพุทธเจ้า-

หลวงท่านจึงให้เจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรีไปเรียกแม่ทัพนายกองที่เคยไปปราบฮ่อด้วยกันมาพบเพื่อทำการฝึกปรือ ตอนนั้นนอกจากท่านเป็นผู้บังคับการกรมทหารหน้าแล้ว ท่านยังเป็นเสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการตำแหน่งหนึ่ง แต่สุดท้ายเมื่อไม่ได้รับกับฝรั่งเศส เจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรีจึงจำเป็นต้องส่งแม่ทัพนายกองที่มาฝึกปรือกลับไปภูมิลำเนาเดิม และเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้กับบรรดาแม่ทัพนายกองทั้งหลาย ท่านเองจึงได้ให้ควายแก่แม่ทัพนายกองไปคนละคู่ ความที่ท่านเป็นคนซื่อสัตย์และรับผิดชอบต่อแผ่นดิน พอล่วงมาถึงรัชกาลที่ ๒ ท่านจึงขอถวายบ้านเก่าของท่าน (โรงแรมดุสิตธานีในปัจจุบัน) โดยบอกว่าตัวท่านเป็นหนี้เป็นสินที่จะต้องหักเงินเดือนใช้ค่าควายให้หลวงเมื่อรัชกาลที่ ๒ ได้ทราบก็ทรงสงสารจึงตรัสตอบไปว่า เจ้าคุณฯ อยู่ไปจนตายก็แล้วกัน ไม่เป็นไรหรอก ถ้าไม่มีที่จะทำกินก็ให้ไปจับจองบุกเบิกที่ดินแถบศรีราชาเถอะ นี่เป็นที่มาของความเสียสละและความสัตย์ซื่อของเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี ในประวัติด้านการรบของท่านฯ ได้ทำคุณประโยชน์นานัปการให้แก่กองทัพระหว่างที่ไปรบที่ไชยบุรีเพื่อปราบฮ่อ ท่านได้นำทัพลงเรือไปขึ้นที่นครสวรรค์และเดินทางต่อด้วยขบวนช้าง ขบวนม้า ตัดออกแถวอุตรดิตถ์ที่บ้านร่มเกล้า โดยตัดไปออกแม่น้ำโขงที่ปากลาย ในการทัพครั้งนั้นท่านได้เอาปืนใหญ่ไป ๒ กระบอก คือ ปืนเฮาวิสเซอ ๑ กระบอก และปืนโบว์ฟอร์ด ๑ กระบอก ซึ่งนับเป็นครั้งแรกของเราที่เอาช้างบรรทุกปืนใหญ่ไปรบ เมื่อไปถึง

แม่น้ำโขงท่านก็ให้ต่อแพขึ้น เอาปืนใหญ่ตั้งบนแพและให้ทหารลากจูงทวนน้ำขึ้นไปตั้งค่ายอยู่เหนือหลวงพระบาง ในการทัพนั้นท่านได้เอาไพร่พลไปพอสมควร เมื่อทราบข่าวว่าจะถูกกองทัพฮ่อเข้าตี ท่านจึงได้ไปสำรวจทหารในบังคับบัญชาปรากฏว่าเป็นใช้จับสันเกือบหมดทั้งกองทัพ ท่านก็ให้เช็กกับแพทย์ที่ไปในกองทัพ คือ ร้อยเอกเทียนฮี้ ซึ่งเป็นบิดาของคุณพจน์ สารสิน เมื่อแพทย์เช็กยาแล้วรายงานว่ทั้งกองทัพมียาควินินเหลืออยู่เพียง ๑๐ เม็ด ตัวท่านเองก็ไม่รู้จะทำอย่างไรที่จะให้ไพร่พลหายป่วยไข้และแก้สถานการณ์คับขันครั้งนี้ ในการทัพครั้งนั้นมีนักเรียนที่ทำการนายร้อยไปด้วย ท่านจึงสั่งให้นักเรียนนายร้อยแกะหัวกระสุนปืนใหญ่และทำเป็นกับระเบิดวางไว้รอบค่าย เมื่อกองทัพฮ่อเข้าตี ท่านก็ส่งกุดทุ่นระเบิด จนทำให้

แม่ทัพฮ่อเสียชีวิต **นี่เป็นการใช้ปืนใหญ่ ทุ่นระเบิด รวมถึงกับระเบิดเป็นครั้งแรกของกองทัพไทยในการรบแบบสมัยใหม่**

ในด้านสาธารณูปโภคท่านได้ตั้งสิ่งที่ยิ่งใหญ่ไว้ให้คนไทย เมื่อท่านเป็นผู้บังคับการกรมทหารหน้านั้น ท่านมีที่ปรึกษาเป็นร้อยเอกชาวอังกฤษเมื่อถึงเวลาร้อยเอกคนนี้ก็ขอลากลับไปเยี่ยมบ้านท่านจำได้ว่าอังกฤษมีไฟฟ้าใช้ จึงฝากเงินกับร้อยเอกคนนี้ให้ไปจัดหาไฟฟ้า หลอดไฟ สายไฟ รวมทั้งเครื่องปั่นไฟกลับมา ความตั้งใจเดิมของท่านว่าจะนำไปถวายพระเจ้าอยู่หัวเพื่อติดตั้งในพระบรมมหาราชวัง แต่แล้วก็มีผู้ใหญ่ท่านหนึ่งซึ่งมีศักดิ์และยศสูงกว่าท่านเป็นสมเด็จพระยาทั้วตึงว่าท่านเจ้าคุณว่า ถ้าหากว่าไฟฟ้ามันช็อตเจ้าคุณจะหัวขาดนะท่านก็ชะงัก ต่อมาท่านจึงได้นำไฟฟ้ามาติดตั้งในกรมทหารหน้า แต่ยังไม่ได้เปิดใช้งานจนกระทั่งถึงวันครบรอบคล้ายวันเกิดของกรมทหารหน้าจึงได้กราบบังคมทูลเชิญพระพุทธเจ้าหลวงเสด็จฯ มาเป็นองค์ประธาน พอถึงวันนั้นท่านก็เปิดไฟฟ้าถวายให้ทอดพระเนตร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงโปรดมากตรัสรับสั่งว่า ตาเจิมเอาไปติดตั้งให้ฉันในพระบรมมหาราชวังบ้างซิ ใช้เงินเท่าไรไปเบิกเงินจากท้องพระคลังแล้วเอาไปทำให้ฉันนี่เป็นที่มาของไฟฟ้าครั้งแรกในประเทศไทย ซึ่งเกิดขึ้นในกระทรวงกลาโหมนี้เอง เรื่องราวของท่าน

เป็นประวัติที่ควรค่าแก่การศึกษาและเอาเป็นเยี่ยงอย่าง พวกเราคงจะจำได้ว่าในห้องประชุมของกระทรวงกลาโหมก็ยังมี**ห้องสุรศักดิ์มนตรี** แต่น้อยคนนักจะทราบถึงที่มาที่ไปของท่าน ระหว่างที่ผมเป็นรองปลัดกระทรวงกลาโหมได้เอาหนังสือไปให้ท่านรองปลัดกระทรวงกลาโหมคนหนึ่งพิมพ์แจก ว่า กรมทหารหน้าหรือกระทรวงกลาโหมนี้สร้างโดยท่าน ซึ่งรองปลัดกระทรวงกลาโหมผู้นั้นเขางใหญ่ อีกทั้งไฟฟ้าที่เราใช้กันอยู่ทุกวันนี้ก็เป็น การริเริ่มของท่าน ซึ่งแม้แต่การไฟฟ้านครหลวงเอง ก็ยังไม่ทราบว่าไฟฟ้าในเมืองไทยนี้มีที่มาที่ไปอย่างไร และเนื่องในวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๕ ที่กระทรวงกลาโหมจะครบรอบ ๑๑๕ ปี ผมจึงอยากให้เราซึ่งอยู่ในกระทรวงกลาโหมทุกคน ร่วมกันรำลึกถึงบุญคุณตลอดจนนำเกร็ดประวัติที่นำยกย่องของท่านมาเป็นเยี่ยงอย่างในการทำงานด้วยความเสียสละเพื่อยังประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติ และบ้านเมืองอันเป็นที่รักของเราทุกคน.....

สัปดาห์รัฐมนตรีกว่ากระทรวงกลาโหม

ในโอกาสวันที่ระลึกคล้ายวันสถาปนากกระทรวงกลาโหม ประจำปี ๒๕๔๕
เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๔๕

ผู้ดำเนินรายการ : สวัสดิ์

คะท่านผู้ชม วันที่ ๘ เมษายน ของทุกปี ถือได้ว่าเป็นวันสำคัญยิ่งวันหนึ่ง เนื่องจากเป็นวันคล้ายวันสถาปนากกระทรวงกลาโหมซึ่งถือได้ว่าเป็นองค์กรที่มีวิวัฒนาการมายาวนานนับตั้งแต่สมัยอาณาจักรสุโขทัย กรุงศรีอยุธยา และสมัยกรุงรัตนโกสินทร์โดยลำดับ สืบมาจนถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยมหาราชทรงพิจารณาเห็นว่า การป้องกันประเทศและดำรงไว้ซึ่งอิสรภาพ ตลอดจนบูรณภาพแห่งชาติไทย

ให้สถิตสถาพรย่อมขึ้นอยู่กับกำลังทหารที่จัดระบบให้ทัดเทียมอารยประเทศที่เจริญ จึงโปรดเกล้าฯ ให้รวมทหารบก ทหารเรือเข้าด้วยกัน โดยทรงตราพระราชบัญญัติจัดตั้งกรมยุทธนาธิการขึ้นเมื่อวันที่ ๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๓๐ และต่อมาได้มีการพัฒนาขึ้นเป็น “กระทรวงกลาโหม” ในปัจจุบัน ดังนั้นทางราชการจึงถือเอาวันที่ ๘ เมษายน ของทุกปี ซึ่งเป็นวันก่อกำเนิดกิจการทหารไทยตามการจัดกำลังแบบใหม่เป็นวันที่ระลึกคล้ายวันสถาปนากกระทรวงกลาโหม จนถึงปัจจุบันนี้นับรวม

ได้ ๑๑๕ ปี และในวันนี้ได้เรียนเชิญ ฯพณฯ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมาร่วมสนทนา เพื่อชี้แจงให้เห็นถึงผลการดำเนินงานของกระทรวงกลาโหมในรอบปีที่ผ่านมา มีความก้าวหน้าและพัฒนาอย่างไร โดยเริ่มที่คำถามแรก

สำหรับกระทรวงกลาโหมยุคนี้เป็นยุคของการเปลี่ยนแปลงอะไรหลายสิ่งหลายอย่างเปลี่ยนแปลงไปตามยุคโลกาภิวัตน์ กระทรวงกลาโหมตั้งมานานแล้วและเป็นหน่วยงานหลักสำคัญหน่วยงานหนึ่งของชาติด้วย ตรงนี้จะมีนโยบายให้เหมาะสมและสอดคล้องกระแสโลกาภิวัตน์อย่างไรบ้างคะ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม : หลักพื้นฐานของกระทรวงกลาโหมได้กำหนดไว้โดยพระเจ้าอยู่หัวของเราในอดีตมานานแล้ว เมื่อประมาณสองร้อยกว่าปีนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเราก็คือพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชทานแนวทางไว้ชัดเจนในเรื่อง “ความมั่นคง” มีอยู่ ๓ ประการ คือ

- ๑. พุดจาอย่างเป็นมิตรไมตรีกับประเทศเพื่อนบ้าน
 - ๒. มีกำลังไว้พร้อมเพื่อทำภาระหน้าที่
 - ๓. มีการปกครองอย่างเป็นธรรม
- ฉะนั้นตามกระแสพระราชดำรัสที่มีมานานแล้ว วันนี้ก็ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงเพียงแค่นี้ไม่ได้นำเอาบางข้อบางเรื่องมาใช้ อย่างในอดีตเราพูดแค่เพียงว่า กระทรวงกลาโหมมีหน้าที่ในการเตรียมกำลังรบและก็ใช้กำลัง มาวันนี้จึงได้นำ

กระแสพระราชดำรัสเมื่อ ๒๐๐ กว่าปี มาทบทวนกันจะเห็นว่าหลักการนี้ได้เปลี่ยนแปลงคือ

๑. พุดจาอย่างเป็นธรรมกับมิตรประเทศ
หรือที่เรียกว่า “การทูตทางการทหาร” นั่นคือเราสร้างความเป็นมิตรไมตรี สร้างความเข้าใจ ไว้เนื้อเชื่อใจให้เกิดขึ้น นี่ก็คือ การทูตทางการทหาร ซึ่งมีความสำคัญมากเรานำหลักตรงนี้มาใช้เพียงไม่กี่วันก็สามารถยุติสถานการณ์เลวร้ายระหว่างประเทศเพื่อนบ้านลงได้ นอกจากนั้นแล้วจากที่เราดำเนินการสร้างจากความเข้าใจกันกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งหมด ทำให้มีความผูกพันและร่วมมือกันพัฒนากันบ้านเมือง

ส่วนในเรื่องของการเตรียมกำลัง ตามกระแสพระราชดำรัสในข้อที่ ๒ ทรงรับสั่งให้

“มีกำลังที่เพียงพอ” ในการปฏิบัติภาระหน้าที่นั้น
วันนี้ได้แตกออกมา

ประเด็นแรก การจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน
เพราะเราถือว่าพื้นที่ชายแดนของเราเป็นพื้นที่ที่
ขาดการพัฒนา จึงต้องจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน
เพื่อทำให้สังคมเข้มแข็งคือ ชายแดนต้องได้รับการ
พัฒนา มีความรู้ ได้รับการดูแลให้ดีขึ้น นี่คือ
ความสำคัญสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนเพื่อ
เป็นกำแพงเป็นรั้วให้กับประเทศชาติ

ประเด็นที่ ๓ ที่เกี่ยวกับกระแสพระราช
ดำรัส “ให้มีความพร้อมรบ” คือ การสร้างหน่วย
ของเราที่มีอยู่ทุกวัน ให้มีความเข้มแข็งพร้อมที่
จะทำหน้าที่ทุกอย่างได้

ประเด็นที่ ๔ คือ สร้างกำลังกองทัพใน
อนาคตให้เหมาะสมขึ้น ดีขึ้น

ประเด็นที่ ๕ คือ งานอื่นๆ ที่ทหารจะ
ช่วยสังคมได้ ที่ทหารจะทำได้ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับ
การรบหรือการต่อสู้ เช่น รับผิดชอบ หรือสนอง
โครงการพระราชดำรัส ช่วย U.N. หรือสหประชาชาติ
ในฐานะเป็นชาติหนึ่งในสังคมโลกนี้ เพื่อจะรักษา
สันติภาพให้เกิดขึ้น เช่น ในติมอร์ หรือช่วยเหลือ

ประชาชนในยามประสบกับวิกฤติต่างๆ เช่น น้ำท่วม
หรือภัยแล้ง ทหารต้องออกมาช่วยเหลือ หรือปัญหา
ของชาติในทุกวันนี้ก็คือ ยาเสพติด และสิ่งที่
สำคัญที่สุดคือการสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นใน
ภูมิภาคนี้ หรือในโลกนี้เราเรียกว่า ภาระหน้าที่อื่นๆ
ที่มีใช้การรบ นี่คือข้อที่ ๕ หรือที่บางคนเรียกว่า
“เบญจวิถี” ซึ่งทั้งหมดมาจากกระแสพระราช
ดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๓ ข้อ คือ

๑. พุดจาอย่างเป็นมิตรกับประเทศเพื่อนบ้าน
๒. มีกำลังอย่างเพียงพอ
๓. ปกครองอย่างเป็นธรรม
แล้วนำทั้ง ๓ ข้อ มาแตกเป็นเบญจวิถี

ภาระหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม
ตามนโยบาย
พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

๑. สนับสนุนการสร้างสันติภาพในภูมิภาค โดยการทูตทางทหาร
๒. เป็นแกนนำในการจัดระเบียบชายแดน
๓. ปรับปรุงโครงสร้างกองทัพให้เหมาะสมกับสถานการณ์และการรักษาผลประโยชน์ของชาติ
๔. การเตรียมกองทัพให้พร้อมรบอย่างมีประสิทธิภาพ
๕. สนับสนุนการปฏิบัติอื่นๆ เพื่อประชาชน และสันติภาพที่มีใช้การรบ

เบญจวิถี
ภาระหน้าที่ ๕ ประการ

ส่วนในเรื่องการปกครองอย่างเป็นทางการเป็นธรรมทุกวันนี้ไม่ได้ใช้ แต่ใช้เมื่อ ๑๐-๒๐ ปีก่อนนั้น เมื่อเวลาเราเข้าไปต่อสู่ทางด้านอุดมการณ์กับลัทธิคอมมิวนิสต์

ผู้ดำเนินรายการ : กระทรวงกลาโหมมีความก้าวหน้าในหลายเรื่อง เช่น เรื่องทางการทูต มีโครงการร่วมกันกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อร่วมกันพัฒนาหลายเรื่อง เรื่องการสร้างระบบสาธารณูปโภค เรื่องอุตสาหกรรม หรือเรื่องธุรกิจต่างๆ ก็เข้าไปมีส่วนร่วม และเราจะได้ประโยชน์อะไรจากการร่วมกันพัฒนา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม : มีการร่วมกันพัฒนามานานแล้ว กองทัพค่อนข้างรวดเร็ว คิดอะไรก็จะคิดไปข้างหน้า และวางแผนยุทธศาสตร์ชัดเจน ทำเป็นขั้นเป็นตอน ที่กล่าวมานั้นได้คิดมา ๒๐ กว่าปีแล้ว เพราะฉะนั้นจึงต้องเดินทางไปประเทศต่างๆ เพื่อสร้างความผูกพัน ความสัมพันธ์กัน ความก้าวหน้าในเรื่องดังกล่าวมีมาก เพราะในเรื่อง “การทูตทางการทหาร” จะรวมถึงการพัฒนาข้ามแดนด้วย คือทหารของทั้ง ๒ ประเทศรวมกันพัฒนาหรือเอื้ออำนวยให้องค์กรของรัฐทั้ง ๒ ประเทศร่วมกันพัฒนา

จะขอยกตัวอย่างให้ฟังว่าเราได้ประโยชน์อะไรบ้าง เช่น ทุกวันนี้ที่ปกเตียงในฝั่งพม่า ซึ่งตรงข้ามกับบางสะพาน นั่นคือแหล่งถ่านหินที่ใหญ่ที่สุด ซึ่งสามารถใช้ประโยชน์ได้มาก หรือลำน้ำสาละวินจะเป็นแหล่งน้ำใหญ่มหาศาล หรือปัญหาโรงไฟฟ้าบ่อนอกหรือหินกรูดซึ่งกำลังมีปัญหา ถ้าถามว่าจะทำอย่างไรในอนาคต ก็ต้องไปมองเขมรว่ามีคลองคลื่นที่ใหญ่มาก ซึ่งสามารถ

สร้างเขื่อนเป็นโรงไฟฟ้าพลังน้ำอย่างดี ห่างจากไทยประมาณ ๕ กิโลเมตร ที่กล่าวมาทั้งหมดเป็นส่วนหนึ่งเท่านั้นเอง

ผู้ดำเนินรายการ : กระทรวงกลาโหมมีแนวนโยบายต่อการแก้ปัญหาเสพติดอย่างไรบ้าง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม: ปัญหาเสพติดเป็นปัญหาที่ค่อนข้างรุนแรงขึ้นและรัฐบาลของ ฯพณฯ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีของเราในขณะนี้ ได้เอาตรงนี้เป็นหัวใจ ๑ ใน ๓ ยุทธศาสตร์ใหญ่ กองทัพบก ๒ ส่วนที่กำลังดำเนินการอยู่คือ ส่วน ๑ คือส่วนตัวเราเอง มีกำลังพล ๓๐๐,๐๐๐ คน บวกลูกเมียที่ต้องดูแล ต้องดูแลให้หลุดพ้นจากความเลวร้าย หรือป้องกันมิให้มีความเลวร้ายเข้ามาแทรกซึมในครอบครัว

ของทหารให้ได้ ตรงนี้ก็เหนื่อยอยู่แล้ว แต่เรายังมีภาระหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบต่อส่วนรวมด้วยที่ทำมานั้นกองทัพทำกันมาเอง เช่น กองบัญชาการทหารสูงสุดมีหน่วยงานทหารพัฒนาอยู่ ๓๐ หน่วย รวมกองบัญชาการเป็น ๓๑ หน่วย กองทัพบก ๖๐ - ๗๐ หน่วย พวกนี้จะเข้าไปอยู่ในชุมชนต่างๆ แล้วเอาลูกหลาน เอาคนที่เกี่ยวกับยาเสพติดมาอบรม สถานการณ์ยาเสพติดเริ่มรุนแรงขึ้น คนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งซื้อ ขาย เสพ อยู่ในคุกเยอะ คุกสร้างไม่พอ กองทัพได้นำนักโทษคดียาเสพติดที่ใกล้จะพ้นโทษมาให้ทหารทำการฝึกอบรมในโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง กองทัพบกมี ๒๕ ค่าย ทหารอากาศ ทหารเรืออีก โดยแต่ละค่ายสามารถรองรับนักโทษได้ประมาณ ๑๐๐ คน ใช้ระยะเวลาฝึกอบรม ๓ เดือน ถ้า ๑ ปี สามารถรองรับได้ ๔ รุ่น นี่คือการช่วยกรมราชทัณฑ์ ซึ่งในอนาคตหรือทุกวันนี้ได้เตรียมรองรับกับพระราชบัญญัติยาเสพติดที่จะออกมาว่า เมื่อตำรวจจับกุมผู้ต้องหา คดียาเสพติด ก็สามารถเลือกได้ว่าจะส่งเข้าคุก หรือเข้าค่ายโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง กองทัพจึงต้องมีการเตรียมสร้างค่ายและบุคลากรเพิ่มเติม ก็คงต้องใช้งบประมาณเพิ่มเติมเช่นกัน ปีหนึ่งคดีที่เกี่ยวกับยาเสพติดทั้งหมดประมาณแสนกว่าคดี คนที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ๘ - ๙ หมื่นคน ถ้าเอาเรื่องก็ติดคุกหมด ถามว่าแล้วใครจะดูแล ไม่มีคุกอยู่ก็ต้องเอามาที่นี่ ทหารทุกวันนี้เหนื่อยมาก แต่ก็ต้องทำ ถ้าเราไม่ทำก็ไม่มีใครทำ นี่คือสังคมที่เราต้องแก้ไขเอาจริงเอาจังกัน นี่คือนโยบายของทหารที่เกี่ยวกับยาเสพติด

ผู้ดำเนินรายการ : อีกเรื่องที่มีความสำคัญเช่นกันคือ ทางกระทรวงกลาโหมได้ประเมินสถานการณ์ในการใช้อาวุธสู้รบว่าเรามีความจำเป็นในการป้องกันตนเองจากภัยในสงครามที่ต้องใช้อาวุธจริงๆ มากน้อยขนาดไหน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม : ในเรื่องสงครามนั้นไม่สามารถประมาณได้ ข้อที่ ๒ ของกระแสพระราชดำรัส ว่าต้องเตรียมกำลังให้พร้อมและเพียงพอ ถึงแม้ว่าเราจะมองกันว่าไม่น่าเกิดขึ้น แต่ก็อดหวังไม่ได้ เมื่อประมาณ ๔ - ๕ ปีก่อน ผมเคยเสนอแนวทางในอาเซียนอยู่ด้วยกัน ๑๐ ชาติ เลิกใช้อาวุธซัก ๕ ปี เพื่อเอามาช่วยคนจน นี่คือสิ่งที่เคยเสนอแนะ ถ้าถามเรื่องนี้ก็ไม่คิดว่า จะเกิดสภาวะสงครามขึ้น แต่ถ้าเกิดสงครามขึ้นจริงๆ ทางกองทัพก็พร้อม

ผู้ดำเนินรายการ : อีกเรื่องหนึ่งคือ เรื่องการปรับโครงสร้างกองทัพ ซึ่งเกี่ยวข้องกับขวัญกำลังใจ ซึ่งประชาชนสนใจการปรับฯ จะออกมาหน้าตาแบบไหน จะปรับตามปฏิรูปราชการที่พยายามทำกันในขณะนี้หรือเปล่า

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม : ระเบียบบริหารราชการของข้าราชการพลเรือน ข้าราชการทหารต่างกัน เพราะมีพระราชบัญญัติคนละฉบับ เขามีปี ๓๔ เรามีปี ๐๓ ของเขาพัฒนาปรับปรุงครั้งสุดท้าย ปี ๓๔ ซึ่งขณะนี้กำลังพัฒนาอยู่ ซึ่งเราเรียกว่าปฏิรูประบบราชการ ท่านกำลังทำกันอยู่แต่ไม่ได้มาแตะกระทรวงกลาโหม เพราะกระทรวงกลาโหมได้พัฒนามาเมื่อ ๑๐ ปีที่แล้ว หลังสงครามเย็นเราวิเคราะห์

แล้วว่าอะไรจะเกิดขึ้น อย่างไรก็เริ่มพัฒนา แก้ไขเปลี่ยนแปลงขึ้นมาเรื่อยๆ มาเสร็จสิ้นเมื่อปี ๔๒ แล้วก็เริ่มปฏิบัติมาตั้งแต่ปี ๔๒ โดยกำหนดปี ๔๓ - ๔๔ เป็นระยะสั้นปี ๔๓ - ๔๙ เป็นระยะปานกลาง ปี ๔๓ - ๕๔ เป็นระยะยาว วันนี้เสร็จระยะสั้นแล้วเรากำลังพัฒนากันอยู่ เปลี่ยนแปลงกันอยู่ โดยมาดูว่ายุทธศาสตร์ ยุทธวิธี สิ่งแวดล้อม อะไรต่างๆ รอบบ้าน ถ้าต้องการแก้ไขปรับปรุงก็จะทำ เพราะฉะนั้นของเราค่อนข้างที่จะแยกกันกับสิ่งที่เขาทำ เพียงแต่ว่ากองทัพทำมานานแล้ว คือทำมาก่อนท่านก็จะไม่แตะอะไร ซึ่งความเป็นจริงก็ไม่สัมพันธ์กันอยู่แล้ว เพราะพระราชบัญญัติและวิธีการคนละอย่างกัน เขาแบ่งเป็นกรม ของเราเป็นกองทัพ ก็พยายามให้ไปในแนวทางเดียวกัน ไม่

แตกต่างกันมากเพียงแต่จะระเบียบบริหารราชการ และการจัดคนละอย่างกัน

ผู้ดำเนินรายการ : เห็นบอกว่าต่อไปนี้ กระทรวงกลาโหม กองทัพไม่อยู่ย้ายแน่ คล่องตัว ทำงานสะดวก

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม : เรา กำลังอยู่ในระยะเปลี่ยน การที่จะอยู่ในระยะ เปลี่ยนจากสถานการณ์หนึ่งคือสถานการณ์หลัง สงครามเย็น แล้วมาเป็นสถานการณ์ในรูปแบบใหม่ การต่อต้านการก่อการร้ายใช้การเปลี่ยนแปลงเยอะ แล้วหลังจากนี้จะไปเจออะไรอีกก็ไม่รู้ เพราะฉะนั้น ในหัวข้อของการเปลี่ยนแปลงต้องมีความอ่อนตัว และพัฒนาให้ทันการ อันนี้คือความยากลำบาก

การจะเปลี่ยนจากรูปแบบหลังสงครามเย็น

ไปสู่รูปแบบหนึ่งยากอะไร ยากคือความรู้สึกที่ต้อง ต่อสู้กับความคิดเก่าๆ แบบวิธีเก่าๆ ต้องเข้าใจ พี่น้องทหารทุกคน เสร็จภาระหน้าที่แล้ว ฉันไม่ ต้องการท่านแล้ว นี่คือความรู้สึกที่พวกเราพูดกัน อยู่เรื่อย ต้องทำเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

ผู้ดำเนินรายการ : ขออนุญาตเรียนถาม จริงๆ เพราะที่ท่านพูดมาตลอด ประโยชน์ที่ได้รับ คือประเทศชาติกับประชาชน แต่คนในกองทัพเอง ท่านให้ขวัญกำลังใจ ดูแลสวัสดิการ ดูแลเรื่องของ ชีวิตความเป็นอยู่อย่างไร เห็นบอกว่าทหารมีหนี้ เยอะไม่แพ้ครูเหมือนกัน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม : นี่ คือหัวใจ เราได้ประกาศไว้อย่างชัดเจน ในยุคนี้ สมัยนี้ ความจำกัดในเรื่องงบประมาณ ตลอดจน สภาวะแวดล้อมต่างๆ ทำให้เรากำหนดยุทธศาสตร์ ที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ กองทัพจะให้ความสำคัญสูงสุดต่อกำลังพลของกองทัพ ทำอย่างไรถึง ให้การศึกษาของคนในกองทัพดีกว่านี้ ลูกหลาน ลูกเมียมีความเป็นอยู่ที่ดี เบี้ยเลี้ยงเงินเดือนต้องได้ เกียรติยศเหรียญตราต้องมี ที่อยู่อาศัยต้องชั้นหนึ่ง นี่ทุกอย่างที่กำลังเร่งรัดทำ เพราะไม่มีประโยชน์วัน นี้ไปซื้อเรือดำน้ำมาซัก ๒ ลำ อีกไม่กี่วันก็ต้องไป ซื้อใหม่เพราะตก รุ่น เพราะฉะนั้นเรามีไว้ป้องกัน ตัวเราเอง ไม่ไปทำร้ายใคร แล้วก็เงินมีเท่าไร มาทุ่มตรงนี้มาก วันนี้ทำมาเยอะแล้ว การรักษา พยาบาลโรงพยาบาลพระมงกุฎฯ สร้าง ๒๑ ชั้น ก็ เป็น THE BEST ต้องเป็นที่หนึ่งของการรักษา พยาบาลในภูมิภาคแห่งนี้ให้ได้ นายทหารผู้หลัก- ผู้ใหญ่เสียสละเพื่อบ้านเพื่อเมืองมามากแล้ว ต้อง

ได้รับการดูแล และวันนี้ทำไปเยอะแล้ว เบี้ยเลี้ยงก็เพิ่มขึ้นแล้ว เหยี่ยูชายแดนก็ได้แล้ว นี่คนไปติมอร์จะให้สิทธิในการเป็นทหารผ่านศึกอีกด้วย

ผู้ดำเนินรายการ : เห็นบอกว่าจะมีอาชีพเสริมให้กับทหารด้วยหรือคะ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม : กำลังคิดโครงการคงไม่ให้เป็นไปฝ่าฝืนหรอกนะ ก็คงต้องให้ทำกัน ที่ดินของทหารมีเยอะ กำลังมาทำประโยชน์ให้แก่ครอบครัว แต่ก็ต้องระวังมาก ต้องมาแก้ไขกันใหม่ แต่ว่าสรุปแล้วก็คือต้องแสวงหารายได้ให้เขา แสวงหาความมีเกียรติและศักดิ์ศรีให้เขา นี่เป็นสิ่งสำคัญที่สุด

ผู้ดำเนินรายการ : สุดท้ายนี้อยากให้ท่านให้ความเชื่อมั่นกับประชาชน รวมถึงสมาชิกพรรคในกองทัพด้วยว่ากระทรวงกลาโหม ณ ศตวรรษนี้เราจะเดินไปเพื่อใครอย่างไร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม : ในฐานะที่เป็นข้าในใต้แผ่นดิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นข้าในใต้เบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว องค์พระประมุขของชาติ พระผู้เป็นจอมทัพไทย ไม่มีอะไรอีกแล้ว คือเราต้องเสียสละทุกอย่างและก็ต้องทำทุกอย่างให้ได้ ทำภาระหน้าที่ของเราให้ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกองทัพไทยไม่เคยละเว้นภาระหน้าที่ในการปกป้องรักษาเอกราชอธิปไตยของแผ่นดินของเรา จนกระทั่งมาทุกวันนี้ยังทำหน้าที่นี้อยู่ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งให้มีความสุข ทำทุกอย่างให้กับพี่น้องคนไทยของเรา เราได้ทำมาแล้วในอดีตเป็นร้อยเป็นพันปี แล้วก็ยังทำหน้าที่นี้ต่อไป

อย่างเข้มแข็ง ขอให้สบายใจได้

ผู้ดำเนินรายการ : ค่ะนี่เป็นคำยืนยันจากท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เป็นคำยืนยันหนักแน่นนะคะ ว่ากระทรวงกลาโหมพร้อมด้วยทุกเหล่าทัพ พร้อมที่จะดูแลปกป้องรักษาความมั่นคงและเอกราชของชาติไทย รวมถึงดูแลชีวิตทรัพย์สินของคนไทย และแผ่นดินไทยอย่างสุดความสามารถวันนี้ ๑๑๕ ปี ของกระทรวงกลาโหมแล้ว และยังมีปีต่อไป สำหรับกระทรวงกลาโหมของไทยด้วย วันนี้กราบขอบพระคุณท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมคะ และขอบพระคุณท่านผู้ชมทุกๆ ท่านที่ติดตามชมรายการพิเศษของเราในวันนี้ นะคะ พบกันใหม่โอกาสหน้า สวัสดีค่ะ.....

รอบกระทรวงกลาไทย

พลโท ผ่านโผน อินทรทัต

หลักเมืองฉบับพิเศษนี้จัดทำเป็นที่ระลึกในวาระที่กระทรวงกลาโหมมีอายุครบรอบปีที่ ๑๑๕ แห่งการสถาปนา

กระทรวงกลาโหมตั้งอยู่ใจกลางกรุงเทพมหานคร บนพื้นที่ที่เรียกกันปัจจุบันว่าเกาะรัตนโกสินทร์ ติดกับพระบรมมหาราชวังมีเพียงถนนสนามชัยขวางกั้นอยู่เท่านั้น อันเป็นแนวทางที่เหมาะสมสอดคล้องอย่างยิ่งต่อยุทธศาสตร์ในการประเทศของไทยในขณะนั้น ที่นำพา

ประเทศไทยอันเป็นที่รักยิ่งของเราให้อยู่รอดปลอดภัย เป็นประเทศที่มีเอกราชและเจริญรุ่งเรืองมาตราบปัจจุบัน กล่าวคือ พระมหากษัตริย์ทรงมีสมุหพระกลาโหมเป็นผู้ที่ทรงสนธิสนมไว้วางพระราชหฤทัยเป็นพิเศษ ที่จะใช้กำลังปกป้องเอกราชจากศัตรูภายนอกประเทศ รักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ และการพัฒนาประเทศ ตลอดจนนำวิวัฒนาการใหม่ๆ เข้ามาเผยแพร่สร้างความเจริญให้แก่อาณาประชาราษฎร์ สมดังยุทธศาสตร์ชาติไทย ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยมหาราชได้พระราชทานคาถาภาษาบาลีแก่กระทรวงกลาโหม โดยประดิษฐานอยู่ที่หน้าบันตึกหน้ากระทรวงกลาโหม ปัจจุบันนี้ว่า **วิเชตวา พลวาทุปี รมฐเฐ สาธตุ วุฑฺฒิโย** ซึ่งมีความหมายว่า **ขอให้พระมหากษัตริย์เจ้าพร้อมด้วยปวงทหาร จงมีชัยชนะยังความเจริญให้สำเร็จในแผ่นดินเทอญ** นั่นเอง

ในพื้นที่เกาะรัตนโกสินทร์มีทั้งโบราณสถาน โบราณวัตถุ ป้อม ถนน สะพาน หรือคูคลอง อนุสาวรีย์ หรือแหล่งพักผ่อนหย่อนใจของประชาชนชาวไทยในอดีต อันเป็นจุดกำเนิดแห่งความเจริญรุ่งเรืองของประเทศไทย ซึ่งคิดว่าแม้ข้าราชการในกระทรวงกลาโหมหลายคนก็คงจะไม่ทราบความเป็นมาอันภาคภูมิใจ จึงขอรวบรวมคัดลอกจากที่ต่างๆ มานำเสนอเป็นสังเขป ดังนี้

พระบรมมหาราชวัง

เมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช องค์ปฐมจักรีบรมราชวงศ์ ทรงตัดสินพระทัยที่จะย้ายเมืองหลวงจากกรุงธนบุรีมายังกรุงเทพมหานคร จึงได้มีการกระทำพิธีฝังเสาหลักเมือง เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๒๑ เมษายน พ.ศ. ๒๓๒๕ และตั้งพระราชวังใหม่เมื่อวันจันทร์ที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๓๒๕ สร้างอยู่ประมาณ ๑

เดือน พระราชวังชั่วคราวก็แล้วเสร็จ จัดพระราชพิธี
ปราบดาภิเษก เมื่อวันที่วันจันทร์ที่ ๑๐ มิถุนายน พ.ศ.
๒๓๒๕ เสร็จแล้ว ต่อมาเมื่อวันพฤหัสบดีที่
๑๓ มิถุนายน พ.ศ.๒๓๒๕ เวลา ๖ นาฬิกา ๒๔ นาที
เสด็จพระราชดำเนินโดยกระบวนพยุหยาตรา
ชลมารคจากกรุงธนบุรีมาประทับ ณ พระบรม-

มหาราชวัง เป็นปฐมกษัตริย์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์
พื้นที่สร้างพระบรมมหาราชวังในสมัย
กรุงธนบุรีนั้น เป็นย่านชุมชนชาวจีน

ชุมชนชาวจีนเหล่านี้ได้รับพระราชทาน
ที่ทำกินทดแทนคือบริเวณลำเพ็ชซึ่งในสมัยนั้นเป็น
สวนมะม่วงของนายเริก (แซ่หลิม) ซึ่งต่อมาได้รับ
พระราชทานบรรดาศักดิ์เป็น พระยาไกรโกษา
ต้นตระกูลไกรฤกษ์

เมื่อแรกสร้างพระบรมมหาราชวังเป็น
เครื่องไม้หลังคามุงจาก ต่อมาสมัยรัชกาลที่ ๒
ขยายอาณาเขตออกไปทางทิศใต้ จุดแนววัด
พระเชตุพนฯ มีเนื้อที่รวมกันประมาณ ๑๕๒ ไร่
สร้างถนน ๑ สาย ค้นอาณาเขตไว้เรียกว่า ถนน-
ท้ายวัง การก่อสร้างพระบรมมหาราชวังได้สร้าง
ต่อเติมกันมาอีกหลายรัชกาล โดยเฉพาะเป็น
รูปเป็นร่างสวยงามมาตั้งแต่รัชกาลที่ ๓ จนถึงรัช-
กาลที่ ๕ ซึ่งถือว่าเป็นยุคที่เศรษฐกิจของกรุงเทพ-
มหานครเฟื่องฟูมาก

ศาลหลักเมือง

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก
มหาราช เสด็จฯ กระทำพิธีฝังเสาหลักเมือง

เมื่อวันที่อาทิตย์ที่ ๒๑ เมษายน พ.ศ.๒๓๒๕ เวลา
๐๖.๕๔ น. ศาลหลักเมืองแต่แรกเป็นศาลชั่วคราว
มีลักษณะเป็นเพิงธรรมดา

ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอม-
เกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๔ ได้ทรงบูรณะศาล
หลักเมืองและฝังเสาหลักเมืองเพิ่มเติมอีก ๑ เสา
เมื่อวันที่วันจันทร์ที่ ๖ เมษายน พ.ศ.๒๔๑๓

ปัจจุบันจึงมีเสาหลักเมืองอยู่ ๒ เสา เสา
ที่สูงกว่าคือเสาหลักเมืองเดิม นอกจากนั้นยัง
กระทำพิธีอัญเชิญเทพารักษ์ ๕ องค์ ซึ่งส่วนใหญ่
มีศาลแยกย้ายกันอยู่ ณ สวนเจ้าเชตุ มาสถิตอยู่
รวมกัน ณ ศาลที่จัดตั้งภายในศาลหลักเมือง

เทพารักษ์ ๕ องค์ดังกล่าวประกอบด้วย
เจ้าพ่อหอกกลอง พระเสื้อเมือง พระทรงเมือง พระกาฬ
และเจ้าพ่อเจตคุปต์

เมื่อย้ายเจ้าพ่อหอกกลองและหอกกลองแล้ว
ในสมัยรัชกาลที่ ๕ จึงดัดแปลงที่ตั้งสวนเจ้าเชตุ

ปัจจุบันให้เป็นสวนพักผ่อนหย่อนใจแล้วพระราชทานชื่อว่า **“สวนเจ้าเซต”** เพราะสวนนี้อยู่ใกล้กับวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม จึงสมมุติว่า **เจ้าเซต-กุมาร** ยกสวนถวายให้

สนามหลวง

แต่เดิมสนามหลวงไม่กว้างขวางเช่นในปัจจุบัน เพราะบริเวณที่ตั้งสนามหลวงมีวังเจ้านายหลายวังตั้งอยู่ สนามหลวงมีอาณาเขตด้านทิศใต้ประมาณแนวถนนพระจันทร์เท่านั้น ต่อมาได้ขยายแนวเพิ่มเติมในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ใช้เป็นสถานที่กระทำพิธีต่างๆ และทำนา ในสมัยโบราณนั้นราษฎร เรียกกันว่า **ทุ่งพระเมรุ** เพราะมีการสร้างเมรุทำศพพระบรมวงศานุวงศ์อยู่เสมอ ต่อมาพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเห็นว่าเป็นนามที่ไม่เป็นมงคลนัก จึงโปรดเกล้าฯ ให้ออกประกาศ เมื่อ พ.ศ.๒๓๙๘ สรุปได้ว่า ความที่มีการเรียกชื่อท้องนาหน้าวัดมหาธาตุว่าทุ่งพระเมรุ นั้นไม่สมควรต่อไปนี้ให้เรียกว่า **ท้องสนามหลวง** ส่วนท้องนาหน้าพระที่นั่งสุทไธสวรรย์ ใกล้วังหลวงให้เรียกว่า **ท้องสนามไชย**

สนามสถิตยยุติธรรม ใน ร.ศ.๑๑๑ ซึ่งใช้เป็นทีเล่นกอล์ฟของเจ้านายสมัยนั้น โปรดสังเกตุต้นมะขามที่สนามหลวงที่เพิ่งปลูก

วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร

วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ตั้งอยู่บริเวณด้านหลังพระบรมมหาราชวัง ด้านท่าเตียนเป็นวัดขนาดใหญ่ เดิมชื่อวัดโพธาราม สร้างสมัย

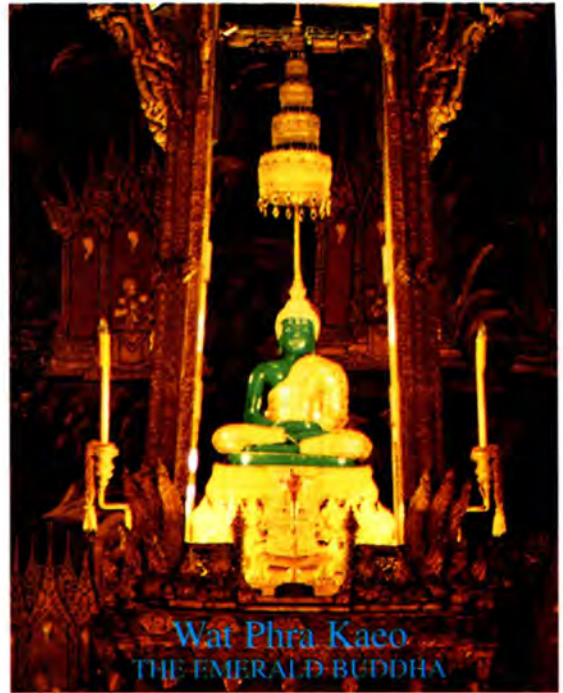
กรุงศรีอยุธยา พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ปฏิสังขรณ์ใหม่ทั้งพระอาราม เมื่อ พ.ศ. ๒๓๓๒ และได้ัญเชิญพระพุทธรูปจากวัดร้างต่างๆ ในต่างจังหวัดมาประดิษฐานไว้เป็นจำนวนมาก

ในสมัยรัชกาลที่ ๓ โปรดเกล้าฯ ให้บูรณะปฏิสังขรณ์ครั้งใหญ่ให้วัดโพธิ์เป็นแหล่งรวมศิลปกรรมชั้นยอด ตลอดจนจารึกสรรพตำราต่างๆ ลงแผ่นหินอ่อนประดับตามศาลารายต่างๆ ใช้เวลานานถึง ๑๖ ปี จึงบูรณะแล้วเสร็จ

ในสมัยกรุงธนบุรี วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม หน้าวัดอูยริมแม่น้ำเจ้าพระยา ด้านหลังวัดที่เป็นป่าช้าของวัดเป็นที่ตั้งของหน่วยบัญชาการสำรอง

— วัดพระศรีรัตนศาสดาราม —

เป็นวัดภายในพระบรมมหาราชวัง เป็น

Wat Phra Kaeo
THE EMERALD BUDDHA

วัดแบบสุทธาวาส คือไม่มีพระสงฆ์จำพรรษาสร้างพร้อมกับพระบรมมหาราชวัง เมื่อ พ.ศ. ๒๓๒๕ เมื่อสร้างได้ ๒ ปี จึงแล้วเสร็จ จึงได้อัญเชิญพระแก้วมรกตจากพระอุโบสถวัดอรุณราชวรารามมาประดิษฐาน เมื่อวันจันทร์ที่ ๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๓๒๗ แล้วนิมนต์พระสงฆ์ราชาคณะประชุมทำสังฆกรรมสวดผูกพัทธสีมาในวันเดียวกันนั้น

— วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ราชวรมหาวิหาร —

วัดมหาธาตุฯ เดิมชื่อวัดสลัก สร้างมาแต่ครั้ง

กรุงศรีอยุธยา ตั้งอยู่ระหว่างสนามหลวงกับท่าพระจันทร์ เป็นที่ตั้งของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท หรือวังหน้า ผู้เป็นพระอนุชา ในรัชกาลที่ ๑ ทรงบูรณะขึ้นใหม่ เมื่อ พ.ศ.๒๓๒๖ และพระราชทานชื่อใหม่ว่า **วัดนิพพานาราม**

เมื่อ พ.ศ.๒๓๓๑ รัชกาลที่ ๑ โปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนชื่อเป็น**วัดพระศรีสรรเพชญ์ดาราม** ต่อมา พระราชทานนามใหม่ว่า **วัดมหาธาตุ** ตามแบบอย่างพระอารามที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ ตั้งแต่ สมัยกรุงศรีอยุธยา ส่วนสร้อยต่อท้าย **ยุวราช-รังสฤษฎ์** ได้รับพระราชทานจากรัชกาลที่ ๕ เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ สยามมกุฎราชกุมาร พระองค์แรก

วัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสีมาราม-ราชวรวิหาร

พื้นที่สร้างวัดราชประดิษฐ์ สมัยรัชกาลที่ ๑ ได้ให้ข้าราชการบริพารใกล้ชิดปลูกที่พักรอกอาศัยต่อมา สมัยรัชกาลที่ ๓ ทำเป็นสวนปลูกต้นกาแฟ เนื้อที่ประมาณ ๒ ไร่ ๓ งาน

ครั้งรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ มีพระราชประสงค์จะสร้างวัดธรรมยุติกนิกายใกล้พระบรมมหาราชวัง ทั้งยังให้ต้องตามโบราณราชประเพณีว่าเมืองหลวงของแผ่นดินไทยไม่ว่าสมัยใด จะต้องมียอดสำคัญตั้งอยู่ ๓ ยอด คือ วัดมหาธาตุ วัดราชบูรณะ และวัดราชประดิษฐ์

ดังนั้นเมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๐๗ จึงเริ่มลงมือสร้างวัดราชประดิษฐ์ โดยใช้วิธีบอกบุญเรียไร นำไหกระเทียมและขวดเครื่องลายครามแตกหักต่างๆ มากมวนพื้นที่สร้างพระวิหารและเจดีย์ นอกจากนั้นยังจัดละครเก็บค่าเข้าชม เป็นเศษไห กระถาง ตุ่มเล็กๆ ที่แตกแล้ว

เมื่อสร้างวัดเสร็จในเดือนกรกฎาคม พ.ศ.๒๔๐๘ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ได้ทรงอาราธนา พระศาสนโศภณ (สา ปุสสเทว) และพระสงฆ์อื่นๆ อีก ๒๐ รูป จากวัดบวรนิเวศวิหาร มาเป็นเจ้าอาวาส และลูกวัด (ห้วง พ.ศ.๒๔๐๘ - พ.ศ.๒๔๔๒) ต่อมาท่าน ได้เป็นสมเด็จพระสังฆราช เป็นผู้คิดคาถาตราหน้าบ้านโรงทหารหน้าถวายเป็นพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ว่า วิเชตวา พลวาญปิ ฐฐูเส สาเหตุ วุฑฒิโย ซึ่งจารึกอยู่ ณ กระถวงกลาไหม

กระถวงกลาไหม

สร้างบนพื้นที่ตรงกันข้ามกับพระบรมมหาราชวัง ริมนนสนามไชย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ปัจจุบัน

ตามหนังสือเก่าๆ ที่บันทึกไว้ บริเวณพื้นที่ตั้งกระถวงกลาไหมนี้ นอกจากเป็นฉางข้าวหลวง ด้านริมคลองคูเมืองเดิม บริเวณใกล้กันกับสะพานช้างโรงสีแล้วก็ยังมีวังเก่าของพระเจ้าลูกยาเธอในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

รัชกาลที่ ๑ และพระเจ้าลูกยาเธอในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒ พื้นที่แห่งนี้ราษฎรในสมัยนั้นจึงเรียกกันว่า **วังหลักเมือง** เพราะเป็นวังเจ้าหลายวังที่ตั้งอยู่ใกล้ศาลหลักเมือง วังเหล่านี้มีไม่น้อยกว่า ๖ วังอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกันนี้ เช่น วังของพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหมื่นไกรสรวิชิต พระองค์เจ้าสุทัศน์ ต้นราชสกุล สุทัศน์ ณ อยุธยา วังของพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหมื่นศรีสุเรนทร์ พระองค์เจ้าคันธรส วังของพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหมื่นจิตรภักดี พระองค์เจ้าทับ ต้นราชสกุล ทัพพะกุล ณ อยุธยา และวังของพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหมื่นอินทรพิพิธ พระองค์เจ้าทับทิม (โอรสรัชกาลที่ ๒) ต้นราชสกุล อินทรางกูร ณ อยุธยา

นับถึงสมัยรัชกาลที่ ๔ ต่อมาถึงต้นรัชกาลที่ ๕ บรรดาเจ้าของวังเหล่านี้ต่างก็สิ้นพระชนม์ตามอายุขัย ดังนั้นพื้นที่ตั้งกระทรวงกลาโหมจึงประกอบด้วยวังหลักเมือง ที่อยู่ในสภาพที่ทรุดโทรม รวมทั้งช่างชาวหลวง ที่คงชำรุดทรุดโทรมตามกาลเวลาที่ผ่านไปด้วย

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงพระราชทานที่ให้เจ้าหมื่นไวยวรนาถ (เจิม แสงชูโต) สร้างโรงทหารหน้าขึ้น เมื่อ พ.ศ. ๒๔๒๔

ผู้ที่มีหน้าที่ออกแบบแปลนโรงทหารหน้าให้กับเจ้าหมื่นไวยวรนาถนำไปถวายพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวคือ สถาปนิก และผู้รับเหมาชาวอิตาลี ชื่อ นาย โจอาคิโน (โจอาคิม) กราซี

(Giochino / Joachim Grassi) ซึ่งเดินทางเข้ามาในประเทศไทยในห้วงปี พ.ศ. ๒๔๑๓-๒๔๓๖ ด้วยการเปิดบริษัท GRASSI BROTHER and CO. ร่วมกับน้องชายอีก ๒ คน คือนาย Antonio Grassi และนาย Giacomo Grassi ประกอบธุรกิจการค้าต่างๆ หลายประเภท ผลงานการออกแบบและก่อสร้างของบริษัชนีในประเทศไทยยุคนั้นได้แก่ การสร้างวังบูรพาภิรมย์ วัดนิเวศธรรมประวัติ พระราชวังบางปะอิน ศาลสถิตยยุติธรรม บ้านพระยาราชานุประพันธ์ ริมคลองบางกอกใหญ่ ตึกในโรงเรียนอัสสัมชัญ ตึกวิคตอเรีย ตึกเสาวภาคในโรงพยาบาลศิริราช และชุดคลองรังสิตประยูรศักดิ์ ร่วมกับพระองค์เจ้าสายสนธิวงศ์ เป็นต้น

คลองคูเมืองเดิม

ต้นสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี ภายหลังทรงกอบกู้เอกราชได้เมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๓๑๐ และตั้งกรุงธนบุรีเป็นเมืองหลวงแล้ว พระเจ้ากรุงธนบุรีทรงมีพระราชดำริว่ากรุงธนบุรียังไม่มีกำแพงเป็นที่มั่น จึงโปรดเกล้าฯ ให้ขุดคลองคูเมืองทั้งสองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาเมื่อ พ.ศ. ๒๓๑๕

ในฝั่งกรุงเทพมหานครนั้น ให้ขุดจากศาลเทพารักษ์หัวขิด ซึ่งเป็นบริเวณปากคลองตลาดปัจจุบัน ขึ้นไปจดแม่น้ำเจ้าพระยาอีกด้านหนึ่ง ด้านตรงข้ามปากคลองบางกอกน้อยทางด้านตะวันออก ซึ่งปัจจุบันคือบริเวณใต้สะพานพระปิ่นเกล้านั่นเอง แรงงานที่ใช้ขุดได้เกณฑ์ราษฎรและทหารช่วยกันขุด

ใช้เวลาขุด ๖ เดือน

คลองรอบกรุง

เมื่อกล่าวถึงคลองคูเมืองเดิมแล้ว สมควรที่จะกล่าวถึงคลองรอบกรุงซึ่งขุดในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ที่ทรงสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์เป็นเมืองหลวงของไทยมาตั้งแต่ พ.ศ.๒๓๒๕ จนถึงปัจจุบันนี้

คลองรอบกรุงได้เกณฑ์เขมร ๑๐,๐๐๐ คน ซึ่งเป็นประเทศราชของไทยในเวลานั้นเข้ามาขุดคลองรอบกรุงเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ปีมะเส็ง พ.ศ. ๒๓๒๘ จุดเริ่มต้นอยู่ที่บางลำภู มาจดแม่น้ำเจ้าพระยาอีกด้านหนึ่ง ไปจนถึงวัดเชิงเลน (วัดบพิตรพิมุข) นอกจากนั้นยังเกณฑ์ราษฎรลาวอีก ๕,๐๐๐ คน สร้างป้อมกำแพงเมืองเรียงรายริมคลองที่ขุดนี้หลายป้อม ที่เหลือเป็นหลักฐานอยู่ ๒ ป้อมคือ ป้อมพระสุเมรุ และป้อมมหากาฬในปัจจุบัน

คลองหลอด

ภายหลังจากมีทั้งคลองคูเมืองเดิม และคลองรอบกรุงแล้ว ก็ได้มีการขุดคลองสายตรงเพื่อเชื่อมต่อคลองคูเมืองเดิมและคลองรอบกรุงรวม ๒ คลอง อำนวยความสะดวกให้ราษฎรสมัยนั้นในการเดินทางน้ำไปมาหาสู่กันและยังผันน้ำให้ราษฎรได้ใช้ทั่วพื้นที่ภายในกำแพงเมืองด้วย คลองดังกล่าวนี้คือ **คลองหลอด** คลองหลอดคลองแรกขุดจากวัดบูรณศิริริมคลองคูเมืองเดิม ออกมาทางวัดมหรณพารามผ่านวัดเทพธิดารามมาจดคลอง

รอบกรุงบริเวณใกล้ป้อมมหากาฬมีชื่อว่า **คลองหลอดวัดราชนัคตา** ส่วนคลองหลอดคลองที่ ๒ ขุดจากข้างวัดราชบพิศ ผ่านมาทางย่านร้านขายปืน ใกล้กับคุกซึ่งเดี๋ยวนั้นเป็นสวนสาธารณะชื่อ **สวนรมณีนาถ** มาจดคลองรอบกรุงทางด้านระหว่างสะพานรพีพัฒนาภาคกับสะพานเหล็กบนหรือสะพานดำรงสถิตย์ที่ถนนเจริญกรุงตัดผ่าน คลองสายนี้เคยดังมากเพราะสมัยโบราณมีการลำเลียงถ่านไม้มาขายที่เรียกกันว่า **สะพานถ่าน** นั่นเอง คลองนี้มีชื่อว่า **คลองหลอดวัดราชบพิศ** เมื่อทราบกันอย่างนี้แล้วก็ขอให้เรียกคลองคูเมืองเดิมหลังกระทรวงกลาโหมถูกต้องกันเสียที่เกิดเพราะ**คลองคูเมืองเดิมไม่ใช้คลองหลอด**

อนุสาวรีย์หมู

สร้างเมื่อปีฉลู พ.ศ.๒๔๕๖ ในวาระที่สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ จะมีพระชนมายุครบ ๕๐ ปี (เสด็จพระราชสมภพ ปีกุน พ.ศ.๒๔๐๖) ทรงมีพระราชเสาวนีย์ไว้ล่วงหน้าว่า

จะไม่รับของขวัญจากผู้ใด ผู้ที่จะเตรียมของขวัญ จึงหาทางออกโดยกลุ่มผู้เกิดในปีกุนหลายคน เช่น สมเด็จพระบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ พระยาราชสงคราม (กร หงสกุล) และพระยาพิพัฒน์ (เซเลสตีโน่ ซาเวียร์) เป็นต้น จึงมีความคิดจะทำอนุสาวรีย์หมูขึ้นและให้ทำก๊อกน้ำประปาไว้ข้างใต้ เพื่อให้ประชาชนที่ผ่านไปมาสมัยนั้น ได้ใช้บริโภคเท่านั้น โดยได้จัดทำอนุสาวรีย์หมูริมคลองคูเมืองเดิมข้างถนนราชินีทางด้านวัดราชประดิษฐ์ แต่ปัจจุบันปรากฏว่าหมูตัวนี้น่าจะกลายเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ไปแล้ว เพราะมีผู้มากราบไหว้ปิดทองขอหวยกันเป็นจำนวนมาก

แม่พระธรณีบีบมวยผม

สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ได้ทรงบริจาคทรัพย์ส่วนพระองค์ในพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของพระองค์เมื่อ พ.ศ.๒๔๖๐ มีพระราชเสาวนีย์ให้สร้างท่ออุทกธารา (ท่อน้ำประปา) เป็นสาธารณทานแก่พสกนิกร พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระกระแสรับสั่งเพิ่มเติมให้เจ้าพระยายมราช (ปั้น สุขุม) ให้ช่างออกแบบเป็นรูปแม่พระธรณีรัดน้ำออกจากมวยผม ณ เชิงสะพานผ่านพิภพลีลา ด้านถนนราชดำเนินในตัดกับถนนราชินี ผู้ออกแบบหล่อรูปนี้คือ พระยาจินดารังสรรค์ (พลับ) ทำพิธีเปิดใช้มีน้ำประปาให้ประชาชนบริโภค เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม พ.ศ.๒๔๖๐ ปัจจุบันก็คงจะเป็นเหมือนกันกับอนุสาวรีย์หมูนั่นเอง ที่คนไม่ไปใช้น้ำประปาตามพระราชประสงค์แต่กลับไปปิดทองขอหวยแทน

อนุสาวรีย์ทหารอาสาสงครามโลกครั้งที่ ๑

ตั้งอยู่บริเวณหัวมุมท้องสนามหลวง ด้านทิศเหนือ สร้างเป็นรูปเจดีย์ประยุกต์ตามแบบสถาปัตยกรรมศรีวิชัย ออกแบบโดยสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์

ช่องประตูจารึกตัวอักษรสีดำ กล่าวถึงสาเหตุที่ประเทศไทยต้องเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ ๑ การเดินทางของทหารอาสาและนามผู้เสียชีวิต

เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ.๒๔๖๒ ได้มีพิธีอัญเชิญอัฐิของทหารอาสาที่เสียชีวิตบรรจุที่ฐานอนุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินวางพวงมาลา ต่อจากนั้นกองทัพทหารอาสาได้สวนสนามผ่านอนุสาวรีย์แสดงความเคารพแก่ผู้ที่ได้ถวายชีวิตเป็นราช-

พลีในสงครามโลกครั้งที่ ๑

จนถึงวันนี้ทราบว่ามียุทธอาสาสงครามโลกครั้งที่ ๑ เหลือเพียง ๑ คน อายุกว่า ๑๐๐ ปี มีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดพิษณุโลก

สะพานข้ามคลองคูเมืองเดิม

๑. **สะพานเฉลิมสวรรค์ ๕๘** เปิดใช้เมื่อ พ.ศ.๒๔๕๘ เป็นสะพานสุดท้ายของสะพานชุดที่มีคำว่า **เฉลิม** นำหน้ารวม ๑๗ สะพาน สะพานชุดเฉลิมนี้พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯให้สร้างขึ้นในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาเป็นประจำทุกปี ตั้งแต่ทรงพระเจริญพระชันษาได้ ๔๒ ปี จนเสด็จสวรรคต ทั้งนี้มีพระราชประสงค์ให้เป็นสาธารณะประโยชน์แก่ปวงพสกนิกร สะพานเฉลิมสวรรค์ ๕๘ กระทำพิธีเปิดภายหลังพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จสวรรคตไปแล้วถึง ๒ ปี เป็นสะพานข้ามคลองคูเมืองด้านเหนือสุดบริเวณวังหน้าด้านถนนพระอาทิตย์จดกับถนนราชินีที่บริเวณใต้สะพานพระปิ่นเกล้าใกล้กับที่ตั้งของศูนย์ส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร สะพานนี้ถูกรื้อไปแล้วกลายเป็นถนนใต้สะพานพระปิ่นเกล้า

๒. **สะพานข้ามวังหน้า** หรือสะพานเลี้ยว เป็นสะพานที่ถูกรื้อไปแล้ว ถัดลงมาทางทิศใต้บริเวณใกล้เคียงกัน เมื่อมีการตัดถนนราชดำเนินในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้สร้างสะพานข้ามคลองคูเมืองเดิมสะพานหนึ่งเมื่อ

พ.ศ.๒๔๔๔ เชื่อมต่อแนวถนนราชดำเนินใน และถนนราชดำเนินกลาง พระราชทานนามว่า **สะพานผ่านพิภพลีลา**

๓. **สะพานเจริญศรี๓๔** สะพานชุดที่มีคำนำหน้าว่า **เจริญ** มีด้วยกัน ๖ สะพาน เมื่อสร้างแล้วจะต่อด้วยตัวเลข ๒ ตัวข้างท้าย บอกตัวเลขพระชนมายุของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๖ ที่โปรดเกล้าฯ ให้สร้างสะพานขึ้นเช่นเดียวกับพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่สร้างสะพานชุด **เฉลิม** ในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาทุกปี ดังนั้นสะพานเจริญศรี ๓๔ จึงสร้างขึ้นเมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระชนมายุ ๓๔ ปี เมื่อ พ.ศ.๒๔๕๗ โดยพระองค์จะเสด็จมาเปิดสะพานด้วยพระองค์เองทุกสะพานก่อนวันเฉลิมพระชนมพรรษา (๑ มกราคม พ.ศ.๒๔๒๓) ประมาณ ๒ - ๓ วัน คือ ในห้วงวันที่ ๒๙ - ๓๐ ธันวาคม สะพานเจริญศรี๓๔ เป็นสะพานข้ามคลองคูเมืองเดิม บริเวณวัดบูรณศิริมาตยาราม กับด้านศาลยุติธรรม

๔. **สะพานข้างโรงสี** เป็นสะพานรุ่นแรก สะพานหนึ่งที่ข้ามคลองคูเมืองเดิม จากแนวถนนกัลยาณไมตรีข้างกระทรวงกลาโหม และถนนบำรุงเมือง สะพานนี้เดิมเป็นสะพานไม้ ที่สร้างอย่างแข็งแรงตั้งแต่สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ที่ใช้ข้างเป็นพาหนะ และในการป้องกันประเทศ เป็นสะพานที่นำข้างเข้า - ออก ในพื้นที่เกาะรัตนโกสินทร์ ซึ่งในสมัยนั้นมิใช่สะพานข้ามคลองคูเมืองเดิมอยู่ ๓ สะพาน คือสะพานข้ามวังหน้า (สะพานเลี้ยว) สะพานข้างปากคลองตลาด (สะพานเจริญรัช) และสะพานข้างโรงสีที่เรียกชื่อนี้ เพราะตั้งอยู่ใกล้กันกับโรงสีข้าวและฉางข้าวหลวงของทางราชการ ซึ่งเป็นที่ตั้งของกระทรวงกลาโหม ปัจจุบัน สะพานข้างโรงสีได้รับการบูรณะครั้งสำคัญเมื่อปีจอ พ.ศ.๒๕๕๓ ในขณะที่นั้นสมเด็จพระ

กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย โดยได้บูรณะสะพานเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก รวบรวมสะพานเป็นลูกแก้วปูนหล่อ ปลายราวสะพานทั้ง ๔ มุมประดับรูปหัวสุนัข มีตัวหนังสือปูนปั้นบอกรัตนโกสินทร์ศก (ร.ศ. ๑๒๙ พ.ศ. ๒๔๕๓) ซึ่งตรงกับปีจอซึ่งเป็นปีประสูติของสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพด้วย

๕. สะพานมอญ เป็นสะพานข้ามคลองคูเมืองเดิมอยู่ด้านหลังวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม และเป็นสะพานตามแนวถนนเจริญกรุง ณ บริเวณแห่งนี้ในต้นกรุงรัตนโกสินทร์ เคยเป็นที่อยู่อาศัยของชาวมอญ ที่อพยพเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารของพระมหากษัตริย์ไทยตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาและได้อพยพหนีภัยสงครามกับพม่าคราวเสียกรุงครั้งที่ ๒ พร้อมกับชาวไทย และในสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ชาวมอญอันมีพระยาศรีสหเทพ (ทองเพ็ง) ที่สืบเชื้อสายมาจากพระยารามจักรวงศ์

หัวหน้าชาวมอญสมัยกรุงศรีอยุธยา เป็นหัวหน้าชาวมอญกลุ่มนี้

พระยาศรีสหเทพ (ทองเพ็ง) ได้ร่วมกับชาวมอญที่อาศัยอยู่ในบริเวณนี้ช่วยกันสร้างสะพานนี้ขึ้น ราษฎรทั่วไปจึงเรียกสะพานนี้มาจนถึงปัจจุบันว่าสะพานมอญ นอกจากนั้นเมื่อข้ามสะพานมอญออกมาแล้วยังจะพบสี่แยกอีกแห่งหนึ่งบริเวณใกล้เคียงกัน ที่ราษฎรยังคงเรียกกันว่า**สี่กั๊กพระยาศรี** เพราะตัดผ่านข้างบ้านพระยาศรีสหเทพนั่นเอง (คำว่า กั๊ก ภาษาจีนแปลว่า ทางแยก)

๖. สะพานอุบลรัตน์ แต่เดิมเรียกว่าสะพานบ้านหม้อ เป็นสะพานข้ามคลองคูเมืองเดิมจากถนนราชบพิธ ไปยังถนนพระพิทักษ์ ใกล้วังของกรมพระพิทักษ์เทเวศร์ พระองค์เจ้ากฤษฑ์ ดันราชสกุล กฤษฑ์ ณ อยุธยา ที่ชาวบ้านเรียกกันว่า **วังบ้านหม้อ** ต่อมาสะพานนี้ถูกเรียกขานกันว่า สะพานหัวตะเข้ เพราะในการบูรณะสะพานต่อมาได้ทำเป็นรูปหัวจระเข้ที่สะพาน และในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีการบูรณะสะพานแห่งนี้อีกครั้งหนึ่ง กระทำพิธีเปิดอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๖ ตั้งชื่ออย่างเป็นทางการว่า สะพานอุบลรัตน์

เพื่ออุทิศส่วนกุศลถวายพระอัครชายาเธอ (ในรัชกาลที่ ๕) พระองค์เจ้าอุบลรัตนนารีนาค (พระนามเดิม หม่อมเจ้าบัว กมลასน์) ปัจจุบัน พ.ศ.๒๕๔๕ สะพานอุบลรัตนกวีร์และซอมแซมใหม่ เนื่องจากทรุด ยังไม่ทราบว่าสะพานอุบลรัตนใหม่จะเหมือนของเดิมหรือไม่ ส่วนทางแยกเมื่อข้ามมาจากสะพานอุบลรัตนก็จะเห็นแยก **พระพิทักษ์** ซึ่งเป็นชื่อเรียกขานกันแต่โบราณ ถึงพระนามกรมพระพิทักษ์เทเวศร์ พระองค์เจ้ากุญชร ต้นราชสกุล กุญชร ณ อยุธยา นั่นเอง

๗. สะพานเจริญรัช ๓๑ เป็นสะพานชุดเจริญที่สร้างขึ้นเป็นสะพานแรกในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อมีพระชนมายุครบ ๓๑ พรรษา เมื่อ พ.ศ.๒๔๕๔ เป็นสะพานข้ามคลองคูเมืองบริเวณปากคลองตลาด หน้าสถานีตำรวจนครบาลพระราชวังในปัจจุบัน แต่เดิมเป็นสะพานข้ามข้ามเก่า ที่ราษฎรเรียกกันว่า **สะพานข้ามปากคลองตลาด**

ถนนรอบกระทรวงกลาโหม

ถนนรอบกระทรวงกลาโหมและบริเวณใกล้เคียง ในพื้นที่ที่ล้อมรอบด้วยแม่น้ำเจ้าพระยากับคลองคูเมืองเดิม และถนนใกล้เคียงที่สมควรนำมากล่าวถึงมี ๑๒ - ๑๔ สายดังนี้

๑. ถนนเจริญกรุง เป็นกลุ่มถนนชุดแรก ที่สร้างขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๔ เนื่องจากขณะนั้น ได้มีบรรดาชาวต่างประเทศเข้ามาในประเทศไทยมากขึ้น และได้เข้าซื้อกันถวายแด่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ขอให้มีการตัดถนนเพื่อตากอากาศหรือขี่ม้าท่องเที่ยวกันบ้าง ดังนั้นเมื่อ พ.ศ.๒๔๐๔ - ๒๔๐๗ จึงได้ดำเนินการตัดถนนเจริญกรุง

แนวถนนเจริญกรุงแต่แรก มีการวางแผนกันว่าจะเริ่มตั้งแต่ถนนข้างกระทรวงกลาโหม ปัจจุบัน (ถนนกัลยาณไมตรี) ผ่านเสาชิงช้าออกไปแต่พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงคำนวณว่า เป็นถนนที่ตรงกับวังอาจเป็นเส้นทางที่เข้าศึกษาใช้ประโยชน์ได้ โดยเฉพาะด้านการยิงของอาวุธหนัก ดังนั้นจึงได้เปลี่ยนแปลงให้จุดเริ่มต้นของถนนเจริญกรุงเริ่มต้นจากถนนท้ายวังด้านหน้าหน่วยบัญชาการกำลังสำรอง ไปจนถึงถนนตก

เมื่อถนนสายนี้สร้างเสร็จแล้ว ราษฎรพากันเรียกว่า **ถนนใหม่** จนกระทั่งเมื่อ พ.ศ.๒๔๑๑ จึงมีประกาศพระบรมราชโองการว่าให้เรียกชื่อถนนสายนี้ว่า **ถนนเจริญกรุง**

๒. ถนนบำรุงเมือง เป็นถนนรุ่นแรกเช่นเดียวกับถนนเจริญกรุง ที่สร้างขึ้นมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๔ จุดเริ่มต้นคือบริเวณข้างกระทรวงกลาโหม จาก

ถนนสนามไชยข้ามสะพานช้างโรงสี ผ่านเสาชิงช้า ไปยังบริเวณเชิงสะพานกษัตริย์ศึก ถนนบำรุงเมือง เริ่มสร้างเมื่อ พ.ศ.๒๔๐๖ ใช้เงินประมาณ ๑๕,๐๐๐ บาท

บริเวณหัวถนนบำรุงเมืองด้านกระทรวงกลาโหมปัจจุบันจนถึงสะพานช้างโรงสี แต่เดิมนั้นชาวบ้านเรียกกันว่า ถนนหัวโรงม้า เพราะมีหน่วยทหารม้าตั้งอยู่ในกระทรวงกลาโหมบริเวณนี้ ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๖ ได้มีฝรั่งชาวอเมริกัน ชื่อ ดร. ฟรานซิส บี. แซย์ ลูกเขยประธานาธิบดี วูดโรว์ บินสัน ของสหรัฐอเมริกา ได้เข้ามาช่วยราชการที่กระทรวงการต่างประเทศของไทย ซึ่งขณะนั้นตั้ง

อยู่ที่ฝั่งตรงกันข้ามกับกระทรวงกลาโหม ดร.ฟรานซิส บี. แซย์ ซึ่งเป็นนักกฎหมายได้ช่วยแก้ไขสัญญาต่างๆ ที่ไทยเสียเปรียบกับนานาประเทศมากมาย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงพระราชทานบรรดาศักดิ์ให้เป็นพระยาภิรมย์ภักดี เมื่อ พ.ศ.๒๔๖๗ ทั้งยังให้เปลี่ยนชื่อถนนบำรุงเมืองตอนดังกล่าวนี้ เป็นถนนภิรมย์ภักดี

อนึ่งถนนภิรมย์ภักดี - ถนนบำรุงเมือง น่าจะเป็นเส้นทางเดินสัญจรของคนทั่วไปตั้งแต่ครั้งสร้างกรุงรัตนโกสินทร์ เพราะการเดินทางข้ามคลองคูเมืองเดิมด้านนี้ จะต้องข้ามที่สะพานช้างโรงสีเท่านั้น ดังนั้นในครั้งที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชเสด็จพระราชดำเนินโดยมิได้ฉลองพระบาท นำพระศรีศากยมุนีจากท่าพระด่านประตูวิเศษไชยศรี ไปประดิษฐานที่พระอุโบสถวัดสุทัศนเทพวราราม เมื่อ พ.ศ.๒๓๕๗ นั้น เชื่อได้ว่าได้เสด็จพระราชดำเนินตามเส้นทางสายนี้

มีตำนานการสร้างถนนบำรุงเมืองเพิ่มเติมว่า เมื่อตัดถนนบำรุงเมืองข้ามสะพานช้างโรงสีแล้วเส้นทางระหว่างนี้ถึงเสาชิงช้า มีศาลเจ้าพ่อเสือตั้งขวางอยู่ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๔ โปรดฯ ให้ย้ายศาลเจ้าเสือไปตั้งที่บริเวณถนนตะนาว ณ ที่ตั้งศาลเจ้าพ่อเสือใน

ปัจจุบันนี้

ถนนรุ่นเดียวกันกับถนนบำรุงเมืองที่สำคัญอีกถนนหนึ่ง คือ **ถนนเฟื่องนคร** ที่อยู่บริเวณข้ามคลองคูเมืองออกไป เริ่มจากแยกพระพิทักษ์ตรงถนนบ้านหม้อมาถึงสี่กั๊กเสาชิงช้าตรงถนนบำรุงเมือง ส่วนถนนบำรุงเมืองด้านต่อจากสี่กั๊กเสาชิงช้าผ่านศาลเจ้าพ่อเสือ ไปจดถนนราชดำเนินกลางที่สี่แยกคอกวัวเรียกว่า **ถนนตะนาว** เพราะแต่เดิมเป็นบริเวณที่กลุ่มชนเชื้อสายพม่าจากเมืองตะนาวศรีมาอาศัยอยู่

๓. ถนนราชินี เป็นถนนที่ตัดขนานกับคลองคูเมืองเดิม จุดเริ่มต้นอยู่ที่บริเวณปากคลองตลาด บริเวณสะพานเจริญรัชผ่านหลังกระทรวงกลาโหมตัดกับถนนราชดำเนินใน ถนนหน้าพระธาตุ ไปจนถึงริมแม่น้ำเจ้าพระยาด้านถนนพระอาทิตย์

ถนนสายนี้พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ปรับปรุงและสร้างขึ้นเป็นอนุสรณ์แด่สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ พระราชมารดา ในวันเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๕๐ ปีของสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ (ประสูติ ๑ มกราคม พ.ศ.๒๔๐๖) เมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ.๒๔๕๖

๔. ถนนอัมพวงค์ เมื่อก้าวถึงถนนราชินีก็สมควรที่จะกล่าวถึงถนนอัมพวงค์ และถนนเจ้าฟ้าที่ตัดขนานกับคลองคูเมืองเดิมด้านนอกเพิ่มเติมว่า

ถนนอัมพวงค์ เริ่มต้นจากเชิงสะพานเจริญรัช ด้านถนนตรีเพชรปากคลองตลาดมาสิ้นสุดที่โรงแรมรัตนโกสินทร์ปัจจุบัน พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ สร้างเป็นอนุสรณ์แด่สมเด็จพระเจ้าฟ้าอัมพวงค์เดชาวุธ กรมหลวงนครราชสีมา (พระราชโอรสองค์ที่ ๗ ในรัชกาลที่ ๕ และสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ) ซึ่งสวรรคตเมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๔๖๗ ในขณะที่มีพระชนมายุเพียง ๓๕ ปีเท่านั้น

ริมถนนอัมพวงค์ บริเวณด้านหลังกระทรวงกลาโหม ที่เรียกกันปัจจุบันว่า“หลังกระทรวง” นี้มีสถานที่ที่เป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวาง เป็นแหล่งศูนย์การค้าและแหล่งเรียมณ์สมัยก่อนที่ควรกล่าวถึง คือ**แพร่งนรา แพร่งภูธร และแพร่งสรรพศาสตร์**

ชื่อเรียกขานดังกล่าวเป็นเพราะสถานที่ต่างๆ เหล่านี้เคยเป็นที่ตั้งของวังเจ้านาย ๓ พระองค์คือ

๑.กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ พระองค์เจ้าวรวรรณากร ต้นราชสกุล วรวรรณ ณ อยุธยาโอรสในรัชกาลที่ ๔ และเจ้าจอมมารดาเขียน

๒.กรมหมื่นภูเรศธำรงศักดิ์ พระองค์เจ้าทิวถวัลยลาภ ต้นราชสกุล ทิววงศ์ ณ อยุธยาโอรสในรัชกาลที่ ๔ และเจ้าจอมมารดาตลับ

๓.กรมหลวงสรรพศาสตร์ศุภกิจ พระองค์เจ้าทองแถมถวัลยวงศ์ ต้นราชสกุล ทองแถม

ณ อยุธยา โอรสในรัชกาลที่ ๔ และเจ้าจอมมารดาสังวาลย์

นอกจากนั้นริมถนนอัษฎางค์ ด้านเชิงสะพานช้างโรงสียังมีบ้านที่เป็นบ้านเกิดของเจ้าพระยาบดินทร์เดชา (สิงห์ สิงหเสนี) เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย สมัยรัชกาลที่ ๓ ซึ่งเกิดในสมัยกรุงธนบุรีเมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม พ.ศ.๒๓๑๔

๕.ถนนเจ้าฟ้า จะเป็นถนนเลียบบคลองคูเมืองเดิม เริ่มจากจุดต้นถนนพระอาทิตย์ (โรงเรียนข่าว กรมข่าวทหารบก) มาถึงถนนราชดำเนินกลาง ตั้งชื่อเป็นอนุสรณ์แก่เจ้าของวังที่ปัจจุบันเป็นโรงเรียนข่าว กรมข่าวทหารบก คือ พระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้าอิศราพงศ์ พระโอรสในพระบรมราชเจ้ากรมพระราชวังบวรมหาศักดิพลเสพในรัชกาลที่ ๓ กับพระองค์เจ้าดาราวดี พระธิดาในพระบรมราชเจ้ากรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาทในรัชกาลที่ ๑ และเป็นต้นราชสกุล อิศรศักดิ์ ณ อยุธยา

๖.ถนนสนามไชย เป็นทางเดินสัญจรโบราณตั้งแต่ยุคสร้างกรุงรัตนโกสินทร์ จุดเริ่มต้นอยู่บริเวณเชิงสะพานเจริญรัชปากคลองตลาด ผ่านวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม พระบรมมหาราชวัง กระทรวงกลาโหม มาจดถนนราชดำเนินใน หน้าศาลหลักเมือง ชื่อถนนสนามไชยอันเป็นมงคลนามนี้ ดั้งนั้นตั้งแต่อดีตจึงเป็นสถานที่ที่นำมาใช้ประกอบพิธีการต่างๆ ที่เป็นมงคลและต้องการชัยชนะ เช่น การเสด็จออก ณ พระที่นั่งสุทไธสวรรย์ในพิธีอภิเษกสมรส ให้ประชาชนเฝ้าถวายพระพร การส่งทหารไปราชการ สงครามและการชุมนุมเรียกร้องดินแดนคืน เช่นกรณีสงครามอินโดจีน เป็นต้น

๗.ถนนหลักเมือง เป็นถนนสายสั้นๆ เชื่อมต่อถนนสนามไชยและถนนราชินี เชื่อว่าถูกปรับปรุงเมื่อครั้งสร้างกระทรวงกลาโหมเมื่อ พ.ศ.๒๔๓๐ ถนนหลักเมืองเป็นถนนที่กั้น

ระหว่างข้างศาลหลักเมืองกับกระทรวงกลาโหม มีตำนานเล่าว่าถนนสายนี้ เจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี (เจิม แสง-ชูโต) ได้สั่งรทบถนนคันแรกของประเทศไทยที่ใช้เครื่องจักรไอน้ำมาสร้างถนนสายนี้ ถนนที่ขนานกับถนนหลักเมือง ได้แก่ ถนนหน้าหีบฝอย ที่ตัดผ่านศาลหลักเมือง มีจุดเริ่มต้นจากถนนราชดำเนินใน ถึงถนนราชินี เป็นชื่อที่ชาวบ้านเรียกมาแต่โบราณ คงจะเป็นศาลหลักเมืองขณะนั้นที่ปลูกเป็นโรงเรือนชั่วคราวและใช้หน้าต่างเป็นแบบหีบฝอย คือหน้าต่างที่มีบานพับด้านบน และเวลาจะเปิดต้องเสาะไม้ค้ำ เวลาจะปิดก็ชักไม้ค้ำหน้าต่างออกนั่นเอง

๘. ถนนท้ายวัง เป็นเส้นทางสัญจรที่เกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ.๒๓๖๑ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒ ภายหลังจากขยายแนวพระบรมมหาราชวังไปทางทิศใต้

เพราะถนนสายนี้กั้นอยู่ระหว่างแนววัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามกับพระบรมมหาราชวัง สุดถนนด้านแม่น้ำเจ้าพระยา คือจุดตัดกับถนนมหาราช ส่วนจุดตัดกับถนนสนามไชยคือ ต้นถนนเจริญกรุง

๙. ถนนหน้าพระลาน เป็นเส้นทางสัญจรเก่าแก่ที่สุด ตั้งแต่เริ่มสร้างกรุงรัตนโกสินทร์ เริ่มต้นจากริมแม่น้ำเจ้าพระยา บริเวณท่าช้างวังหลวงผ่านประตูวิเศษไชยศรี จนถึงด้านหน้าศาลหลักเมือง อันเป็นจุดเริ่มต้นของถนนราชดำเนินใน

๑๐. ถนนราชดำเนินใน ภายหลังจากที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เสด็จพระราชดำเนินกลับจากเสด็จประพาสยุโรปเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๐ โปรดเกล้าฯ ให้สร้างถนนราชดำเนินเป็น ๓ ช่วง ช่วงแรกเรียกว่า **ถนนราชดำเนินใน** เริ่มจากหน้าศาลหลักเมือง ถึงสะพานผ่านพิภพลีลา ช่วงที่ ๒ เรียกว่า **ถนนราชดำเนินกลาง** เริ่มจากสะพานผ่านพิภพลีลา ถึงสะพานผ่านฟ้าลีลาศ ส่วนช่วงที่ ๓ เรียกว่า **ถนนราชดำเนินนอก** เริ่มจากสะพานผ่านฟ้าลีลาศ - สะพานมัฆวานรังสรรค์ จนถึงลานพระราชวังดุสิต ที่ชาวบ้านเรียกกันว่าลานพระบรมรูปทรงม้านั่นเอง ถนนราชดำเนินทั้ง ๓ ตอน ถูกปรับปรุงให้ใหญ่ขึ้นรวมทั้งสร้างสิ่งปลูกสร้างให้ทันสมัยเยี่ยงอารยประเทศหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ โดยรัฐบาลในสมัยนั้น

๑๑. ถนนมหาราช เป็นทางเดินระหว่างพระบรมมหาราชวัง เลียบแม่น้ำเจ้าพระยามาแต่โบราณ เริ่มต้นจากปากคลองตลาด ท่าเตียน ทำราชวรดิฐ ท่าช้างวังหลวง ไปจดกับ ถนนพระจันทร์ ซึ่งเป็นถนนสายสั้นๆ จากท่าพระจันทร์ไปถึงถนนหน้าพระธาตุ

๑๒. ถนนหน้าพระธาตุ เป็นเส้นทางสัญจรโบราณยุคสร้างกรุงรัตนโกสินทร์ ระหว่างวังหน้า กับวังหลวง มีจุดเริ่มต้นจากมุมรั้วกรม

ถนนราชดำเนิน สะพานผ่านพิภพลีลา

ศิลปากร วัดมหาธาตุฯ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ มาจดถนนราชินี ที่มุมรั้วโรงละครแห่งชาติ การที่ถนนนี้มีชื่อว่า ถนนหน้าพระธาตุ คงเป็นเพราะเป็นชื่อเรียกขานกันมาแต่สมัยโบราณ เพราะวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์นี้มีพระวิหารที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุตั้งอยู่

บทความข้างต้นถูกคัดลอกมาจากหนังสือหลายเล่ม ผู้เรียบเรียงใคร่ขอขอบคุณผู้เขียนหนังสือเหล่านั้น ที่ทำให้ข้าราชการในกระทรวงกลาโหมที่อ่านบทความนี้ได้ทราบความเป็นมาอันน่าภาคภูมิใจ จึงอยากให้ช่วยกันรักและหวงแหนสมบัติล้ำค่าของชาวไทย โดยเฉพาะกระทรวงกลาโหม อันเป็นสถานที่ที่ข้าราชการทุกคนในกระทรวงกลาโหมใช้เป็นที่พักับตราขการ ให้ดีที่สดุเท่าที่จะสามารถกระทำได้.....

สหายไปกับ

รองศาสตราจารย์ สุวัฒน์ สุภาพ

กระทรวงกลาโหม เพื่อประชาชน และของประชาชน

วันที่ ๘ เมษายน ในความรู้สึกของทหารคือวันคล้ายวันสถาปนากกระทรวงกลาโหม
วันนี้เกิดขึ้นได้ก็เพราะพระบารมีของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเมื่อเสด็จประพาสต่างประเทศ และทอดพระเนตรถึงการทหารในยุโรป ก็ทรงคิดฟื้นฟูกิจการทหารของไทยให้ทันสมัย

และเพื่อให้กิจการทหารมีสมรรถภาพ พระองค์จึงทรงตั้งกระทรวงกลาโหมและให้มีเครื่องแบบ ยุทโธปกรณ์ หรือการฝึกทหารตามแบบยุโรป

รวมทั้งพระราชทานธงชัยเฉลิมพลแก่กองทัพบก เมื่อ พ.ศ.๒๔๓๕ พร้อมกับมีพระราชดำรัสว่า

“ทหารย่อมเป็นสิ่งสำคัญสำหรับที่จะป้องกันรักษาพระราชอาณาเขต และเป็นเหตุที่ทำให้อำนาจบ้านเมืองกว้างขวางมั่นคงยั่งยืน ทหารไม่เป็นแต่สำหรับที่จะต่อสู้ในเวลาที่เกิดศึกสงครามอย่างเดียว ย่อมเป็นประกันห้ามการศึกสงครามมิให้เกิดมิได้ด้วย”

และปีนี้กระทรวงกลาโหมครบรอบ ๑๑๕ ปี แห่งการสถาปนา

ถ้าเป็นคนนับว่าอายุยืนยาวมาก และความยืนยาวนี้ได้ทำสิ่งดี ๆ แก่ชาติ บ้านเมือง ไม่น้อย เพราะกระทรวงกลาโหมคือเพื่อนที่ช่วยประชาชนในยามทุกข์และสุข

โดยเฉพาะด้านการปกป้องประเทศให้ชาวไทยอยู่ร่มเย็นเป็นสุขจนทุกวันนี้ แต่โลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว กระทรวงกลาโหมจึงมีส่วนช่วยสร้างสรรค์สังคมได้ในหลายๆ ด้าน โดยเฉพาะในภาวะเศรษฐกิจถดถอย กระทรวง-

กลาโหมได้ช่วยฟื้นฟูสภาพเศรษฐกิจสังคมไม่น้อย ไม่ว่าจะในการช่วยฝึกอาชีพให้กับประชาชน หรือการปลูกป่า การช่วยหาแหล่งน้ำ ขุดคูคลอง ทำถนน ฯลฯ

แม้แต่ในยามประสบอุบัติเหตุ กระทรวงกลาโหมคือกำลังสำคัญของการกู้ภัยพิบัติและยังช่วยเตือนภัยให้กับประชาชนได้มีการป้องกันไม่ให้เกิดเหตุร้าย การช่วยเหลือด้านสาธารณสุขก็มีมากมาย เช่น ตีกถล่ม ไม่ว่าจะเป็นโรงงาน หรือ โรงแรม หรือดีกรามบ้านช่องที่ใด ทหารจะเป็นกำลังสำคัญส่วนหนึ่งที่เข้าไปช่วยเหลือประชาชน โดยไม่กลัวภัยอันตราย ทำให้ประชาชนรอดพ้นจากมหันตภัยได้ไม่น้อย

ผู้เขียนจำได้ว่า สมัยหนึ่งคลองจั่นหรือรวมคำแห่งน้ำท่วมเกือบถึงขาอ่อน บางแห่งถึงเอว ภาพที่เห็นคือรถจีเอ็มซีของทหารจะมารับประชาชนตามหมู่บ้าน และหน้าบ้านผู้เขียนแถวแถบบีแลนด์ไปส่งตามที่ต่างๆ เนื่องจากธรรมชาติไม่อาจจะแล่นผ่านไปมาได้ แม้แต่รถประจำทางก็จอดตายในหลายแห่ง

ในหลายจังหวัดที่น้ำท่วม ทหารใช้รถจีเอ็มซีและเรือไปรับผู้ที่ติดอยู่ในบ้าน ประชาชนบางแห่งต้องอยู่บนหลังคา ทหารช่วยส่งเสบียง บางแห่งก็ตั้งกระทะทำอาหารให้ประชาชนกินกัน เช่น ภูเก็ต ระยอง จันทบุรี เป็นต้น

วันสถาปนากระทรวงกลาโหมแต่ละครั้ง ประชาชนไม่น้อยจะนึกถึงทหารที่ได้ให้สิ่งดีๆ แก่เขาโดยไม่หวังผลตอบแทน แม้แต่เรื่องยาเสพติด ทหารช่วยปราบปราม เพราะนี่คือภัยที่ทำลาย

ชีวิตตั้งแต่เด็กจนถึงผู้ใหญ่อย่างมหันต์ จนเสีย-
ผู้เสียคนไม่น้อย

โดยเฉพาะปัจจุบัน การรณรงค์ต่อต้าน
ยาเสพติดเป็นเรื่องต้องช่วยกันทุกฝ่าย

ยังมีหน่วยงานต่างๆ ช่วยมากเท่าไร ก็ยิ่ง
ดีมากขึ้นเท่านั้น โดยเฉพาะผู้ที่เสพ ถือเป็นผู้ป่วย
ที่ต้องมีการบำบัดรักษาฟื้นฟูจิตใจ

กระทรวงกลาโหมมีบุคลากรพร้อม ไม่ว่าจะ
จะเป็นกำลังคน สถานที่พอที่จะช่วยให้ผู้เสพ
ยาเสพติดคืนชีวิตสู่สังคมอย่างปกติสุข

หากให้โอกาสผู้เสพยาเสพติด เขาอาจ
เป็นผู้ที่มีโอกาสจะช่วยสร้างสิ่งดีต่อไปในวันข้างหน้า
ก็ได้ ดีกว่าเอาไปติดคุกตารางจนหมดอายุตาย-
อยาก และอาจอยากเสพยาเสพติดมากขึ้น

ก็คุคน่าอยู่ซะเมื่อไร ตอนนี่ก็มีคนล้นคุก

แออัดยัดเยียดจนที่นอนเกือบจะไม่มีแล้ว บางแห่ง
ต้องนั่งหรือยืนนอน (เหมือนนกสูก) ซึ่งในเรื่อง
ยาเสพติดนี้ ปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชา-
การทหารสูงสุด และผู้บัญชาการเหล่าทัพ ได้ให้
ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

ทหารในปัจจุบันจึงเป็นทหารที่ช่วย
ป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม

เนื่องจากปัญหาสังคมมีมากขึ้นทุกวันไม่ว่า
จะเป็นเรื่องยาเสพติด วัยรุ่นยกพวกตีกัน ความ-
ยากจน เป็นต้น

โดยเฉพาะวัยรุ่นหรือนักเรียนที่ยกพวกตีกัน
ทางกองทัพจะช่วยฝึกให้เกิดความสำนึกในความ
เป็นพลเมืองดี เป็นการให้ความรู้ว่าคุณค่าความรักพวก
พ้องไม่จำเป็นต้องแสดงออกมาด้วยการใช้กำลัง
เพราะกำลังหรือความก้าวร้าวไม่ได้ช่วยแก้หรือ
ตัดสินปัญหา แต่เป็นการสร้างปัญหา

การรักษสถาบันต้องทำให้สถาบัน
มีคุณค่าด้วยการเสนอสิ่งดีๆ เช่น ผลิตอะไรเป็น
ประโยชน์ ทำอะไรเพื่อสังคม เป็นต้น ไม่ใช่ทำ
ให้สถาบันเสื่อมเสีย กองทัพจะช่วยอบรมนักเรียน
ที่หลงผิดเหล่านี้ให้มีระเบียบวินัย และรักสามัคคีกัน
หรือมอบสิ่งที่ดีๆ ของกันพอเป็นมิตร แม้แต่ในช่วง

ปิดเทอม ทหารเราได้ช่วยสังคมด้วยการเปิดสอนดนตรี กีฬา เป็นต้น เพื่อให้เด็กตั้งแต่อายุ ๘ ขวบขึ้นไป ได้มีโอกาสใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และสนุกสนาน โดยไม่คิดมูลค่าแต่ประการใด เพื่อให้ไม่让孩子ไปมั่วสุมทำสิ่งที่อาจจะเป็นปัญหาในด้านต่างๆ

จากตัวอย่างบางส่วนที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่ากระทรวงกลาโหมได้ช่วยเหลือและพัฒนาสังคมให้อยู่ดีและอยู่รอดปลอดภัยนอกเหนือจากการปกป้องเอกราชและอธิปไตยของชาติ และปกป้องเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยเฉพาะโครงการพระราชดำริได้กระทรวงกลาโหมสนองตอบตามพระราชประสงค์อย่างเต็มที่และต่อเนื่อง เพราะกระทรวงกลาโหมตระหนักดีว่า ในหลวงทรงห่วงประชาชน สิ่งใดที่ทรงมีพระราชดำริ มักจะเป็นสิ่งที่สำคัญและมีคุณค่าอนันต์แก่ประชาชน

แม้กระทรวงกลาโหมในปัจจุบันจะมีขนาดเล็กลง แต่สิ่งที่จะทำเพื่อปวงชน กระทรวงกลาโหมได้พยายามทำมากขึ้นโดยยึดหลักคุณภาพคุณธรรม เพราะกระทรวงกลาโหมมาจากประชาชน เป็นของประชาชน และเพื่อประชาชน.....

“พึ่งตนเองก้าวใหม่ของกองทัพไทย และเทคโนโลยีป้องกันประเทศ ๒๐๐๒”

จากคำบรรยายพิเศษ : พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ
ในงานแสดงเทคโนโลยีการป้องกันประเทศ ๒๐๐๒

เสนา ตระหนักกันดีว่างานวิจัยและพัฒนาเป็นงานที่มีความสำคัญไม่เฉพาะเรื่องทางทหารและความมั่นคงเท่านั้น แต่มีความสำคัญสำหรับประเทศชาติเป็นส่วนรวม ถ้าใครได้ควบคุมในเรื่องของการวิจัยและพัฒนา คนนั้นจะควบคุมทุกสิ่งทุกอย่างในมือได้ เพราะว่าบ้านเมืองกิติหรือความเป็นไปในชาตินั้นกิติ ล้วนขึ้นอยู่กับงานวิจัยและพัฒนาทั้งสิ้น เป็นเรื่องที่มีความสำคัญสำหรับโลกทั้งโลก สำหรับชีวิตและการเปลี่ยนแปลง หากใครเข้าถึงในสิ่งนี้ก่อนคนนั้นจะได้เปรียบ

ในอดีตความรู้ซึ่งเป็นพื้นฐานที่จะก่อให้เกิด

การวิจัยและพัฒนาโลกไม่ค่อยมีชีวิตและความเป็นอยู่ต้องอาศัยแรงกำลังของคนเป็นพื้นฐาน ทำให้สังคมยุคนั้นเป็นสังคมการเกษตรที่ล่าช้า จึงเกิดการปกครองในระบบเผด็จการ หรือการปกครองที่ต้องใช้อำนาจเป็นหลัก ต่อมาความรู้มีเพิ่มมากขึ้นมีการวิจัยพัฒนามากขึ้น ก่อให้เกิดเครื่องมือเครื่องจักร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครื่องจักรไอน้ำทำให้สังคมเปลี่ยนไปจากสังคมเกษตรล่าช้ามาเป็นสังคมเกษตรก้าวหน้า และมาสู่สังคมอุตสาหกรรมในที่สุด จากสังคมดังกล่าวได้ทำให้เกิดระบบเศรษฐกิจแบบ Market Economy ซึ่งเติบโตมาจนถึงทุกวันนี้ ปัจจุบันความรู้ของคนในโลกเพิ่มพูนมากขึ้น ทำให้เกิดเทคโนโลยีใหม่ๆ จำนวนมาก ที่สำคัญ เช่น Bio - Technology, Information Technology และเทคโนโลยีในรูปแบบอื่นๆ ซึ่งได้ทำให้สังคมเปลี่ยนไปมาก จะเห็นได้ว่าเทคโนโลยีและความรู้ใหม่ๆ ก่อให้เกิด Industry เช่น e-industry ที่พวกเราเห็นกันอยู่ หรือ e - commerce การค้าขายกันแบบใหม่ รวมทั้งก่อให้เกิดความ

สัมพันธ์กันรูปแบบใหม่ และจะส่งผลให้เกิดการเมืองการปกครองรูปแบบใหม่ๆ ตามมา ซึ่งอาจจะเป็นรูปแบบที่เรียกว่า Direct Democracy แทนที่จะเป็น Representative เช่นในปัจจุบัน เพราะว่าเราสามารถเข้าถึงและแสดงเจตจำนงได้พร้อมๆ กันโดยอาศัย Information Technology

กลับมาดูสภาพในบ้านเมืองของเรา ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของการวิจัยและพัฒนา ซึ่งได้แก่เรื่อง Education เรื่องของการศึกษาและความรู้ ปรากฏว่าสถิติการศึกษาในบ้านเมืองของเราชี้ให้เห็นว่า ระดับการศึกษาและความรู้ที่สามารถทำให้เกิดการวิจัยและพัฒนาขึ้นมาได้ อย่างน้อย

ที่สุดคือความรู้ในขั้นระดับอุดมศึกษานั้น ในประเทศไทยเรากลับมีไม่ถึง ๑๐% ซึ่งจะสามารถนำไปใช้ก่อให้เกิดผลผลิตในเรื่องการวิจัยและพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมได้ ถ้าดูตัวเลขที่เกี่ยวข้องทางด้านการศึกษาจะเห็นว่าการจัดลำดับความเป็นผู้ที่ใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในปี ๒๕๓๕ เราอยู่ประมาณลำดับที่ ๓๐ แต่ในปี ๒๕๔๔ เราเลื่อนลงมาอยู่ในลำดับที่ ๔๗ นั่นแสดงถึงความล้าหลัง และจะล้าหลังต่อไป ถ้าพวกเขาไม่เห็นถึงความสำคัญในเรื่องของการให้ความรู้ ซึ่งเป็นเรื่องพื้นฐานของการวิจัยและการพัฒนา

ปัจจัยพื้นฐานในเรื่องของการวิจัยและพัฒนาที่สำคัญ ๒ เรื่องหลักๆ **เรื่องแรกได้แก่คน** คนที่มีความรู้ในเรื่องของวิทยาศาสตร์ (Science) เรื่องของวิศวกรรมศาสตร์ ที่เป็นพื้นฐานในเรื่องของการวิจัยมีน้อยมาก แผน ๙ ที่เพิ่งผ่านคณะรัฐมนตรีไป เป็นแผนที่ครอบคลุมในเรื่องการวิจัยและพัฒนา บอกว่าในปี ๔๕ - ๔๙ เราต้องสร้างบุคลากรในเรื่องของการวิจัย ให้มีอย่างน้อย ๓ - ๓.๕ คนในประชากรหมื่นคน นั่นก็คือ ๖๐ ล้านคน จะต้องมียังน้อยหมื่นกว่าคนเกือบสองหมื่นคน ถามว่าในวันนี้มีเท่าไร ถ้าจำไม่ผิดแผน ๗ ประมาณ ๑.๔ - ๑.๕ คน พอมาแผน ๘ ประมาณไว้ ๒.๕ มาแผน ๙ ประมาณ ๓.๕ นั่นแสดงถึงความพยายามของรัฐบาลที่พยายามผลักดันให้มีคนที่มีความรู้ในเรื่องของวิทยาศาสตร์ ในเรื่องของวิศวกรรมศาสตร์ซึ่งเป็นเรื่องของปัจจัยพื้นฐานประการหนึ่ง แต่ในปัจจุบันนี้ลูกหลานของเราเข้าเรียนหนังสือมีแต่คณะมนุษยศาสตร์ ศึกษาศาสตร์มาก แต่คนที่

จะมาเรียนวิทยาศาสตร์ เรียนอะไรต่างๆ น้อยมาก พวกเราก็คงจะทราบดีนั่นคือปัญหาเรื่องคน

อีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญก็คือปัญหาเรื่องงบประมาณในการวิจัย พวกเราคงทราบดี ประเทศญี่ปุ่นมีงบประมาณในการวิจัยและพัฒนาเพียง ๓ - ๔% ของจีดีพี แต่จีดีพีของเขามีจำนวนมหาศาลมากกว่าของเรา บางประเทศมีมากกว่า เช่น ประเทศในแถบสแกนดิเนเวีย นอร์เวย์ สวีเดน งบประมาณด้านวิจัยเกือบถึง ๑๐% ของจีดีพี แล้วจีดีพีของไทยมีนิดเดียว งบประมาณของกระทรวงกลาโหมที่เราทำกันมีเท่าไร แต่ละปีมีไม่ถึง ๒๐ ล้านบาท ถึง ๖๐ ล้านบาท เพราะฉะนั้นเราก็คงจะพัฒนาไม่ได้เพราะขาดคนและงบประมาณ

ในบ้านเรานั้นสิ่งสำคัญที่สุดที่ขาดไปก็คือความรู้สึกของผู้นำ Leadership ในเรื่อง R&D ประเทศเรายังมีไม่เพียงพอ ยิ่งถ้าเราศึกษาประเทศสหรัฐอเมริกาจะเห็นว่าหลังปัญหาการก่อการร้ายเมื่อ ๑๑ กันยายน ที่ผ่านมา สหรัฐฯ ได้เปลี่ยนแปลงและคิดใหม่หมด ได้มีการแก้ไข ๔ - ๕ เรื่องด้วยกัน เรื่องที่ ๑ สร้างองค์กร National Homeland Security Agency (NHSA) ขึ้นได้ในพริบตาเดียว เพราะคิดไว้แล้ววางแผนมาแล้ว นั่นคือข้อแรกที่เขาทำ เรื่องที่ ๒ Recapitalizing เพิ่มเข้าไปให้กับ American Space of Science เพราะเชื่อว่าถ้า R&D ไม่เข้มแข็ง อเมริกาก็จะดูแลโลกหรือจะเป็นผู้นำโลกไม่ได้ เรื่องที่ ๓ คือการ Overhaul เปลี่ยนในเรื่องของบุคลากรทางการทหารทางพลเรือนใหม่หมด

ที่เขาคิดมามีทั้งเรื่อง Recapitalizing ให้ R&D มีการจัดตั้ง National Homeland Security Agency มีทั้งการพัฒนาบุคลากร เขาทำอย่างเต็มกำลัง โดยผู้นำที่มีความสำนึกถึงความสำคัญในปัญหาเรื่อง Research and Development บ้านเมืองเรามีขนาดไหน แนนอนที่สุดว่านโยบายรัฐบาลทุกรัฐบาลมีกันมาตลอด แต่ได้ทุ่มเทกันจริงจังแค่ไหน เราประสบปัญหากันมาตลอด เพราะฉะนั้นเราต้องพูดกันตรงนี้ แล้วก็ต้องสร้างความซาบซึ้งให้มันเกิดขึ้นด้วย ถ้าทำดีๆ ผมว่า Research and Development จะทำให้เราไปถึงจุดหนึ่งที่เปลี่ยนสังคมนั้น วัฒนธรรม เปลี่ยนพฤติกรรมจากที่ว่าสรรพสิ่งในโลกนั้นเกิดขึ้นและดับไปได้

หันกลับมาดูในกองทัพบ้าง ความเป็นจริง

ไม่ใช่ว่าเราเพิ่งจะเริ่มมาคิดหรือมาทำกันใหม่ พวกเราได้ใช้ความพยายามในการพัฒนาและพึ่งพาตัวเองมาโดยตลอด พยายามใช้ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่ในมือ พยายามสร้างสรรค์ พยายามเอาตัวรอดให้ได้กับสิ่งที่มีอยู่ นำชื่นชมที่สุดในความพากเพียรพยายามของพวกเราภายใต้ความจำกัดในหลายๆ เรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องบุคลากรและเรื่องของงบประมาณ แต่พวกเรา ก็พยายามในการทำงานกันอย่างเต็มที่

กล่าวถึงเรื่องคน จะเห็นได้ว่าถ้าเราจะพึ่งแต่คนในกองทัพคงมีไม่พอ วันนี้เราต้องเอาอย่างอเมริกันที่ ต้อง Overhaul ระบบกำลังพลของเรา คนที่รู้สึกว่าจะเป็นนายพล คือ พลตรี พลโท พลเอก ต้องอยู่ในเหล่ารบ รองศาสตราจารย์ที่ได้รับการชื่นชมได้รับการยกย่อง อย่างเก่งก็แค่ พันเอก พลตรี เพราะเรามองไม่เห็นความสำคัญของเรื่องความรู้ สิ่งนี้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ ถ้าเราไม่กำหนดระบบในเรื่องของกำลังพลใหม่ให้ถูกต้อง เป็นธรรมชาติลำดับความเร่งด่วนของภาระหน้าที่ของกองทัพมากกว่าประจำการ ดูเหมือนว่าตำแหน่งที่จะตอบแทนหรือว่าให้ฐานะ ให้เกียรติ ให้ศักดิ์ศรี สิ่งนี้จำเป็นจะต้อง Overhaul ใหม่ทั้งหมด เราต้องช่วยกันคิด ถ้าพวกเราไม่ช่วยกัน คงนำกองทัพเราไปรอดไม่ได้ หรืออาจจะไปรอดได้ แต่จะไม่มีศักดิ์ศรี เมื่อเปรียบกับกองทัพของประเทศอื่น เช่น เวียดนามเขาแก้ไขใหม่หมด ผู้บัญชาการทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ ควรมียศแค่พลโท พอแล้ว ให้มีพลเอก ๒ คนเท่านั้นคือ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด และ ปลัดกระทรวงกลาโหม นำอัตรา

บางส่วนไปให้นักวิทยาศาสตร์และดอกเตอร์ เพื่อให้มาทุ่มเทและเสียสละทำงานด้านวิจัยและพัฒนา เพื่อให้เป็นขวัญกำลังใจ เพราะเราไม่มีเงินให้ จึงควรให้สายสะพายให้ยศถาบรรดาศักดิ์แทน ด้านงบประมาณของกระทรวงกลาโหมก็เปลี่ยนแปลงไป ปี ๒๕๔๖ เปลี่ยนมาใช้ Zero Based ต้องกลับมาใช้งบประมาณแบบ Performance Based ต้องหา Performance ทำสัญญา เพื่อจะเอางบประมาณมาใช้ ภาวะตรงนี้กำลังเปลี่ยนแปลงมาก ต้องการให้พวกเราช่วยกันให้เติมกำลัง

เรื่องสำคัญคือ เราไม่มีเงินมากพอที่จะให้ใครวิจัยเรื่องอะไรก็ได้ตามใจ ขณะนี้เราใช้งบประมาณเพียง ๒๐ ล้านบาท เราจำเป็นต้องมีการจัดลำดับความเร่งด่วนในการใช้งบประมาณจึงต้องถามว่าทิศทางด้าน R&D ของกองทัพไทยจะไปทางไหน อะไรจะเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องทำก่อน เรื่อง Fire Power, Surveillance เรื่อง Sustainability เราไม่มีงบประมาณที่จะไปสร้าง Rapid Deployment Force ที่ฝันกัน เพราะฉะนั้นปัญหาทั้งหมดก็คือ เราจะต้องกำหนดให้ได้เสียก่อนว่าเราจะจัดกองทัพอย่างไร เพื่อเผชิญกับสถานการณ์ หรือ Threat หรือ Conflict ต่างๆ ในอนาคต ถ้าเราจัดตรงนี้ได้หรือจัดความคิดตรงนี้ได้แล้ว เราก็จะรู้ว่าอะไรสำคัญมากกว่า เช่นวันนี้ ปัญหาเรื่อง Intelligence เรื่อง Surveillance เรื่อง Communication Command น่าจะสำคัญกว่าเรื่อง Mobility และ Fire Power เพราะวันนี้อะไรๆ มันก็เบาบางลงแล้ว กำลังที่มีอยู่พอจะรับสถานการณ์ได้ แต่ต้องไม่ประมาท เพราะสถานการณ์โลกกำลังเปลี่ยนแปลงและ

พลิกผันมาก เพราะฉะนั้นเรื่อง Surveillance, Early Warning เรื่อง Strategic Force น่าจะสำคัญกว่า เรื่อง Tactical Force ระบบงานข่าวน่าจะสำคัญกว่าระบบที่จะคอยแก้ไขปัญหา

วันนี้ประเทศไทยของเราไม่ยอมเสียเงินในเรื่อง Intelligence เพื่อหาว่าอะไรจะเกิดขึ้นแล้วแก้ไขก่อน แต่จะเอาเงินส่วนใหญ่เก็บไว้เพื่อจะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นทุกที ไม่ว่าจะเรื่องความมั่นคง ไม่ว่าจะเรื่องเศรษฐกิจ หรือว่าเรื่องอะไร ถ้าเรารู้ว่าสิ่งนี้จะเกิดขึ้น ยกตัวอย่าง เมื่อกรกฎาคม ๒๕๔๐ ถ้าเรารู้ว่า เฮดพันด์ ควอนตัมพันด์ จะ Attack ค่าเงินของเรา เราควรจะมีมาตรการอย่างไรในการตอบโต้ วันนี้คงไม่ต้องเสียเงินเป็นล้านล้านบาท ถ้าเราเสียเงินเพื่อที่จะรู้ว่าค่าหยวนจะลดลงเมื่อไร เราจะได้มหาศาลนี้คือ Intelligence ถ้าเรารู้ว่าอะไรมัน

จะเกิดขึ้นตรงไหน แล้วเราเข้าไปสกัดกั้นหรือแก้ไขปัญหาเสียก่อน ก็ไม่ต้องตามมาแก้ไขปัญหา ทุกวันนี้งบประมาณส่วนใหญ่ของแผ่นดินใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เพราะฉะนั้นถ้าเราทำในสิ่งนี้ก่อน หรือใช้ Strategic Force เพื่อ Delay หรือเพื่อแก้ไขปัญหาหรือทำอะไรเสียก่อนก็คงจะดีกว่า แต่เรื่อง Mobility, Fire Power ไม่ใช่ไม่ทำ แต่ความเร่งด่วนและความคุ้มค่าต้องนำมาพิจารณา

อีกอย่างหนึ่งในการวิจัย ขอยกคิดแต่ Hardware Research and Development ต้องนึกเรื่อง Software ด้วย Power คือคน ส่วนที่เป็น Intangible พวกอำนาจกำลังรบที่ไม่มีตัวตนค่อนข้างจะสำคัญมาก ขวัญ กำลังใจ ประเด็นนี้มีความสำคัญสูงสุด เพราะฉะนั้นต้องช่วยพัฒนาเรื่อง Software ให้นักด้วย.....

๕ เมษายน ๒๕๔๕

ครบรอบ ๑๔๖ ปี

วันคล้ายวันประสูติ

พลตรี พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม

นางสาว ศรีวรรณ ศรีประสิทธิ์

กองประวัติศาสตร์และพิพิธภัณฑ์ทหาร กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด

พลตรี พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม พระนามเดิม พระองค์เจ้าทองกองก้อนใหญ่ เป็นพระราชโอรสองค์ที่ ๒๕ ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กับที่ ๑ ในเจ้าจอมมารดาสังวาลย์ ประสูติเมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๓๙๙ ต้นราชสกุลทองใหญ่ ตามประวัติกล่าวว่า ตอนประสูติมีผู้นำทองก้อนใหญ่ซึ่งขุดได้ที่ตำบลบางสะพานเข้ามาทูลเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระราชบิดาทรงเห็นว่า

เป็นสุกนิมิตมงคล จึงพระราชทานนามพระราชโอรสองค์นี้ว่า ทองกองก้อนใหญ่

พระองค์ทรงเข้ารับการศึกษาในระยะแรกกับพระองค์เจ้ากฤษณา หม่อมเจ้าจ้อ และหลวงราชากิรมย์ (เปี่ยม) ต่อเมื่อเจริญพระชันษา จึงได้เรียนภาษาอังกฤษกับหม่อมแอนนา เลียวโนเวนส์ และนายแพตเตอร์สัน ศึกษากฎหมายจากพระยาไกรสีห์ (หนู) เริ่มรับราชการเป็นนักเรียนศาลฎีกาครั้งกรมพระ-

เทเวศร์วัชรินทร์ทรงเป็นอธิบดีระหว่างนี้ได้ทรงทำการโยธาต่างๆ รวมทั้งปฏิสังขรณ์วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ใน พ.ศ.๒๔๒๒ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาเป็นพระองค์เจ้าต่างกรม พระนามตามจารึกในพระสุพรรณบัฏว่า พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นประจักษ์ศิลปาคม ใน พ.ศ.๒๔๒๔ ได้รับโปรด-

เกล้าฯ เป็นผู้บังคับบัญชากรมวังนอก ภายหลังได้เป็นผู้ช่วยราชการกรมวังในด้วย ได้ทรงริเริ่มก่อตั้งกองทหารดับเพลิงในพระบรมมหาราชวัง และกรมทหารล้อมพระราชวังขึ้น ในปีเดียวกันนี้เองได้รับพระราชทานแต่งตั้งยศเป็นนายพันตรี ต่อมาใน พ.ศ.๒๔๒๕ ได้รับพระราชทานยศนายพันโท บังคับบัญชากรมทหารล้อมพระราชวัง

พระกรณียกิจที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของ นายพันโท พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นประจักษ์ศิลปาคม คือ ได้รับไว้วางพระราชหฤทัย โปรดเกล้าฯ ให้เป็นพระที่เลี้ยงคอยดูแลและเป็นพระอาจารย์ถวายคำแนะนำพระราชกิจที่จะพึงกระทำต่างๆ แต่สมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ พระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎ-

ราชกุมาร ซึ่งสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชตราตรัสเรียกพระองค์ท่านว่า “ลุงจักษ์”

การปราบฮ่อ

ใน พ.ศ. ๒๔๒๘ เกิดเหตุการณ์วุ่นวายขึ้นในหัวเมืองภาคเหนือของประเทศไทย โดยพวกฮ่อหรือชาวจีนที่อพยพจากประเทศจีนเข้ามาทำมาหาเลี้ยงชีพในภาคเหนือได้ก่อเหตุกรรณแขวงเมืองพวน พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงโปรดเกล้าฯ ให้นายพันโท กรมหมื่นประจักษ์ศิลปาคม เป็นแม่ทัพใหญ่ฝ่ายใต้ยกทัพขึ้นไปปราบปราม พระองค์ได้ยกทัพทางเรือขึ้นไปตั้งที่ชุมพลที่พิษณุโลก แล้วเดินทัพต่อทางบกไปตั้งที่บัญชาการที่เมืองหนองคาย จากนั้นได้จัดกำลังออกไปปราบฮ่อที่ทุ่งเชียงคำ แต่พวกฮ่อรู้

ตัวก่อนจึงเผาค่ายหนีออกจากพระราชอาณาเขตไทย ไปเข้าเขตญวน ภายหลังเหตุการณ์สงบได้ทรงจัดการเกลี้ยกล่อมพวกพลเมืองที่แตกฉานไปอยู่ตามป่าเขาให้กลับมาสูกุมิลาเนา เมื่อจัดการบ้านเมืองจนเป็นที่เรียบร้อยแล้วจึงเสด็จกลับพระนครใน พ.ศ.๒๔๓๐

พระกรณียกิจ

เมื่อเสด็จกลับมารับราชการในกรุงเทพฯ ตามเดิมแล้ว ได้รับโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงวัง จึงทรงศึกษาราชการจนมีความรู้ในหน้าที่ทั่วถึงทั้งเก่าใหม่ และได้ทรงกำกับราชการทหารประจำของในพระบรมมหาราชวัง นอกจากนี้ยังได้ทรงช่วยกรมพระตำรวจจัดการรับปฏิกาที่ราษฎรทูลเกล้าฯ ให้เป็นแบบแผนขึ้น ใน พ.ศ.๒๔๓๑ ได้รับพระราชทานยศเป็นนายพลตรี กรมทหารบก

พ.ศ.๒๔๓๔ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงปรับปรุงการปกครองใหม่ เลิกประเพณีมีเมืองประเทศราช โปรดเกล้าฯ ให้รวมกลุ่มหัวเมืองชั้นนอกเข้าเป็นมณฑลครั้งแรก ๖ มณฑล ซึ่งนายพลตรี พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นประจักษ์ศิลปาคม ได้รับโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งข้าหลวงใหญ่มณฑลลาวพวน ภายหลังเปลี่ยนเป็นข้าหลวงต่างพระองค์ สำเร็จราชการมณฑลฝ่ายเหนือ ปกครองเมืองหนองคาย เชียงขวาง บริคัณฑ์นิคม โพนพิสัย นครพนม ท่าอุเทน ไชยบุรี สกลนคร มุกดาหาร ขอนแก่น หล่มสักดี และเมืองเล็กๆ ที่ขึ้นอยู่อีก ๓๖ เมือง

ตำแหน่งข้าหลวงต่างพระองค์นี้มีความสำคัญมาก เพราะมีอำนาจชำระคดีอุทธรณ์กรมการ คือ คดีที่ศาลพื้นเมืองตัดสิน มีอำนาจลงพระอาญาแก่ข้าราชการผู้กระทำผิด เช่น รับดินบน ช้อราษฎ์รับหลวง สมคบใจผู้ร้าย ช่มเหงราษฎร เป็นต้น ได้ทรงตั้งศูนย์กลางบัญชาการที่เมืองหนองคาย และมีกองทหารรักษาชายแดนอยู่ในบังคับบัญชาด้วย หลังจากเกิดกรณีพิพาทระหว่างไทยกับฝรั่งเศสที่ปากแม่น้ำเจ้าพระยา หรือวิกฤตการณ์ ร.ศ.๑๑๒ (พ.ศ.๒๔๓๖) ทำให้พระราชอาณาเขตฝั่งขวาของไทยถูกกำหนดเป็นเขตปลอดทหารระยะ ๒๕ กิโลเมตร จึงทรงย้ายที่บัญชาการจากเมืองหนองคายไปตั้งที่บ้านเดือหมากแข้ง (ปัจจุบันคือจังหวัดอุดรธานี) ซึ่งเดิมเป็นร้าง และได้ทรงพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าขึ้นอย่างรวดเร็วจนกลายเป็นเมืองขนาดใหญ่

หลังจากทรงดำรงตำแหน่งข้าหลวงต่างพระองค์ สำเร็จราชการมณฑลอุดรได้ ๗ ปีเศษ จึงได้รับโปรดเกล้าฯ ให้เสด็จกลับลงมาดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงกลาโหม กับให้เลื่อนพระอิสริยยศเป็นกรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม และรั้งราชการในหน้าที่ผู้บัญชาการทหารเรือ ตั้งแต่ พ.ศ.๒๔๔๒ - ๒๔๔๔ ต่อมาในวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๔๔๔ ได้ทรงกราบบังคมทูลลาออกจากตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงกลาโหม นายพลตรี พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม สิ้นพระชนม์ลงในรัชการพระบาท-

สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๔๖๗ สิริพระชันษาได้ ๖๙ ปี

เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติและเป็นอนุสรณ์แก่พระองค์ หน่วยงานต่างๆ จึงได้จัดสร้างถาวรวัตถุและพระอนุสาวรีย์ของพระองค์ขึ้น อาทิ จังหวัดอุดรธานี จัดสร้างพระอนุสาวรีย์ประดิษฐานที่ทุ่งศรีเมือง จังหวัดอุดรธานี และกองทัพบกได้ขอพระราชทานพระนามมาตั้งเป็นชื่อค่ายทหารประจำจังหวัดอุดรธานีว่า ค่ายประจักษ์ศิลปาคม

ในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ นี้เป็นวาระครบรอบ ๑๔๖ ปี วันคล้ายวันประสูติของพระองค์ จึงควรที่ประชาชนชาวไทยทุกคนจะได้ระลึกถึงพระกรณียกิจที่ได้ทรงบำเพ็ญไว้ นับตั้งแต่ทรงจัดราชการปราบปรามข้าศึกศัตรู ปกครองรักษาพระราชอาณาเขตด้วยพระปรีชาสามารถ รวมทั้งพระอุตสาหะวิริยะอันแรงกล้ารับใช้ได้เบื้องพระยุคลบาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้วยความจงรักภักดี โดยมุ่งให้ราชการทั้งปวงสำเร็จเป็นคุณประโยชน์แก่แผ่นดิน ทรงอดทนต่อความยากลำบากมิได้มีความท้อถอย เหล่านี้ล้วนเป็นแบบอย่างอันดีที่อนุชนคนไทยควรนำมาศึกษาและปฏิบัติเพื่อประโยชน์ และความมั่นคงของประเทศชาติของเราสืบไป.....

หนังสืออ้างอิง

กรมยุทธการทหารบก. ค่ายทหารในกองทัพบก. ๒๕๒๔.
จุลลดา ภักดีภูมินทร์.(นามแฝง). เลาะวัง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โชคชัยเทเวศร์. ๒๕๓๖.
สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. สถิติบุคคลสำคัญ เล่ม ๕.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ประกายพรึก. ๒๕๒๙

สำนักงานยุทธศาสตร์ การป้องกันประเทศกระทรวงกลาโหม

พันเอก เจลิม คูหาวิชานันท์

ผมรู้สึก มีความยินดีและดีใจมาก ที่ได้มีโอกาสเขียนบทความลงในวารสาร “หลักเมือง” ฉบับคล้ายวันสถาปนากระทรวงกลาโหม ๘ เมษายน ๒๕๔๕ อีกครั้งหนึ่ง นับตั้งแต่ที่ได้ย้ายจากการเป็นอาจารย์โรงเรียนเสนาธิการทหารบกมารับราชการที่สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีเมื่อปี ๒๕๔๐ ผมได้มีโอกาสเป็นนักเขียนบทความลงในวารสารหลักเมือง จึงพยายามใช้เวลาว่างค้นคว้า ศึกษาและรวบรวมข้อคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทหาร และด้านความมั่นคงจากเอกสารตำราและจากประสบการณ์ของพี่ๆน้องๆทั้งที่เป็นทหารและพลเรือน นำมาเรียบเรียงและเขียนเป็นบทความด้านการทหารต่อเนื่องกันมา โดยกำหนดความมุ่งหมายไว้ว่าในการเขียนนั้นจะเชิญชวนผู้ที่มีสติปัญญา ความรู้และความรับผิดชอบต่อแผ่นดินมาร่วมกันเขียนบทความ โดยทดลองร่วมกันจัดทำและนำเสนอแนวความคิดทางยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันประเทศที่เหมาะสมสำหรับใช้ในช่วงระยะเวลาทศวรรษแรกของศตวรรษที่ ๒๑ มาลงพิมพ์เผยแพร่ในลักษณะ

ชุดบทความ ทั้งนี้ได้ทดลองนำหลักการ **Open Source Intelligence** มาประยุกต์ใช้ ด้วยการจัดให้พลเรือนและทหารจากหลากหลายอาชีพมาทำงานร่วมกัน ซึ่งจากการทดลองที่ผ่านมาได้รับความสนใจและความร่วมมือเป็นอย่างดียิ่ง หลายๆ ท่านได้คอยช่วยให้คำแนะนำและให้กำลังใจจนทำให้การทดลองดำเนินการสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีสามารถนำเสนอออกมาเป็นชุดบทความได้ชุดหนึ่งเริ่มตั้งแต่เรื่อง “ยุทธศาสตร์และการวางแผนป้องกัน

กันประเทศสำหรับศตวรรษที่ ๒๑” ซึ่งเป็นการทบทวนยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหม โดยนำเสนอการตรวจสอบสภาพแวดล้อมพร้อมการระบุถึงปัญหาและภัยคุกคามที่อาจจะกระทบกับประเทศไทยในช่วง ๒๕๔๓ - ๒๕๕๓ และบทความที่สอง

“เทคนิคใหม่ในการกำหนดยุทธศาสตร์อนาคต” ได้นำเสนอเทคนิคที่ใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์ภายใต้บริบทของความมั่นคงสมบูรณ์แบบของไทยที่เรียกว่า **Scenario Technique System** ส่วนบทความที่สาม “ทหารในทศวรรษใหม่” เป็นบทความที่เชิญชวนและชี้ให้เห็นว่ามีอะไรที่นักการทหารของไทยต้องรู้และอะไรบ้างที่ควรทำเพื่อทำหน้าที่ของทหารในทศวรรษใหม่ และในปีที่สองได้นำเสนอบทความที่สี่ “นโยบายเฉพาะด้านการป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหม” ซึ่งเป็นการดำเนินการต่อเนื่องจากบทความที่หนึ่ง โดยนำผลการทบทวนยุทธศาสตร์ที่ได้รับมาแปลงเป็นนโยบายที่ต้องปฏิบัติ ส่วนบทความที่ห้าเรื่อง “**FORCE XXI**” นั้นเป็นการกำหนดลักษณะของโครงสร้างกำลังกองทัพที่เราควรพัฒนาเพื่อให้พร้อมรับปัญหาหรือภัยคุกคามตามที่ระบุไว้ในบทความที่หนึ่ง บทความที่นำเสนอไปจนถึงขณะนี้นับได้ว่าได้กรอบแนวความคิดทางยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันประเทศ

สำหรับช่วงระยะเวลา ๑๐ ปีแรกของศตวรรษที่ ๒๑ ขึ้นมารอบหนึ่งและภาพของโครงสร้างกองทัพในลักษณะหนึ่งที่สามารถจะนำไปวิพากษ์วิจารณ์หรือพิจารณาประยุกต์ใช้ได้ในระดับหนึ่งแล้ว ขึ้นต่อไปซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการที่ทำมาอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลา ๓ ปี ก็คือการเตรียมคนที่จะเป็นผู้ใช้กรอบความคิดดังกล่าวและการจัดให้มีองค์การลักษณะกึ่งถาวรในรูปของ **Net Force** ขึ้นรองรับการดำเนินการดังกล่าวต่อไป ซึ่งหากการดำเนินการในขั้นนี้บรรลุความสำเร็จก็นับได้ว่าได้กรอบในการเตรียมการด้านการป้องกันประเทศสำหรับทศวรรษหน้าแล้วรูปแบบหนึ่ง ซึ่งในขั้นตอนสุดท้ายนั้นปัจจุบันได้ดำเนินการไว้บ้างแล้ว โดยในส่วนของ การเตรียมคน ได้รวบรวมรายชื่อผู้ที่มีประสบการณ์ และสามารถจะร่วมดำเนินการที่มีอายุระหว่าง ๓๙ - ๕๑ ปี ได้จำนวนหนึ่ง ส่วนเรื่องของรูปแบบการจัดองค์กรนั้น ได้จัดทำขึ้นมาได้

รูปแบบหนึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างการออกแบบ สอบถามเพื่อขอคำแนะนำถึงความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและการยอมรับจากฝ่ายต่างๆ อยู่สำหรับบทความนี้ซึ่งเป็นบทความสุดท้ายของชุด มีความมุ่งหมายที่จะนำเสนอรูปแบบการจัดองค์กรดังกล่าวที่เรียกชื่อว่า “สำนักงานยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศกระทรวงกลาโหม” ซึ่งได้ทดลองออกแบบขึ้นในขั้นต้นเพื่อให้ท่านผู้อ่านทุกท่านทั้งที่เป็นพลเรือนและทหารกรุณาให้คำแนะนำว่ารูปแบบการจัดองค์กรที่จัดทำขึ้นนี้ ควรปรับปรุง เพิ่มหรือลดองค์ประกอบใดในโครงสร้างบ้าง และจะให้ฝ่ายพลเรือนร่วมทำงานในองค์กรในส่วนตัวได้บ้าง ในลักษณะใด โดยมีความเป็นมาที่ชี้ให้เห็นความจำเป็นที่ต้องมีองค์กรดังกล่าว และรายละเอียดของการจัดรูปแบบโครงสร้างองค์กรดังต่อไปนี้

ความเป็นมา

การเปลี่ยนแปลงสภาวะแวดล้อมทาง

ยุทธศาสตร์และสถานการณ์ ทั้งภายนอกและภายในประเทศ โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ พร้อมกับปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในช่วงปี ๒๕๔๐ รวมทั้งการกำเนิดของลัทธิการต่อต้านการก่อการร้าย

ใหม่ตาม **Bush's Doctrine** ที่รู้จักกันภายใต้วลีที่ว่า “George Bush and the axis of evil” รวมทั้งแนวทางการปฏิรูประบบราชการของรัฐบาลปัจจุบันและการใช้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ล้วนแต่ส่งผลกระทบต่อทุกส่วนราชการของกระทรวงกลาโหม ทำให้มีความจำเป็นต้องพิจารณาปรับปรุงหรือปฏิรูปกระทรวงกลาโหม ทั้งด้านการบริหารจัดการและโครงสร้างกำลังกองทัพ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว และสามารถที่จะรับสถานการณ์ปัจจุบัน รวมทั้งพร้อมเผชิญกับสิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตที่มีความหลากหลายและไม่แน่นอนได้

ห้วงระยะเวลาที่ผ่านมากระทรวงกลาโหม ได้มีการดำเนินการเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยมีการดำเนินการที่สำคัญ ๒ ประการ ได้แก่ ได้มีการจัดทำแผนแม่บทการปฏิรูปกระทรวงกลาโหมและการปรับปรุงโครงสร้างกองทัพไทย และจัดตั้งคณะทำงานทบทวนยุทธ-

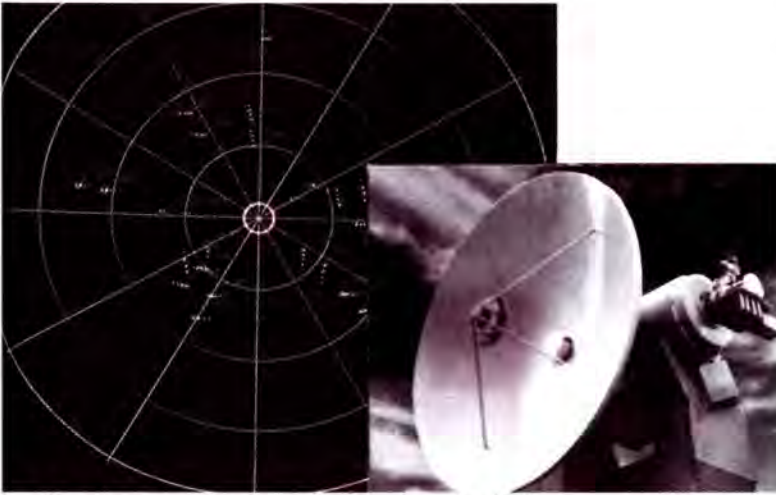
ศาสตร์การป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหมขึ้น ซึ่งการดำเนินการทั้งสองประการดังกล่าวนี้ได้ผลที่ชัดเจนในระดับหนึ่ง แต่เมื่อพิจารณาถึงระบบและองค์กรที่ใช้ในการดำเนินการ รวมทั้งบุคลากรที่มีส่วนร่วมและความต่อเนื่องของการดำเนินการแล้ว จะเห็นได้ว่าเป็นการดำเนิน

การในลักษณะเฉพาะกิจขาดหน่วยงานที่จะดำเนินการศึกษาวิจัยและกำหนดนโยบาย และยุทธศาสตร์ที่ต่อเนื่องเป็นระบบ ขาดฐานข้อมูลที่จะใช้ประโยชน์ในการศึกษา วิจัยด้านยุทธศาสตร์ในระยะยาว และขาดบุคลากร ที่จะทำหน้าที่ศึกษาวิจัยซึ่งมีความสามารถในการวิเคราะห์ด้านยุทธศาสตร์และมีขีดความสามารถในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ในระดับของกระทรวงกลาโหม รวมทั้งขาดนักวิชาการ ฝ่ายทหารที่มีความรู้ระดับปริญญาโท และปริญญาเอก สาขาด้านการทหาร และด้านความมั่นคงที่จะร่วมในการดำเนินงาน และที่สำคัญที่สุดคือขาดการสร้างคนรุ่นต่อไปเพื่อรับงานและประสบการณ์ต่อจากท่านผู้อาวุโสที่เป็นนักการทหารและนักยุทธศาสตร์ในปัจจุบัน

การดำเนินการดังกล่าวนี้แม้จะนับได้ว่าเหมาะสมกับช่วงเวลาและสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ระดับหนึ่ง แต่การเปลี่ยนแปลงที่

เกิดขึ้นในปัจจุบันและจะต่อเนื่องไปในอนาคต จะมีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว มีความหลากหลาย มีความไม่แน่นอนสูงมากกว่าอดีตที่ผ่านมา และมีความซับซ้อนของปัญหามากขึ้น จนเกินขีดความสามารถของการดำเนินการลักษณะเดิมในการที่จะติดตามศึกษาและจัดทำยุทธศาสตร์หรือนโยบายของกระทรวงกลาโหมเป็นครั้งคราวตามสั่งการของผู้บังคับบัญชาเช่นที่เคยทำมาในอดีตได้ แนวโน้มที่เกิดขึ้นมีความต้องการการดำเนินการร่วมกันของทุกส่วนราชการทั้งในและนอกกระทรวงกลาโหมอย่างเป็นระบบ โดยมีการบริหารจัดการที่เหมาะสม มีระบบฐานข้อมูล มีขีดความสามารถในการวิเคราะห์แนวโน้มของสถานการณ์ที่สามารถเกิดขึ้นได้ในอนาคตอย่างต่อเนื่อง และสามารถกำหนดกรอบของภาพสถานการณ์ได้ว่า จะมีทิศทาง การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบอย่างไรต่อกองทัพและสังคมไทย เพื่อทำการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวง-

กลาโหมในภาพรวมว่าจะดำเนินการอย่างไรในการที่จะรับสถานการณ์ที่สามารถจะเกิดขึ้น เพื่อช่วยให้ทุกส่วนราชการของกระทรวงกลาโหม มีกรอบและทิศทางในการปรับปรุง หรือปฏิรูประบบบริหารจัดการและปรับโครงสร้างกองทัพเป็นเอกภาพ และสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน

ความต้องการดังกล่าวทำให้การบริหารจัดการและการจัดองค์การเพื่อการจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหมในลักษณะเดิมอาจไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป เพราะการจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหมในอนาคต นอกจากจะเป็นการช่วยให้เหล่าทัพและส่วนราชการอื่นๆ ของกระทรวงกลาโหม มีกรอบหรือทิศทางในการปรับปรุงการบริหารจัดการ และโครงสร้างกำลังกองทัพและเป็นตัวช่วยกำหนดเทคโนโลยีที่สำคัญ (Key Technology) สำหรับนำไปวิจัยและพัฒนาตลอดจนนำไปเป็นกรอบในการบริหารทรัพยากร

ด้านการป้องกันประเทศและจัดลำดับความเร่งด่วนในการจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ แล้ว ยังจะต้องสามารถเปิดเผยให้สังคมได้รับทราบและสามารถตอบคำถามต่างๆ รวมทั้งใช้ประกอบการจัดทำคำขอรับการสนับสนุนงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ

กระทรวงกลาโหมตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานได้อย่างมีเหตุมีผลและมีข้อมูลสนับสนุนอย่างเพียงพออีกด้วย ดังนั้นกระทรวงกลาโหมจึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงการจัดองค์การและการบริหารจัดการเดิมที่มีอยู่ให้เหมาะสมเพื่อทำหน้าที่ในการศึกษาวิจัย และกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหมดังกล่าวอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ มีความเป็นสากลและเป็นที่ยอมรับของสังคมและประเทศต่างๆ ซึ่งสิ่งนี้นับวันจะยังมีความจำเป็นและสำคัญมากขึ้นตามลำดับ

ภารกิจและการจัดของสำนักงานยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศกระทรวงกลาโหม

๑. ศึกษาวิจัยและเสนอแนะยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ ยุทธศาสตร์ทหารและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันประเทศต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

๒. ศึกษาและเสนอแนะโครงสร้างการจัด

หลักมือ ๖๖

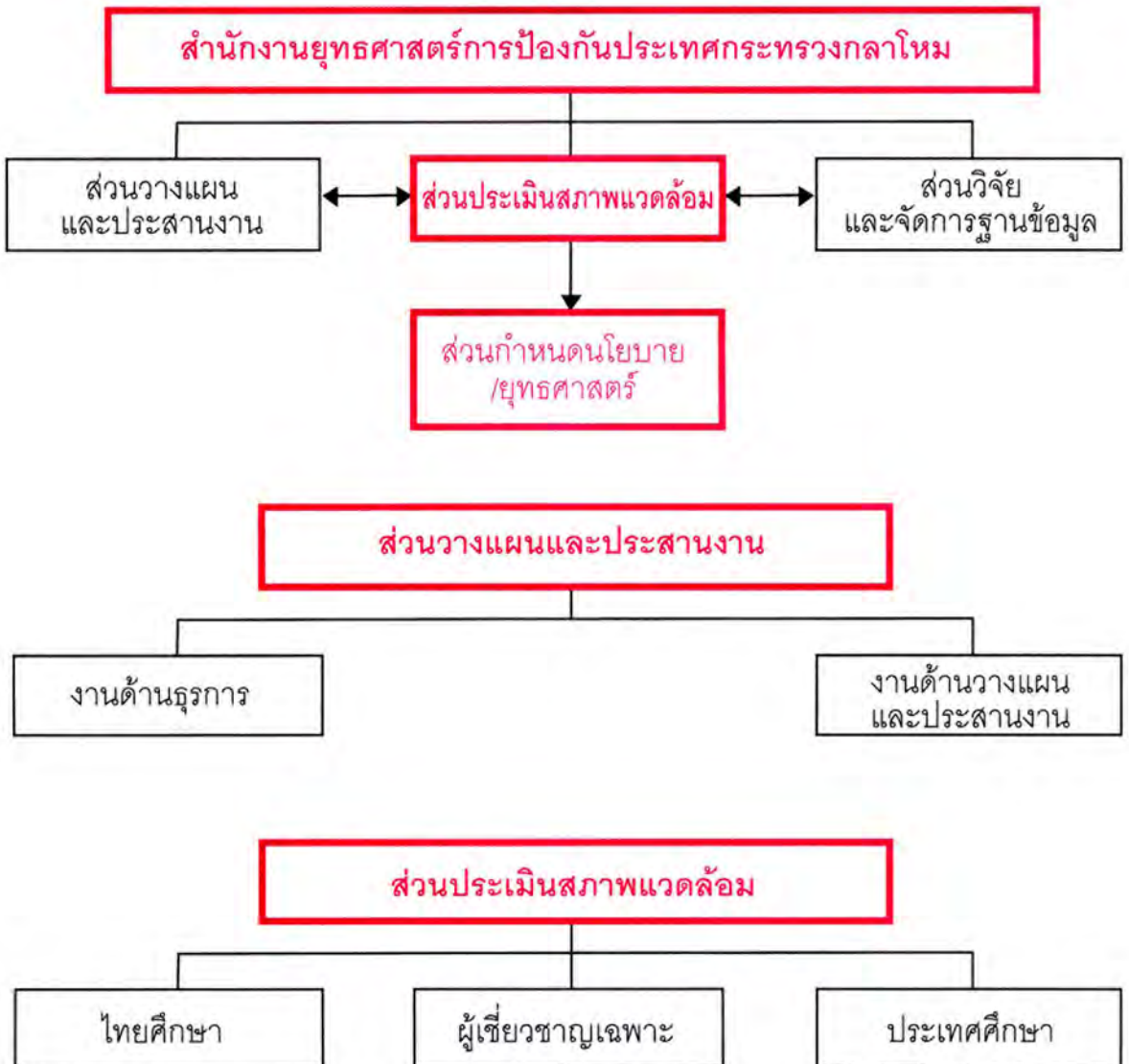
กระทรวงกลาโหม โครงสร้างกองทัพ ชีตความสามารถที่ต้อการ และเสนอแนะการกำหนดเทคโนโลยีสำคัญเพื่อการวิจัยและพัฒนา รวมทั้งจัดลำดับความเร่งด่วนในการผลิตและจัดหาระบบอาวุธยุทโธปกรณ์ต่อรัฐมนตรืว่าการกระทรวงกลาโหม

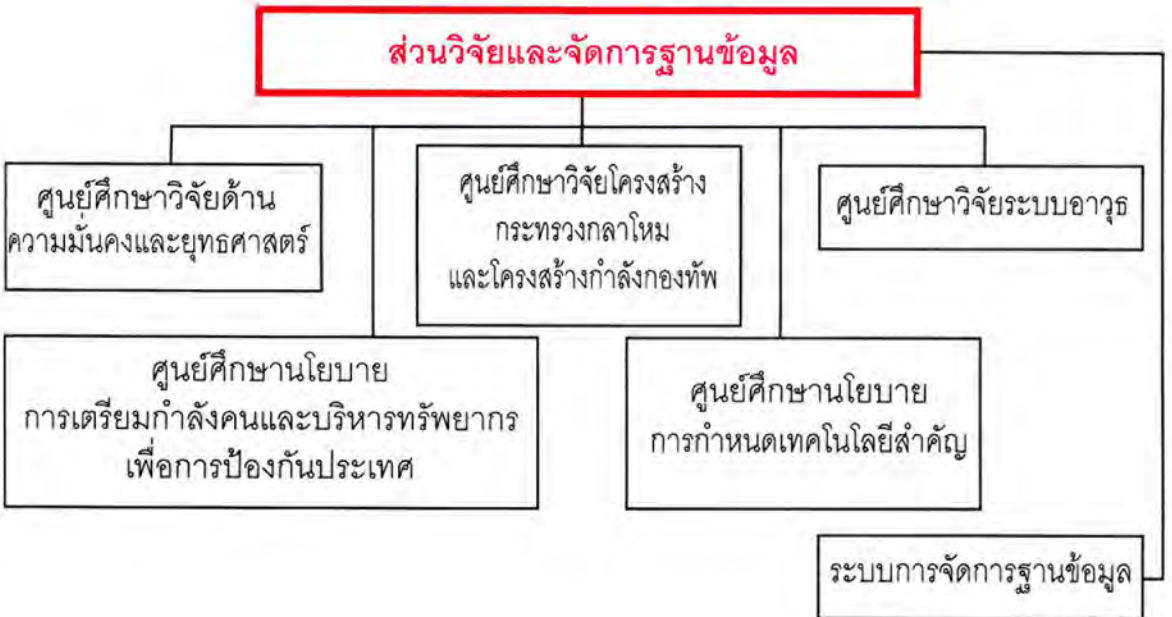
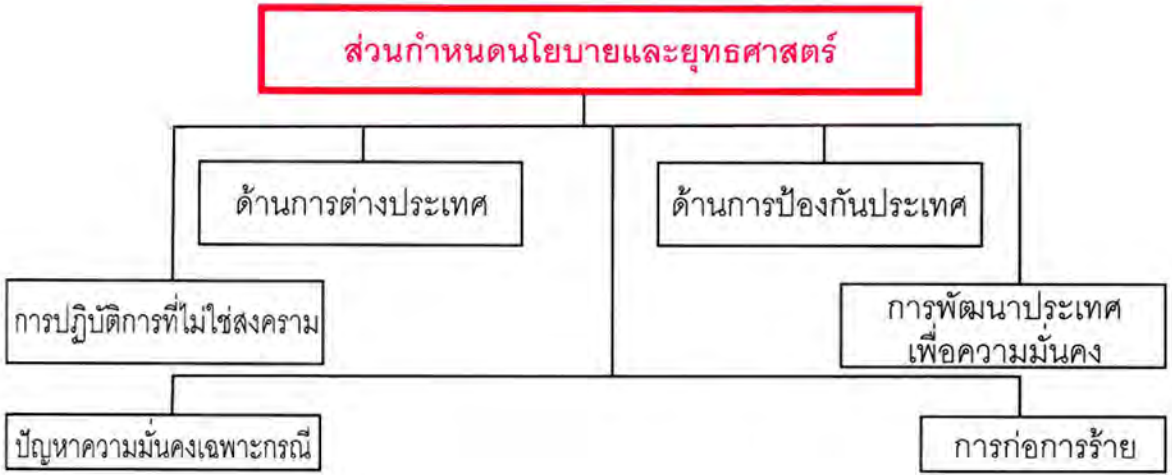
๓.จัดทำเอกสารนโยบายยุทธศาสตร์การ

ป้องกันประเทศประจำปีของกระทรวงกลาโหม เพื่อประกอบการจัดทำงานประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน

โครงสร้างการจัด

๑. ส่วนวางแผนและประสานงาน
๒. ส่วนประเมินสภาพแวดล้อม
๓. ส่วนกำหนดนโยบาย / ยุทธศาสตร์
๔. ส่วนวิจัยและจัดการฐานข้อมูล

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าชุดบทความที่ได้นำเสนอมาอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลา ๓ ปีนี้ คงจะเป็นประโยชน์ต่อชาติบ้านเมืองและแผ่นดินไทยไม่มากนักน้อย และคาดหวังว่าคงจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เป็นนักการทหารหรือผู้ที่

ต้องทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเหล่านี้บ้าง สุดท้ายต้องขอขอบคุณทุกท่านที่ได้มีส่วนช่วยเหลือทั้งทางตรงและทางอ้อมในการจัดทำชุดบทความนี้ให้ปรากฏขึ้น เพื่อถ่ายทอดความคิดสู่ลูกหลานไทยรุ่นต่อไป.....

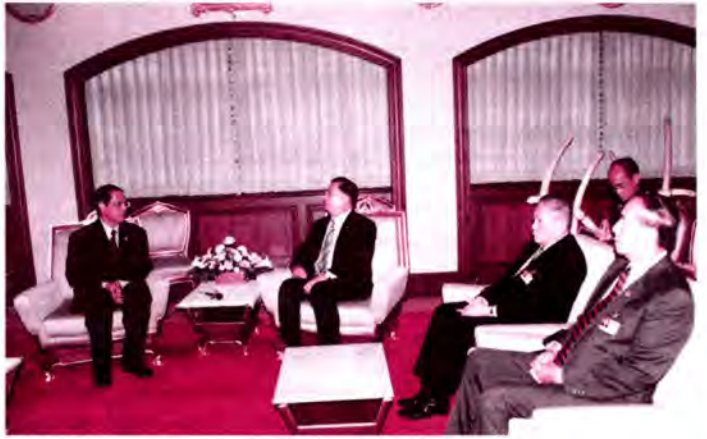
เรื่องของ.....

ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

พลเอก โภาส โพธิ์แพทย์

ผมกำลัง ทำหน้าที่ของ

ที่ปรึกษา ได้ทำหน้าที่นี้มาครบ ๑ ปี เมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๔๕ เลยขอเล่า เรื่องของที่ปรึกษา ที่ปรึกษาที่ว่านี้คือ คณะที่ปรึกษาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ซึ่งมีอยู่ด้วยกันถึง ๖ กลุ่ม ผมทำหน้าที่แล้วได้เลื่อนตำแหน่ง

รวดเร็วมาก เริ่มต้นด้วยการเป็นที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม กลุ่มที่ ๔ พอเป็นได้สัก ๓ เดือน ก็ได้เลื่อนขึ้นเป็นตำแหน่งรองประธานที่ปรึกษาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม กลุ่มที่ ๔ พอต่อมาอีก ๒ - ๓ เดือนมีความจำเป็นต้องตั้งกลุ่มที่ปรึกษาเพิ่มเติม ผมก็ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นประธานที่ปรึกษา กลุ่มที่ ๖ จึงเรียกว่าได้เลื่อนตำแหน่งรวดเร็วมาก

คณะที่ปรึกษาแต่ละกลุ่มนั้นจะมีภารกิจของตัวเองที่จะต้องพิจารณา หรือรับคำสั่งนำเรื่องมาพิจารณาแก้ไขแล้วเสนอแนะ โดยการปฏิบัติงานจะผ่านประธานที่ปรึกษาของรัฐมนตรี

ว่าการกระทรวงกลาโหม คือ ท่านพลเอก พัฒน์ อัครนิบุตร ทุกกลุ่มจะต้องผ่านท่านทั้งสิ้น เมื่อท่านพิจารณาเห็นชอบแล้วจึงจะนำเรียน ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมต่อไป งานของที่ปรึกษาจึงไม่ได้นั่งตบยุงคอยงาน แต่จะมีงานทำตามภารกิจของตน จะมีการประชุมกลุ่มต่างๆ เดือนละ ๒ ครั้ง คือ สัปดาห์เว้นสัปดาห์ และในแต่ละกลุ่มยังจำเป็นต้องตั้งกลุ่มย่อยหรืออนุกรรมการออกไปอีก อนุกรรมการเหล่านี้ก็จำเป็นต้องประชุมหารือ หาข้อมูลกันอีก เพื่อนำเสนอเวลาประชุมกลุ่มของตน ส่วน ฯพณฯ จะมีการประชุมเฉลี่ย เดือนละครั้ง เรียกว่าประชุมเต็มคณะที่ปรึกษา โดย

มี ๗ พบฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง-
กลาโหม เป็นประธานที่ประชุมและ
ก่อนการประชุมเต็มคณะประมาณ ๑
สัปดาห์ ประธานที่ปรึกษา รมว.กท.จะ
เป็นประธานประชุมเฉพาะประธาน และ
รองประธานกลุ่มรองงานต่างๆ ที่จะนำ
เสนอในการประชุมใหญ่เสียก่อน งาน
ที่จะนำเสนอ รมว.กท.จึงถูกกลั่นกรอง
หลายชั้น

งานของที่ปรึกษากลุ่มที่ ๔ ซึ่ง
ผมยังคงดำรงตำแหน่งรองประธานอยู่นั้น
ผมจะไม่นำมาเล่าขานให้ฟัง แต่ผมยัง
คงทำงานอยู่โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับ
ความมั่นคงตามแนวชายแดน ซึ่งจะมา
เกี่ยวข้องกับงานพัฒนาพื้นที่ชายแดน ที่

กลุ่มที่ ๖ กลุ่มที่ผมเป็นประธานฯ ดำเนินการอยู่
เวลากลุ่มที่ ๔ ไปตรวจพื้นที่ชายแดน ผมก็ได้ไปด้วย
เวลากลุ่มที่ ๖ ของผมไปทำงานชายแดนผมก็ต้องไป
ทำที่อ่านในวารสารนี้เป็นประจำคงจะจำคอลัมน์
ที่ผมเขียนเป็นประจำมานานหลายปีแล้ว คือ
คอลัมน์เที่ยวไป กินไป ของผม ผมมาทำงานที่
ปรึกษาคราวนี้เลยได้มีโอกาส เที่ยวไป กินไป
แฝงอยู่ในงานที่ทำด้วย และต้องขอบอกกล่าวเสีย
ก่อนว่า งานที่ปรึกษาที่ผมทำอยู่ถึง ๒ ตำแหน่ง คือ

รองประธานกลุ่มที่ ๔ และประธานกลุ่มที่ ๖ ล้วน
เป็นงานที่ไม่มีผลตอบแทนใดๆ ทั้งสิ้น ไม่มีเงินเดือน
ไม่มีเบี้ยประชุม ไม่มีค่าน้ำมันรถ รวมทั้งต้องสวม
เสื้อสูทไปประชุมต้องจ่ายเองทั้งสิ้น มีอาหารกลางวัน
เลี้ยง ๑ มื้อ แต่ฝ่ายทหารทุกคนก็มาทำด้วย
ความเต็มใจ ได้ทำในสิ่งที่ยามเรารับราชการ
ทำไม่ได้เพราะบอกไปไม่มีใครสนใจ แต่ในฐานะที่
ปรึกษามีโอกาสแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่
ล้วนแต่มีประโยชน์ต่อทางราชการทั้งสิ้น และ

ที่ ๒ “นาย” ของผมมาก่อน ท่านเสียชีวิต เพราะถูกนายสิบสังหาร เพราะความเป็นคนตรงเกินไปของท่าน เมื่อมารับตำแหน่งทั้งๆ ที่ยศต่ำจึงลำบากมาก และมาอยู่ในกองพันที่กล้าฆ่าผู้บังคับกองพันด้วย ท่านที่เสียชีวิตนั้นท่านยศพันเอก คำสั่งย้ายท่านออก แล้วแต่ท่าน

ฝ่ายข้าราชการทหารที่มาเป็นที่ปรึกษานั้นมักจะปลดเกษียณแล้วเป็นส่วนใหญ่

ผมจึงขอเล่าแต่เรื่องของกลุ่มที่ ๖ ซึ่งงานหนึ่งในหน้าที่จะทำให้ต้องเดินทางมากกว่ากลุ่มอื่นๆ งานที่ทำให้เดินทางมากคืองานบรรเทาสาธารณภัย และงานพัฒนาพื้นที่ทุรกันดาร ส่วนงานอื่นๆ ไม่เกี่ยวกับการเดินทางมากนัก

งานบรรเทาสาธารณภัยนั้นผมมีบทเรียนมาตั้งแต่สามสิบกว่าปีมาแล้ว เป็นบทเรียนครั้งแรกของผมเมื่อผมดำรงตำแหน่งผู้บังคับกองพันทหารปืนใหญ่ที่ ๗ ซึ่งมีที่ตั้งปกติอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่ สมัยนั้นทั้งจังหวัดเชียงใหม่มีกำลังรบเพียง ๒ กองพัน คือ ๑ พัน ร. และ ๑ พัน ป. มีเท่านั้น ไม่มีนายพลในเชียงใหม่ และผมเพิ่งจบจากโรงเรียนเสนาธิการทหารบกร้อยเอกได้รับตำแหน่งผู้บังคับกองพันทหารปืนใหญ่ที่ ๗ แทนผู้บังคับกองพันท่านเดิมซึ่งอดีตคือผู้บังคับกองพันทหารปืนใหญ่

รักษาการรอ ผบ. พันคนใหม่คือตัวผมซึ่งยังไม่จบ รร.สธ.ทบ. ที่นำมาเล่าเพราะบทเรียนบทที่หนึ่งเกิดขึ้นนี้ ไฟไหม้ใหญ่ที่ตลาดวโรรส ตลาดที่สำคัญที่สุดของเมืองเชียงใหม่ใหม่ใหม่กันหมดทั้งตลาดเลยทีเดียว ผมได้รับการขอร้องให้นำกำลังออกไปช่วยประชาชนโดยด่วน ก็สั่งการให้เอารถออกบรรทุกทหารไปขนเครื่องมือที่คิดว่าจะช่วยในการดับเพลิงได้เอาไปเอาเบียร์เลี้ยงทหารที่จะออกฝึกออกไปด้วย เพื่อทดลองจ่ายเป็นค่าอาหารให้แก่กำลังพลที่ออกปฏิบัติการช่วยหาอาหารให้ผู้ประสบภัยได้กินช่วยซ่อมแซมหาที่พักชั่วคราวให้ราษฎรที่เดือดร้อนไม่มีที่อยู่ เพราะไฟไหม้หมดแล้ว อีกหลายๆ อย่างที่ได้ทำลงไปโดยหาเงิน หาน้ำมัน หาของอะไรได้ที่ไหนก็เอามาใช้ก่อน โดยไม่รู้อะไรจะเบิกกลับคืนมาไม่ได้เลย เมื่อไฟหยุดไหม้แล้วนำกำลังกลับที่ตั้งปกติแล้ว วันต่อมาก็รายงานที่กองพันจำเป็นต้องใช้จ่ายไป หน่วยเหนือคือกรมผสม (สมัย

นั้นจัดกำลังเป็นกรมผสม) ก็รายงานต่อไปยังกองพล
กองทัพตามลำดับ คำตอบที่ลงมาคือไม่มีงบใดที่จะ
จัดสรรให้ได้ กรมจึงตกเป็นของกองพัน หรือ ผบ.พัน

ต่อจากนั้นประมาณสัก ๒๐ ปีเศษ ผมรับ
ตำแหน่งผู้บัญชาการกองบัญชาการช่วยรบที่ ๔ ที่
ตั้งปกติอยู่ ณ อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
คราวนี้ตำแหน่งใหญ่ขึ้นย่อมมีงบรองจ่ายในมือ
มากขึ้น จะหมดมากขึ้น น้ำท่วมใหญ่ภาคใต้ เรา
จะนั่งรอดูราษฎรเดือดร้อนไหวหรือ ทำอะไรได้ทำ
ก่อนเพื่อช่วยให้ประชาชนอยู่รอดจากภัยน้ำท่วม
ใหญ่ และหนักในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชด้วย
คราวนี้โดนเข้าไปหนักเพราะเป็นถึงผู้บัญชาการ
เป็นพลตรี จบงานแล้วตั้งเบิกขึ้นไปไม่ได้กลับลง
มาสักบาทเดียว ทั้งๆ ที่ พ.ร.บ. บัณฑิตสาธารณสุข
ฝ่ายพลเรือนนั้นมี เป็น พ.ร.บ. ปี ๒๕๒๒ กำหนด
ให้หน่วยงานพลเรือน เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด
นายอำเภอ อธิบดีหลายกรม คือหน่วยปฏิบัติ
แต่ทหารเป็นหน่วยสนับสนุน ดังนั้นหน่วยปฏิบัติ
จะสามารถตั้งเงินสำรองราชการได้ โดยมีระเบียบ
ของกระทรวงการคลังกำหนดเอาไว้ให้ เช่น นายก
รัฐมนตรีมีสิทธิ์สั่งจ่ายเงินสำรองราชการได้ถึง
๑๐๐ ล้านบาท ผู้ว่าราชการจังหวัด ๕ ล้านบาท
นายอำเภอ ๕ แสนบาท เงินบนนี้หากไม่มีเรื่อง
เอาออกมาใช้ไม่ได้ ถึงสิ้นปีงบประมาณเหลือต้อง

นำส่งคืน แต่ปรากฏว่าหน่วยทหารไม่มีอำนาจใช้แม้แต่บาทเดียว เพราะเป็นหน่วยสนับสนุน ไม่ใช่หน่วยปฏิบัติต่างๆ ที่ยกพลโยธาออกไปช่วยราษฎรที่ได้รับภัยพิบัติจาก อุทกภัย วาตภัย สารพัดภัย ต้องเบิกผ่านหัวหน้าหน่วยราชการที่ถึงอบนี้ อยู่เช่น นายอำเภอ ผู้ว่า เป็นต้น และพอเบิกขึ้นไปจริงๆ ก็จะพบว่างบนี้เขาก็ส่งจ่ายไปหมดแล้ว เช่น ทินครศรีธรรมราช เป็นต้น พอหน่วยผมเบิกทดแทนขึ้นไปเขาก็บอกว่าหมดแล้ว งบในอำนาจผู้ว่า ๕ ล้าน ไม่มีแล้ว กรมก็ตกกับ ผบ.หน่วยทหารคือตัวผมที่จะต้องหาเงิน หาน้ำมัน สารพัดหามาชดเชย ที่เรานำใหญ่ไปแจกจ่ายช่วยเหลือประชาชนที่เล่ามานี้คือบทเรียนที่ผมได้ประสบมาด้วยตนเองในฐานะผู้บังคับหน่วย ซึ่งเป็นมาตั้งแต่ผู้บังคับกองพัน ผู้บัญชาการ รองแม่ทัพ และปฏิบัติหน้าที่แม่ทัพภาค ที่ ๔ ส่วนหน้าในพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ล้วนแต่มีบทเรียนในเรื่อง

ทำก่อน เบิกทีหลัง แต่ไม่ได้มาแล้ว

ดังนั้นเมื่อเป็นที่ปรึกษาและยังแถมด้วยการเป็นประธานกลุ่ม หน้าที่หนึ่งคือบรรเทาสาธารณภัยเป็นได้ไม่กี่วัน คลังแสงระเบิดที่ปากช่อง ในกลุ่มที่ ๖ มีมูลนิธิมาร่วมงานด้วยมากถึง ๔๗ มูลนิธิ มูลนิธิที่อยู่ใกล้ตำบลระเบิด ๖ มูลนิธิ

ได้รุดไปช่วยเหลือทันที ไปกัน ๖ มูลนิธิ ในเวลาหลังจากระเบิดเพียง ๓ ชั่วโมง มีรถ มีอาหาร มีเครื่องมือซ่อมแซมบ้านช่องไปพร้อม ปรากฏว่าโดนสื่อมวลชนที่ไม่รู้เรื่องเล่นงานเอาอีก บอกว่าทหารจนมากถึงขั้นต้องใช้รถของมูลนิธิชนวัดถูระเบิดจากคลังที่ไม่ได้ระเบิด ก็ไม่มาถามสักคำ จะได้อธิบายให้ทราบว่ารถของมูลนิธิในเครื่องสว่างที่ไปช่วยชนนั้น ผมส่งไปเองทำไมจะช่วยชนไม่ได้เล่า

การแก้ไข คือต้องแก้ไขร่วมกับหลายหน่วยงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ซึ่งกรรมนี้ต่อไปจะแตกออกเป็น ๓ กรม คือ กรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครอง (คุม อบต.) และกรมบรรเทาสาธารณภัย ทางกระทรวงมหาดไทย ก็ดีเยี่ยมส่งระดับรองอธิบดี มาประชุมร่วมแก้ไข และเข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้นกับฝ่ายทหาร เพราะใครเถียงผมไม่ได้ ผมประสบ

กับปัญหาด้วยตนเองและเป็นครั้งใหญ่ๆ ถึง ๒ ครั้ง ที่ย่อยๆ ไม่นับหน่วยราชการที่มาร่วมประชุมแก้ไขร่วมกัน จึงเห็นชอบในการที่จะแก้ พ.ร.บ. สาธารณภัยฝ่ายพลเรือนให้หน่วยทหารเป็นหน่วยปฏิบัติ โดยเรื่องนี้จะต้องเข้าสู่การพิจารณาของสภาฯ ซึ่งเชื่อว่าไม่มีปัญหา (กำหนดเข้าสภาในมีนาคม ๒๕๔๕) เพราะขอแก้ทีเดียวเท่านั้น แต่เมื่อแก้ไขให้ทหารเป็นหน่วยปฏิบัติแล้ว ทางเราได้แก้ กองทัพ สนผ.กท. และ สง.ป.กท. จะต้องพิจารณาเสนอกระทรวงการคลังขอให้พิจารณากำหนดงบประมาณราชการให้ฝ่ายทหารมีงบนี้ มีอำนาจสั่งจ่ายได้ เช่น รมว.กท. ๑๐๐ ล้านบาท ผบ.ทหารสูงสุด ๕๐ ล้านบาท เป็นต้น

ที่ผมนำมาเล่านี้เป็นตัวอย่างหนึ่งของคณะที่ปรึกษากลุ่มที่ ๒ ที่ได้ทำงานไปแล้ว กว่าจะประชุมตกลงแก้ไขได้ใช้เวลามาก เพราะที่ประชุมขาดประสบการณ์ไม่เคยทราบมาก่อนว่าหน่วยทหารมีปัญหาเหล่านี้อยู่ด้วย จึงปล่อยให้เขาใช้ฟรีๆ มาหลายสิบปีเต็มที

เรื่องอื่นๆ ที่แก้ไขไปแล้วก็มีอีกหลายเรื่อง เช่น การตั้งกรรมการบรรเทาสาธารณภัยของกระทรวงกลาโหม การตั้งศูนย์บรรเทาสาธารณภัยของกระทรวงกลาโหมของเดิมก็มีแต่ไม่สอดคล้องกับแผนบรรเทาสาธารณภัยที่เสนอไปใหม่ จึงต้อง

แก้ไขให้สอดคล้องกัน

ที่นำมาเรื่องสนุกๆ การบรรเทาสาธารณภัยนั้นไม่มีภัยก็ไปบรรเทาได้ เพราะกลุ่มที่ ๒ ของผมมีมูลนิธิที่เขามีสตางค์แยะๆ มาช่วยงานมาก ไม่มีภัยเราก็ออกช่วยได้ เช่น ไปช่วยบรรเทาความขาดแคลนเครื่องกันหนาว ขาดแคลนอุปกรณ์การศึกษา ทุนการศึกษา แพทย์ที่จะไปรักษาในพื้นที่ทุรกันดาร เป็นต้น เราก็จัดกลุ่มปฏิบัติงานเคลื่อนที่ขึ้นมา ซึ่งหากไปเจอนายทุนดีๆ มีสตางค์แยะๆ เข้า จะสนุกสนานมาก เรานำแพทย์ นำสิ่งของ นำทุนการศึกษา ไปแจกที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดน่าน จังหวัดเลย (ไป ๒ ครั้ง) จังหวัดตราด จังหวัดราชบุรี จังหวัดเชียงรายฯ แต่ที่สนุกที่สุดคือตอนไปที่อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยมีสมาคมศิษย์เก่าเซนต์คาเบรียลกับมูลนิธิเซนต์คาเบรียลเป็นนายทุนใหญ่ โดยร่วมกับฝ่ายทหารทางเราก็ขอบริจาคจากผู้ใหญ่ในกองทัพ จากที่ปรึกษาฝ่ายพลเรือนในกลุ่มของเราที่มีสตางค์แยะบ้าง และเราจัดหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ของทหารไปร่วมด้วยกับแพทย์ที่เป็นศิษย์เก่าเซนต์คาเบรียล แพทย์ทหารของเรานั้นเป็นที่ปรึกษาของกลุ่มด้วยมียศถึงพลตรีหญิง (น่าขอให้ พลโท เพราะทำงานเข้มแข็งมาก) ไปครั้งแรกนี้ทางเซนต์คาเบรียลจัดเสร็จเราไปแต่คน สิ่งของและเครื่องมือ ไปครั้งที่ ๒ ไปราชบุรี ทหาร

จัดรถทหารให้ด้วยจึงสะดวกมากขึ้น

การไปแจกที่อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยนั้น จะต้องแจกที่อำเภอภูเรือ ในวันกลับด้วย ดังนั้นจึงจัดที่พักจาก บ้านพักของศิษย์เก่าเซนต์คาเบรียลที่เป็นผู้ใหญ่และมีฐานะดี แต่ทางศิษย์เก่าเซนต์คาเบรียลเขาให้สมาชิกของเขาไปเที่ยวด้วยได้ จึงไปกันมากและเขามิงบเลี้ยงกันไม่อันซึ่งส่วนมากศิษย์เก่าในพื้นที่เขาจะจัดเลี้ยงให้ชนิดไม่อัน กินกันจุทั้ง ๓ มื้อเลยทีเดียว การไปเชียงคานนั้นจะต้องเข้าพักที่อำเภอภูเรือซึ่งอยู่กันคนละทิศห่างกันร่วม ๑๐๐ กม. รถออกจากโรงเรียนเซนต์คาเบรียลตอนค่ำ เขาจัดรถตู้ให้ผม ๑ คัน และยังมีรถตู้ของฝ่ายแพทย์ทหารอีก รถชนของอีกต่างหากจึงสนุกตั้งแต่ออกเดินทางเดินทางกันตลอดคืน หลงทางก็มีคือตอนเข้าชัยภูมิผมเองนั่งรถตู้หลับๆ ตื่นๆ มองเห็นแต่หัวคนขับเวลาผมเดินทางท่องเที่ยวผมไปรถแกง ขับเองจึงสำรวจเส้นทางได้เต็มที่ แต่ไปรถตู้แถมกลางคืนด้วยเห็นแต่หัวคนขับแนะทางให้ไม่ได้ รถไปวนหลงในชัยภูมิอยู่น้อยจึงออกไปได้ ไปเข้าเอาที่อำเภอวังสะพุง เขาก็ให้พักล้างหน้าล้างตากันที่คลินิกซึ่งใหญ่โตมากของนายแพทย์ที่เป็นศิษย์เก่า เขาก็จัดอาหารรับรองอย่างดีสารพัดของอร่อย

ของวังสะพุงยามเช้าสรรหามาหมด ไก่ย่าง วังสะพุงก็มีชื่อ ไฉก ปาท่องโก๋ ข้าวต้มหมูร้อนใน ก๋วยจั๊บ อาหารอร่อยๆ ทั้งสิ้น อิ่มแล้วเขายังให้เวลาเดินเที่ยวได้ ผมต้องดันดันไปหลายแห่งร้านอาหารที่เขาจัดมารับรองจนได้มาหลายร้าน ส่วนใหญ่สั่งไปจากร้านแผงลอยในตลาดสดซึ่งอยู่ใกล้ๆ คลินิกของคุณหมอนั่นเอง

อิ่มแล้ว สดชื่นกันดีแล้ว พาออกเที่ยวตัดออกไปอุดรธานี ไปหนองคาย มีศิษย์เก่าอีก คราวนี้เป็นผู้ว่าฯ หรือผู้ว่าฯ เพื่อนศิษย์เก่าผมก็ชักไม่แน่ใจ แต่ผู้ว่าฯก็ใช้สิทธิพิเศษพาไปซื้อของที่ร้านปลอดภาษีฝั่งลาวได้ ช่วยให้หมดเงินได้อีกหลายสตางค์ แต่ไม่กล้าพาไปเที่ยวตลาดอินโดจีนที่ริมโขงบอกว่ากลัวคุณกำลังพลยากจะเที่ยวกันเพลิน

จากหนองคายพากลับย้อนมาทางอุดรธานีแวะกินอาหารกลางวันแบบบุฟเฟต์ที่ห้องอาหารของสนามบินอุดรธานีที่อยู่ระหว่างทาง พาไปซื้อ

ผ้าไหม ผ้าฝ้ายพื้นเมืองจากนั้นก็ตัดกลับไปวังสระปทุม ไปจังหวัดเลยถึงเลยยังไม่พาไปที่พักพาซื้อผ้ากันอีก คินนั้นนอนที่อำเภอภูเรือที่ห่างออกไปจากตัว จังหวัดประมาณ ๔๕ กม. บ้านหลังใหญ่ที่จัด ให้ฝ่ายทหารนอนนั้นมีห้องน้ำเพียง ๒ ห้อง คือชั้น บน นอนกันประมาณ ๑๕ คน มี ๑ ห้อง ชั้นล่าง นอนกันอีก ๕ คน มีห้องน้ำอีก ๑ ห้อง ส่วนผม และภริยาเขาจัดให้นอนห้องพิเศษ ๒ คน นอกนั้น นายพัน นายพล คุณจำ นอนเรียงกันเป็นแถวเลย ที่เดียว สนุกคือเรื่องศึกชิงห้องน้ำ เพราะ ๑๕ ต่อ ๑ แม้จะลงไปใช้ข้างล่างด้วยก็ยังแย่ คนที่แย่ที่สุดคือ ผมเอง เพราะผมนอนหลับยากตื่นไว ตามประสา คนสูงอายุ นอนติดห้องน้ำเมื่อเขาทยอยกันเข้า ห้องน้ำทั้งคืนเขาตึงซึกโครกกันที ผมก็ต้องตื่นที หนึ่ง และทุกคนสนุกและก็ลืมหืมว่าผมนอนอยู่ ข้างๆ ห้องน้ำจึงคุยกันเต็มที่ ยิ่งแม่สาวๆ (คงจะวัย เกิน ๔๐) คุยกันใจจรั่มตีนึก “นี่เธอ น้ำหยุดไหล

แล้ว ฉันยังแก้ผ้าอยู่เลย” หากรู้ว่า ประตูด้านหนึ่งของห้องน้ำ (ประตูเข้า - ออกมี ๒ ทาง) ด้านที่เปิดมายัง ห้องนอนผมนั้น “ลือคไม่ได้”

ตอนเช้าวันรุ่งขึ้นหลังอาหารเช้าก็ เดินทางไปยังอำเภอเชียงคาน มีโรงเรียน ในเครือของเซนต์คาเบรียลอยู่กันกลาง

ป่าเลยทีเดียว แจกของแจกทุนการศึกษา แพทย์ก็ รักษาตรวจคนไข้อาการมากก็หาทางส่งผู้ป่วยต่อให้ แถมแผนอาหารตรงข้ามโรงเรียนมีของอร่อย ชาวบ้านให้ผมกินฟรี คือ หนอนต้นกล้วย แบบ หนอนไม้ไผ่ อร่อยมาก อร่อยจนต้องให้เขาช่วยซื้อ ให้จะเอาไปแจกกันกิน

อาหารกลางวันที่จัดเลี้ยงเป็นอาหารปลา จากลุ่มน้ำโขงทั้งสิ้น จบแล้วบางคนก็กลับ บางคน หรือบางคนก็พากันไปแก่งคุดคู้ แก่งกลางน้ำโขง ที่อยู่ในเขตอำเภอเชียงคานนี้ น้ำกำลังเซาะให้ตลิ่ง พังหายไป หากไม่แก้ไขไม่ชำแก่งคุดคู้ทั้งแก่งจะ กลายเป็นของลาว ริมโขงมีร้านอาหารและของขาย แยะมีร้านของโครงการแม่บ้าน มุงหลังคาจากยาว ไปตามลำน้ำโขงอาหารอร่อยมากและราคาถูก เช่น ส้มตำ ไก่ย่าง กุ้งทอด ปลาทอด ลาบหมู ลาบเนื้อ ต้มยำ สั่งมากินกันเป็นรอบเย็น อร่อยและถูก

จบแล้วก็กลับยังอำเภอภูเรือเขายังมีอาหาร

จัดเลี้ยงอีกแต่ยอมแพ้ เพราะปลาใน
แม่น้ำโขงวายกันเต็มท้อง

วันสุดท้าย ก็กลับทางอำเภอ
หล่มเก่า และมีรายการแจกของอีก แต่เช้า
วันนี้ไม่มีการตรวจรักษาของแพทย์ แจก
ของอย่างเดียว ของที่แจกส่วนใหญ่เป็น
ของฝ่ายทหารนำไป ส่วนของเซนต์คา-
เบรียล ยังคงแจกทุนการศึกษาและ
อุปกรณ์การเรียนชาวบ้านมากันแยะ
เรามีของแจกเด็กแยะด้วยเห็นเด็กแล้ว
น่ารักจริงๆ

เป็นการไปแจกของครั้งแรกใน
งานของกลุ่มที่ปรึกษากลุ่มที่ ๖ โดยร่วม
กับสมาคมศิษย์เก่าเซนต์คาเบรียล ต่อ
จากนั้นก็ไปกันทุกเดือน บางเดือนก็ ๒ ครั้ง

โดยร่วมกับสมาคมต่างๆ หรือ มูลนิธิ หรือ คหบดี
ของจังหวัดนั้น เช่น จังหวัดตราด ไปแจกตาม
โรงเรียนแนวชายแดน ซึ่งถือเป็นนโยบายที่จะมุ่ง
ไปยังชายแดน ซึ่งได้วางแผนไว้แล้วว่าหากหาทุนได้
หานายทุนได้เราจะเริ่มทำการฝึกเยาวชนชายแดน
ด้านกัญยาเสพติด โดยฝึกที่ชายแดนในพื้นที่ ๓ วัน
แล้วนำมาฝึกที่โรงเรียนนายร้อย จปร. อีก ๒ วัน
(ผมเคยทำมาแล้วสมัยรับราชการ) เยาวชนจะ
เกิดความกระตือรือร้น อยากรับอาหาร อยากร

เป็นนักเรียนนายร้อย และกลับไปยังจะไปช่วย
อบรมให้พ่อแม่เลิกสูบ เลิกกินยาบ้าด้วยซ้ำไป
ผมไปปฏิบัติภารกิจที่อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราช-
บุรี ชาวบ้านบอกว่าตั้งแต่พวกก๊อตอาร์มมีบุกมา
ยึดโรงพยาบาล เลิกไปตั้งนานแล้ว ทางกรมไปประ-
กาศว่าปลอดภัย นักท่องเที่ยวเลยหายไปให้ผม
ช่วยประกาศให้ที กลับมาก็พอดีโดนทวงถาม
ถึงต้นฉบับของหลักเมืองฉบับพิเศษ เลยขอเขียน
เรื่องของที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ตรุษสงกรานต์วันขึ้นปีใหม่ของไทย

พลเอก สายหยุด เกิดผล

ใเดือนเมษายนนอกจากจะเป็นเดือนครบรอบวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงกลาโหมและส่วนราชการต่างๆ อีกหลายกระทรวง ทบวง กรม อันเป็นผลจากคำสั่งของทางราชการที่ประกาศจัดตั้งในเดือนเมษายน ซึ่งเป็นเดือนต้นปีของไทย

วันตรุษสงกรานต์อันเป็นวันขึ้นปีใหม่ของไทยก็อยู่ในเดือนนี้ ประมาณวันที่ ๑๓ เมษายน

ของทุกปี ดังนั้นจึงเห็นควรที่จะได้ทบทวนความเป็นมา และทำความเข้าใจในความหมายของคำว่า “ตรุษสงกรานต์” เพื่อรักษาวัฒนธรรมอันดีงามของไทยเราไว้

ตรุษ แปลว่า ตัดหรือขาด คือตัดปี ขาดปี หรือสิ้นปี หมายถึงวันสิ้นปีที่ผ่านมาไปแล้ว ตรุษเป็นพิธีแสดงความยินดีที่ได้มีชีวิตผ่านพ้นมาด้วยความสวัสดิ์ในรอบปีหนึ่งๆ เรียกว่า ส่งปีเก่า พิธีตรุษนี้

เป็นพิธีของพวกอินเดียฝ่ายใต้เมื่อพวกทมิฬได้ครองเมืองลังกา ได้เอาพิธีตรุษตามลัทธิศาสนาของตนมาทำเป็นประเพณีบ้านเมือง จึงเป็นเหตุให้มีพิธีตรุษขึ้นในลังกาทวีป ต่อมาเมื่อชาวลังกานับถือพระพุทธศาสนาได้เป็นใหญ่ขึ้นในเมืองลังกา ได้คิดเปลี่ยนแปลงแก้ไขพิธีตรุษให้มาเป็นพิธีทางคติพระพุทธศาสนา คือเมื่อถึงวันตรุษเขาก็จัดเครื่องสักการบูชาพระรัตนตรัย เป็นนักขัตฤกษ์ใหญ่นิมนต์พระสงฆ์มาสวด ๓ วัน คือ วันแรม ๑๔ ค่ำ ๑๕ ค่ำ, เดือน ๔, ขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๕ เพื่อขอพรให้บ้านเมืองอยู่เย็นเป็นสุข คำสวดทั้งหมดเป็นภาษาลังกา ไทยเราได้ตำราตรุษที่ชาวลังกาคิดแก้ไขนั้นมาทำตาม พิธีตรุษจึงมีขึ้นในเมืองไทย การที่ไทยได้แบบแผนพิธีตรุษจากลังกาอย่างไรวินิจฉัยสมเด็จกรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงวินิจฉัยว่า อาจมาได้ด้วยเหตุ ๓ ประการ คือ

ประการที่ ๑ อาจได้หนังสือตำรา มา ซึ่งเป็นภาษาสิงหลและจารลงใบลานด้วยอักษรสิงหลแล้วแปลออกเป็นภาษาไทย

ประการที่ ๒ อาจมีพระเถระชาวลังกา ซึ่งเป็นผู้ชำนาญการพิธีตรุษเข้ามาในเมืองไทย มาบอกเล่าและสอนให้ทำพิธีตรุษ

ประการที่ ๓ อาจมีพระสงฆ์ไทยได้ไปเห็นชาวลังกาทำพิธีตรุษและมีโอกาสศึกษาวิธีทำพิธีตรุษนั้นจนสามารถทำได้ แล้วเอาตำราเข้ามาเมืองไทย

ในเหตุ ๓ ประการนี้ สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพทรงวินิจฉัยว่า ประการที่ ๓ คือที่พระสงฆ์ไทยไปได้ความรู้และเอาตำราพิธีตรุษมาจากลังกานั้น น่าจะถูกต้องกว่าประการอื่น เพราะมีเรื่องพงศาวดารประกอบเป็นหลักฐาน ฉะนั้นจึงเป็นอันได้ความว่าการทำบุญในวันตรุษ เป็น

การทำของคนที่นับถือพระพุทธศาสนา มาแต่ก่อนประกอบการทำขึ้น

เมื่อครั้งกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี ก็ปรากฏมีพิธีนี้ขึ้นแล้ว ดังปรากฏตามที่นางนพมาศพระสนมเอกของพระร่วงกรุงสุโขทัย กล่าวไว้เกี่ยวกับพิธีนี้ว่า “...ครั้นเดือน ๔ ถึงการพระราชพิธีสัมพัจฉรฉินท์ โลกสมมติเรียกว่า ตรุษฝ่ายพุทธศาสน์ ชาวพนักงานก็ตั้งบาตรน้ำ บาตรทราย จับด้ายมงคลสูตรใส่ลู่ไว้ในโรงราชพิธีทั้งสี่ทิศพระนคร และในพระราชนิเวศน์ จึงอัญเชิญพระพุทธปฏิมากรมาประดิษฐาน อาราธนาพระมหาเถระนฤเถระ ผลัดเปลี่ยนกันมาจำเจริญพระปริตรในโรงราชพิธีทุกตำบลสิ้นทิวาราตรีสามวาระ และด้ายมงคลสูตรนั้น ชาวพนักงานแจกในพระบรมวงศานุวงศ์ทั้งฝ่ายหน้าฝ่ายใน เมื่อวันพระมหาเถระเจ้าจำเจริญพระอาฏานาภิยสุตรในราตรี เหล่าทหารยิงปืนใหญ่รอบพระนคร ฝ่ายพราหมณาจารย์ประชุมกันผูกพรต กระทำการพระราชพิธีในเทวสถานหลวง ตั้งเครื่องพลีกรรมสังเวทรวงพระเทวรูปทั้งหมด มีพระบรมเศวตเป็นต้น แล้วก็เปลี่ยนเวรกันอ่านอาคมในทิวาราตรีทั้งสาม...ครั้นเพลาค่ำสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็เสด็จยังหน้าพระลาน โรงราชพิธีสว่างไปด้วยแสงโคมประทีป ชาวลาทรงสถิตในมวกฝักตัดพิดานผ้าขาว เป็นพระที่นั่งแล้วก็สมทานศีล ๕ ทรงสดับฟังพระมหาเถระเจ้าจำเจริญพระรัตนสูตรและพระอาฏานาภิยสุตรโดยสังเขป...ครั้นวันรุ่งขึ้นเป็นวันสิ้นปี ก็ทรงปรนนิบัติพระมหาเถระเจ้าด้วยของคาวหวาน อันประณีต ถวายไตรจีวรบริวารสมณะสิ้นทุกพระองค์ แล้วก็ตั้งกระบวนแห่เป็นปัญญาพหูหะ...อาราธนาพระมหาเถระเจ้าทั้งหลาย ขึ้นสถิตยานราชรถและรถประเทียบเรียบ

เรียกกระบวนหน้านั้นเป็นห้ากระบวน ประน้ำพระพุทธมนต์ และโรยทรายรอบพระราชานิเวศน์นั้น กระบวนหนึ่ง รอบพระนครตามท้องสถลมารคนั้นสี่กระบวน ดูเป็นสง่างามยิ่งนัก เหล่านักเลงก็เล่นมหรสพเอิกเกริกสมโภชบ้านเมืองเป็นการนักขัตฤกษ์ บรรดานิกรประชาราษฎร์ชายหญิงก็แต่งตัวนุ่งห่มประดับกายโอโถง พวกกันมาเที่ยวดูแห่ ดูงานนมัสการพระในวันสิ้นปีและขึ้นปีใหม่ และหมู่พระสนมกำนัลนางในทั้งหลาย ก็ประดับกายด้วยเครื่องสรรพภรณ์ ตามเสด็จพระร่วงเจ้าออกทางท้องฉนวนวัดหน้าพระธาตุ ถวายข้าวบิณฑิ์ บูชา

พระรัตนตรัย แล้วประโคมดุริยางค์ดนตรีขับร้อง ฟ้อนรำสมโภชพระพุทธปฏิมากรโดยนियมดังนี้...”

พูดถึงพิธีต่างๆ ที่เนื่องด้วยพระพุทธศาสนาแล้ว พิธีตรุษอยู่ข้างจะเรื่องมากกว่าทุกพิธี ตามที่ปรากฏมาแต่เก่าก่อน เช่น นิมนต์พระสงฆ์มาสวดอาฏานาฎิยสูตรตลอดคืนยังรุ่งในพระบรมมหาราชวัง และผู้ที่เข้าอยู่ในพิธีนี้ต้องสวมมงคลพิสมรและถือกระบองเพชรการที่มีสวดอาฏานาฎิยสูตรนั้น ประสงค์จะให้เป็นการระงับภัยอันตรายแก่มนุษย์ทั่วพระราชอาณาเขตตามพระบรมพุทธานุญาต การให้สวมมงคลพิสมรและถือกระบองเพชรนั้น เพื่อให้ทราบว่าคุณนั้นเข้าอยู่ในพิธี หรือให้แลเห็นว่าสิ่งอันเป็นมงคล ซึ่งเกิดขึ้นด้วยคุณพระปริตรที่พระสงฆ์สวดนั้นตั้งอยู่ในตัวผู้นั้นแล้ว แต่กลับมี

ผู้เข้าใจกันไปว่าการที่พระสงฆ์สวดอาฏานาฎิยสูตรหรือภาณยักษ์ภาณพระนั้น เป็นการพูดวาดให้ผีตกใจกลัว แล้วยิงปืนกระหน่ำสำหรับให้ผีวิ่ง จนถึงคนแก่คนเฒ่าต้องหาขมกับปูนตั้งไว้ตามข้างที่หลับที่นอนในเรือน สำหรับให้ผีญาติพี่น้องและผีเหย้าผีเรือนที่ตกใจปืน เทียววิ่งจนปากแตกสี่ข้างหักจะได้หนีบทาแล้วทำต้นไม้ผูกของกินเล็กๆ น้อยๆ มีกระบอกเล็กๆ กรอกน้ำแขวนกับกิ่งไม้ผูกไว้ที่บันไดเรือนเรียกว่า “ข้าวผอกกระบอกน้ำ” สำหรับผีที่วิ่งไปมาเหน็ดเหนื่อยเข้าจะได้หนีบทิน ทั้งห้ามไม่ให้ถ่ายอุจจาระ ปัสสาวะลงทางล่อง ด้วยเข้าใจว่า

จะไปเป็ยกเป็อนผีที่วังซูลมุนอยู่ตามใต้ถุน บางทีถึงกับร้องให้สงสารผีที่ตัวรักใคร่ก็มี ในเรื่องสวมนงคลกก็กลับถือกันไปว่า ถ้าไม่สวมนผีจะวิ่งมาโดนหกล้มหกลูกหรือมาหลอกหลอนเอา จะทำให้ป่วยไข้ไปต่างๆ ถือกันมาจนถึงอย่างนี้ จึงว่าพิธีตรุษเรื่องมากกว่าทุกพิธี แต่เดี๋ยวนี้เรื่องมากอย่างนั้นไม่มีแล้ว จะมากอยู่ก็แต่การทำบุญ การสนุกสนานรื่นเริง การพักผ่อน หย่อนใจ ซึ่งยังนิยมกันอยู่จนบัดนี้

สงกรานต์ แปลว่า การย้ายที่เคลื่อนที่ คือ พระอาทิตย์ย่างขึ้นสุราศีใหม่ หมายถึงวันขึ้นปีใหม่ สงกรานต์เป็นพิธีแสดงความยินดีที่ได้มีชีวิตอย่างขึ้นปีใหม่ เรียกว่ารับปีใหม่ ซึ่งตกอยู่ในวันที่ ๑๓, ๑๔, ๑๕ เมษายนทุกปี แต่วันสงกรานต์นั้นคือวันที่ ๑๓ เมษายน เรียกว่า วันมหาสงกรานต์ วันที่ ๑๔ เป็นวันเนา วันที่ ๑๕ เป็นวันเถลิงศก เรื่องของสงกรานต์นี้มีปรากฏในศิลาจารึกที่วัดพระเชตุพนว่า

เศรษฐีคนหนึ่งไม่มีบุตร บ้านอยู่ใกล้กับบ้านนักเลงสุรา นักเลงสุรามีสตรีสองคน มีผิวเนื้อเหมือนทอง วันหนึ่งนักเลงสุรานั้นเข้าไปกล่าวคำหยาบช้ำต่อเศรษฐีๆ จึงถามว่า เหตุใดจึงมาหมั้นประมาทต่อเราผู้มีสมบัติมาก นักเลงสุราจึงตอบว่า ถึงท่านมีสมบัติก็ไม่มีบุตร ตายแล้วสมบัติก็จะสูญเปล่า เรามีบุตรเห็นว่าประเสริฐกว่า ท่านเศรษฐีมีความละอายจึงบวงสรวงพระอาทิตย์พระจันทร์ ตั้งอธิษฐานขอบุตรถึงสามปีก็ได้บุตร อยู่มาถึงวันนักขัตฤกษ์ สงกรานต์พระอาทิตย์ยกขึ้นสุราศีเมษเศรษฐีจึงพาบริวารไปยังต้นไทร อันเป็นที่อยู่แห่งฝูงนกทั้งปวงริมฝั่งน้ำ จึงเอาข้าวสารล้างน้ำเจ็ดครั้งแล้วหุงขึ้นบูชาพระไท่ พระโคมพิณพาทย์ตั้งอธิษฐานขอบุตร พระไท่มีความกรุณาจึงเหาะ

ไปเฝ้าพระอินทร์ พระอินทร์จึงให้ธรรมาบาลเทวบุตรลงมาปฏิสนธิในครรภ์ภรรยาเศรษฐี เมื่อคลอดแล้วจึงให้ชื่อธรรมาบาลกุมาร ปลูกปราสาทเจ็ดชั้นให้อยู่ที่ใต้ต้นไทรริมฝั่งน้ำนั้น กุมารเจริญขึ้นก็รู้ภาษานก แล้วเรียนไตรเทพจบเมื่ออายุได้เจ็ดขวบได้เป็นอาจารย์บอกมงคลการต่างๆ แก่มนุษย์ทั้งปวง

ในขณะนั้นโลกทั้งหลายนับถือท้าวมหาพรหม และกบิลพรหมองค์หนึ่งว่า เป็นผู้แสดงมงคลแก่มนุษย์ทั้งปวง เมื่อกบิลพรหมทราบจึงลงมาถามปัญหาธรรมาบาลกุมารสามข้อ สัญญาไว้ว่า ถ้าแก้ปัญหาได้จะตัดศีรษะบูชา ถ้าแก้ไม่ได้จะตัดศีรษะธรรมาบาลกุมารเสีย ปัญหาที่ถามว่า ข้อ ๑. เช้าราศีอยู่แห่งใด ข้อ ๒. เที่ยงราศีอยู่แห่งใด ข้อ ๓. ค่ำราศีอยู่แห่งใด ธรรมาบาลขอผัดเจ็ดวัน

ครั้นล่วงไปได้หกวันธรรมาบาลกุมารก็ยังไม่เห็น จึงนึกว่าพรุ่งนี้จะตายด้วยอาญาท้าว กบิลพรหมไม่ต้องการ จำจะหนีไปซุกซ่อนตายเสียดีกว่า จึงจากปราสาทไปนอนอยู่ใต้ต้นตาลสองต้น มีนกอินทรีสองตัวผัวเมีย ทำรังอาศัยอยู่บนต้นตาลนั้น ครั้นเวลาค่ำนางนกอินทรีจึงถามสามีว่า พรุ่งนี้จะได้อาหารแห่งใด สามีบอกว่าจะ

ได้กินศพรหมบาลกุมาร ซึ่งทำวกบิลพรหมจะฆ่าเสีย เพราะทนายปัญหาไม่ออก นางนกกถามว่าปัญหานั้นอย่างไร สามีจึงบอกว่าปัญหาคือเข้าราศีอยู่แห่งใด เทียงราศีอยู่แห่งใด คำราศีอยู่แห่งใด นางนกกถามว่าจะแก้อย่างไร

สามีบอกว่า เข้าราศีอยู่หน้า มนุษย์ทั้งหลายจึงเอาน้ำล้างหน้า เวลาเทียงราศีอยู่อก มนุษย์ทั้งหลายจึงเอาเครื่องหอมประพรหมที่อก เวลาคำราศีอยู่เท่ามนุษย์ทั้งหลายจึงเอาน้ำล้างเท้า

ธรรมบาลกุมารได้ยินดังนั้นก็กลับไปปราสาท ครั้นรุ่งขึ้นทำวกบิลพรหมมาถามปัญหา ธรรมบาลกุมารก็แก้ตามที่ได้ยินมา ทำวกบิลพรหมจึงตรัสเรียกเทพธิดาทั้งเจ็ดอันเป็นบริจาริกาพระอินทร์มาพร้อมกัน แล้วบอกว่า เราจะตัดศีรษะบูชาธรรมบาลกุมาร ศีรษะของเราถ้าจะต้องไถ่บนแผ่นดินไฟก็จะไหม้ทั่วโลก ถ้าจะทิ้งขึ้นบนอากาศ ฝนก็จะแล้ง ถ้าจะทิ้งในมหาสมุทร น้ำก็จะแห้ง จึงให้เทพธิดาทั้งเจ็ดนั้นเอาพานมารับศีรษะ แล้วก็ตัดศีรษะส่งให้เทพธิดาผู้ใหญ่ นางจึงเอาพานมารับพระเศียรบิดาไว้ แล้วแห่ทักษิณรอบเขาพระสุเมรุ ๖๐ นาที แล้วก็เชิญประดิษฐานไว้ในมณฑปถ้ำคันธธุลีเขาไกรลาส บูชาด้วยเครื่องพิมพ์ต่างๆ พระเวสสุกรรมกนิษฏิมิตโรแล้วด้วยแก้วเจ็ดประการ ชื่อภควดีให้เป็นที่ประชุมเทวดา เทวดาทั้งปวงก็นำเอาถาดขนาดลงมาล้างในสระอโนดาตเจ็ดครั้ง แล้วแจกกันสังเวททุกๆ พระองค์ ครั้นถึงครบกำหนด ๓๖๕ วัน โลกสมมติว่าปีหนึ่งเป็นสงกรานต์ นางเทพธิดาเจ็ดองค์จึงผลัดเวรกันมาเชิญพระเศียรทำวกบิลพรหมออกแห่ทักษิณเขาพระสุเมรุทุกปี แล้วกลับไปเทวโลกที่จารึกในวัดพระเชตุพนมีใจความดังกล่าวมานี้

ลูกสาวทั้งเจ็ดของท้าวมหาพรหมนั้น

เราสมมติเรียกว่าตัวสงกรานต์ ซึ่งมีชื่อต่างๆ กัน การที่ตัวสงกรานต์มีชื่อต่างๆ กันนั้นเรามีเกณฑ์ดังนี้ ถ้าปีใดวันที่ ๑๓ เมษายน ซึ่งเป็นวันมหาสงกรานต์ตรงกับวันอาทิตย์ ตัวสงกรานต์ชื่อ ทุงษ ตรงกับวันจันทร์ชื่อ ไคราค ตรงกับวันอังคารชื่อ รากษส ตรงกับวันพุธชื่อ มณฑทา ตรงกับวันพฤหัสบดีชื่อ กิรีณี ตรงกับวันศุกร์ชื่อ กิมิทา ตรงกับวันเสาร์ชื่อ มโนพร ถ้าวันมหาสงกรานต์ตรงกับวันอะไร ก็เป็นหน้าที่ของนางที่มีชื่อประจำวันนั้นจะต้องไปทำพิธี เช่นปี ๒๕๔๒ วันที่ ๑๓ เมษายนตรงกับวันพุธ ก็เป็นหน้าที่ของนางมณฑทาเทวี ทัดดอกจำปา เครื่องประดับไพฑูรย์ ภัักษาหารนมเนย อาวุธขวานเข็ม ช้ายไม้เท้า มีลา เป็นพาหนะ

คนแต่ก่อนถือกันนักเรื่องตัวสงกรานต์ เช่นเมื่อจะถึงวันสงกรานต์ถามกันว่า ปีนี้สงกรานต์กินอะไร ถืออะไร หรือมีอาการอย่างไร ผู้ตอบก็บอกไปตามที่ปรากฏในปฏิทิน ถ้าปีใดตัวสงกรานต์กินถั่วกิงงา ก็ว่าปีนี้ข้าวปลาจะบริบูรณ์ ถ้าปีใดกินเลือดก็พากันสิ้นหัวดิกๆ ไป ปากก็บ่นว่า ปีนี้จะติกันหัวร้างข้างแตก ถ้าปีใดถือปืน ก็ว่าปีนั้นฟ้าจะคะนอง ถ้าหลับตา คนมักจะเป็นตาแดงมาก ถือกันดังนี้เป็นต้น

เนื่องจากวันสงกรานต์ ถือเป็นวันเถลิงศกขึ้นปีใหม่ของไทยโบราณ จึงขอเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องวันขึ้นปีใหม่ของไทยไว้ในที่นี้สักเล็กน้อยดังนี้ ปีใหม่เป็นเรื่องของวันเดือนหมุนเวียนมาบรรจบครบรอบ ๓๖๕ วัน หรือ ๑๒ เดือน เราสมมติกันว่าปีหนึ่งหมดไป ขึ้นวันเดือนใหม่ของอีกปีหนึ่ง เราก็เรียกว่าปีใหม่แล้วเปลี่ยนนักษัตรประจำปีใหม่เป็นชวดหรือฉลู หรือขาล หรือเถาะ เป็นต้น และเปลี่ยนพุทธศักราชกันใหม่ การเปลี่ยนพุทธศักราช

ครั้งหนึ่ง นอกจากเราจะนึกถึงเรื่องความแก่ของตัวเราว่าแก่ไปอีกปีหนึ่งแล้ว ยังทำให้เรานึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากันอีกครั้งหนึ่งว่า กาลตั้งแต่พระองค์ดับขันธปรินิพพานมาได้ล่วงไปอีกปีหนึ่ง แล้วทำพระพุทธรูปคุณนั้นให้เป็นอารมณืความจริงสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แม้พระองค์นิพพานไปนานแล้วเรายังไม่วายที่จะนึกถึงท่าน เพื่อให้การรำลึกถึงท่านติดต่ออยู่กับใจเราเสมอ จึงได้จัดปีตั้งแต่พระองค์นิพพานเป็นพุทธศักราช หรือ พ.ศ. ขึ้น ดังที่ใช้กันอยู่ทุกวันนี้ ที่ต้องนึกถึงท่านเสมอก็เพราะท่านทำดีไว้มากมาย ธรรมอันเป็นมรดกที่ท่านมอบไว้แก่เรา ก็เหมาะแก่กาลสมัยไม่เก่าอยู่จนบัดนี้ ใครปฏิบัติตามก็ได้รับผลดี

ตอบ ใครไม่ปฏิบัติตามก็ได้รับผลตรงกันข้าม ดังนี้ เป็นความจริงที่เห็นๆ กันอยู่ เรื่องของปีใหม่นี้ก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับพระพุทธรูปองค์ด้วยดังกล่าวแล้ว

เรื่องปีใหม่นี้เราได้เปลี่ยนกันมาหลายครั้ง ครั้งแรกถึงวันแรม ๑ ค่ำเดือนอ้ายเป็นวันขึ้นปีใหม่ตามคติทางพระพุทธศาสนา ซึ่งถือฤกษ์หมันต์เป็นการเริ่มต้นปี ต่อมาถึงวันขึ้น ๑ ค่ำเดือน ๕ เป็นวันขึ้นปีใหม่ตามคตินพราหฺมณ ภายหลังถึงวันที่ ๑ เมษายน เป็นวันขึ้นปีใหม่เริ่มใช้ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๓๒ ทั้งนี้เพราะทางราชการนิยมใช้สุริยคติ ในบัดนี้เราถึงวันที่ ๑ มกราคม เป็นวันขึ้นปีใหม่ ตามสากลที่ประเทศทั้งหลายใช้อยู่ในบัดนี้ ได้เริ่มใช้ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๘๓ เป็นต้นมา.....

กำเนิด “ก๊กมาดอ (กองกัพพม่า)”

ตอนที่ ๘

พม่าต้องการได้เอกราชอย่างสมบูรณ์ ไม่ต้องการอยู่ในแคว้นหรือจักรภพอังกฤษ
ไม่ต้องการกษัตริย์อังกฤษเป็นประมุขพม่า

แปลและเรียบเรียงโดย พลตรี นิพัทธ์ ทองเล็ก

พมขอ แทรกเกร็ดน่ารู้เกี่ยวกับ กะเหรี่ยงสักเล็กน้อย เพราะในบรรดาชนกลุ่มน้อยด้วยกัน กะเหรี่ยงเป็นชาติพันธุ์ที่มีลักษณะแตกต่างจากชาติพันธุ์อื่นๆ

กะเหรี่ยงเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่อพยพลงมาจากทางตอนใต้ของประเทศจีน ในราวศตวรรษที่ ๖ หรือ ๗ พัฒนาการของกะเหรี่ยงได้รับการหล่อหลอมมาจากพวกมิชชันนารี เมื่อได้รับการอบรมวางรากฐานชีวิตมาจากชาวตะวันตก ความคิด

ความอ่านก็เปลี่ยนไปจากนับถือผีสางเทวดา ค่อยๆ เปลี่ยนหันมานับถือศาสนาคริสต์ จะคิดจะอ่านอะไรก็ดูจะแตกต่างไปจากชนเผ่าพม่าหรือชนเผ่ามอญที่มีศาสนาพุทธเป็นรากฐานชีวิต

ในสมัยพม่าปกครองด้วยระบบกษัตริย์กะเหรี่ยงมีรอยจารึกที่เลวร้ายกับราชวงศ์ของพม่า ผู้นำกะเหรี่ยงเคยรวมตัวกันจัดตั้ง National Karen Association ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๘๘๑ ประมาณ ๑๒๐ ปีมาแล้ว เป็นปีกเป็นแผ่นมีอารยธรรมเป็นของตนเอง เมื่ออังกฤษเข้ามาปกครองพม่าเต็มรูปแบบเห็นความเป็นเอกภาพของกะเหรี่ยง “มิตรภาพ” ระหว่างอังกฤษกับกะเหรี่ยงจึงเป็นเรื่องง่ายดาย

เมื่อพม่ากำลังจะได้เอกราช กะเหรี่ยงจึงไม่ลังเลใจที่จะขอแยกทางกับพม่า และจะขอเป็นอาณานิคมของอังกฤษให้ได้

พม่าเห็นเค้านางของเอกราชอยู่รำไรแต่ก็ยังมีปัญหาใหญ่สำหรับ “ประเทศสหภาพพม่า” ว่า จะยอมเป็นเครือจักรภพอังกฤษหรือไม่? อังกฤษยังคงเดาใจพม่าไม่ออกว่าพม่าจะเอาอย่างไร?

สำหรับบรรดาผู้นำชาวพม่าแล้วแทบจะไม่ต้องคิดเรื่องนี้เลย แต่บรรดาชาวพม่าบางส่วนก็

มีความเห็นกันไปต่างๆ นานา นายพลองซานเผ่าจับตาดูความเคลื่อนไหวของทุกกลุ่มที่ห้องสมุดพลพรรครอจังหวะเสียบเข้ามาขัดขวางหรือรอจังหวะบวกเป็นผู้ร่วมด้วยช่วยชนะในขบวนการที่กำลังจะนำไปสู่เอกราชของประเทศ.

ถ้าหากประเทศสหภาพพม่าเข้าร่วมเครือจักรภพอังกฤษ ประชาชนส่วนหนึ่งคิดว่าประเทศคงจะไม่เป็นเอกราชอย่างแท้จริง

ประการสำคัญที่สุดคือ ชาวพม่าไม่ต้องการเห็นกษัตริย์อังกฤษมาดำรงตำแหน่งประมุขของประเทศสหภาพพม่า ชาวพม่าไม่พร้อมรับสถานภาพนี้

ตัวอย่างที่อยู่ใกล้ตัวพม่าคือ กรณีของประเทศอินเดีย ในตอนแรกอังกฤษลังเลคิดว่าไม่น่าปล่อยพม่าหลุดมือไป แต่ทุกอย่างสายไป อังกฤษได้ให้เอกราชแก่พม่าโดยสมบูรณ์ พม่าหลุดลอยไปจากเมืองอังกฤษแล้ว

ตามที่กล่าวไว้แล้วว่า “ข้อตกลงปางโหลง” ที่ได้ลงนามกันไปเรียบร้อยแล้วเมื่อ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๑๙๔๗ มีเงื่อนไขที่พอใจด้วยกันทุกฝ่าย คงเหลือแต่เพียงกลุ่มกะเหรี่ยงเท่านั้นที่ยังไม่ตัดสินใจจะขอเป็นรัฐอิสระอาณานิคมของอังกฤษ

ความสำเร็จของข้อตกลงปางโหลงนั้นพม่าบันทึกประวัติศาสตร์ว่าเป็นเพราะความพยายาม ความตั้งใจจริง และความเป็นผู้นำของนายพลองซานอย่างแท้จริง

ในทหรณะส่วนตัวของนายพลองซานนั้นเขามีความคิดค่อนข้างจะเสรีนิยมและเปิดกว้าง

ซึ่งตรงข้ามกับบรรดาบรรพบุรุษของพม่าที่เคยยึดถือหลักการว่า “ชาวพม่าจะต้องเป็นศูนย์กลางของบรรดาชนกลุ่มน้อยทั้งหลาย” ชาวพม่าแต่เดิมคิดว่าเป็นความคิดชาตินิยม

นายพลองซานได้เน้นย้ำความเท่าเทียมกันของชาวพม่าแท้และชนกลุ่มน้อยตามชายแดน โดยประกาศว่าเขาจะเคารพในเสรีภาพ เอกสิทธิ์ และวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์

นายพลองซานได้ประกาศหลักการว่า “สามารถมีเอกภาพในความแตกต่างได้ (Unity in Diversity) เขาใช้ความสุ่มละเอียดอ่อนในการแก้ปัญหาเรื่องการรวมประเทศตั้งใจจะให้ เป็น “ประเทศสหภาพพม่า” ให้จงได้

ในความพยายามของนายพลองซาน

เขาได้พูดประโยคที่เป็นประวัติศาสตร์เพื่อให้บรรดาชนกลุ่มน้อยเห็นความเท่าเทียมกันว่า “ถ้าคนพม่าได้เงิน ๑ จ๊าด ท่านก็จะได้ ๑ จ๊าด (If the Burmese receive one Kyat, you will also get one Kyat)”

ตามที่ตกลงกับอังกฤษไว้ เดือนเมษายน ๑๙๔๗ พม่าได้จัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ผู้แทนจากพรรค AFPFL ได้รับเลือก ๑๗๒ ที่นั่ง พรรคคอมมิวนิสต์พม่าได้รับเลือก ๗ ที่นั่ง ส่วนกะเหรี่ยงปฏิเสธร่วมการเลือกตั้ง

นายพลอองซานเป็นประธานเปิดการประชุมสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ โดยกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาของชาติ ๗ ประการ ตามที่พรรค AFPFL ร่างขึ้นมาแนวทางแก้ไขปัญหาของ

ชาติประเด็นหลักๆ ได้แก่

๑. พม่าเป็นประเทศเอกราชมีอธิปไตยแห่งรัฐเรียกว่า “สหภาพพม่า”
๒. อำนาจอธิปไตยมาจากปวงชน
๓. รัฐธรรมนูญจะให้ความเสมอภาคในทางสังคม เศรษฐกิจและขบวนการยุติธรรม
๔. ชนกลุ่มน้อยจะได้รับการคุ้มครอง

ฯลฯ

ในวันรุ่งขึ้น สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญประกอบด้วยสมาชิก ๗๕ คน และอนุกรรมการอีกหลายคนเพื่อร่างรัฐธรรมนูญ

ผมคิดว่าแนวทางและรูปแบบการเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญหรือประเทศไทยเราเรียกว่า “สสร.” แนวขั้นตอนต่างๆ คงจะไม่แตกต่างกันมากนักกับห้วงที่เราปฏิบัติในประเทศไทย แนวทางดังกล่าวน่าจะเป็นสากลสำหรับประเทศที่เป็นประชาธิปไตยทั่วโลก

ถ้าจะลองจินตนาการย้อนยุคเหตุการณ์ในพม่าในขณะนั้น ดูเหมือนว่าทุกอย่างน่าจะเรียบร้อยถ้าเอาบรรทัดฐานโลกตะวันตกมาวัด พม่าก็กำลังแล่นฉิวไปสู่ประเทศเอกราชและประชาธิปไตย

ตัวผู้นำโดยเฉพาะนายพลอองซาน ได้แสดงวิสัยทัศน์ที่เปิดกว้างยอมรับความเป็นจริงในความแตกต่างหลากหลายความคิดระหว่างชนกลุ่มน้อยต่างๆ มีความมุ่งมั่นที่จะเห็น “สหภาพพม่า” ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความปรองดองสงบสุขและสันติภาพโดยไม่ยึดติดกับความคิดดั้งเดิมที่ว่า “พม่าต้องปกครองชนกลุ่มน้อยเหล่านี้”

